

35.000 euro stulna från Cinderellas fritidskassa

NYHETER. 35.000 euro har stulits från Viking Line-färjan Cinderellas fritidskassa

Enligt informationschefen **Johanna Boijer-Svahnström** var det bara en person som hade tillgång till pengarna.

–Det är endast kassören som har haft dispositionsrätt till bankkontot där pengarna förvarades, säger Boijer-Svahnström.

En interutredning pågår, men alla berörda har ännu inte kunnat höras. Tidningen

Expressen har talat med personal ombord.

–Det är lynchstämning här, säger en av de anställda till tidningen.

SIDAN 3

”Mise-koncern” får ta emot kritik

NYHETER. Skicka tillbaka Mise-styrelsens budgetförslag för 2009 för omarbetning.

Det föreslår stadens miljöchef **Jan Westerberg** i den promemoria han ställt samman inför stadsstyrelsens möte i går.

Samtidigt hörs flera kritiska röster mot att myndigheten Mise numera har dotterbolagen Ålands problemavfall och nya förpackningsorganisationen Proans under sina vingar – kritik som verksamhetsledaren och vd:n **Fredrik Karlsson** tillbakavisar.

SIDAN 5

Ny mittfältare. Tamas Gruborovics är det senaste tillskottet i IFK Mariehamns trupp. Foto: JONAS EDSVIK

Tamas valde proffsiga IFK

SPORT. I FC KooTeePee hade han nummer sju. Nu har **Tamas Gruborovics** nummer tio. I ett år framöver är han IFK Mariehamns spelare.

–När de först kontaktade mig var de professionella och de ville verkligen ha mig och det är precis vad en spelare behöver, säger Gruborovics.

Han beskriver sig själv som en teknisk och offensiv mittfältare som kan spela såväl på kanterna som i mitten. Dessutom är han enligt klubbdirektör **Peter Mattsson** riktigt bra på hörnor och frisparkar.

SIDAN 18

Klartecken för Sommarängen

NYHETER. Igår godkände landskapsregeringen den nya planen för serviceboendet Sommarängen på Kökar. Det innebär att ombyggnationen kommer igång före årsskiftet.

SIDAN 3

Sea Wind prickades i våras

NYHETER. Sammanlagt 37 fel konstaterades i våras ombord på Tallinks Sea Wind i samband med en sjösäkerhetsbesiktning ombord. 10 av bristerna handlade om brandsäkerheten. Men problemen åtgärdades och vid branden i veckan fungerade rutinerna klanderfritt.

SIDAN 3

20-4 till Finland. Enligt en undersökning håller åländska ungdomar oftare på Finland än Sverige i landskamper. Denna klass i Ålands lyceum stämmer in på det resultatet. Foto: ERKKI SANTAMALA

Om åländska ungdomar själva får välja

Gifter sig svenskt, men hejar finskt

NYHETER. Rikssvenskar står högt i kurs på äktenskapsmarknaden om åländska ungdomar själva får välja. Det är kanske därför de hellre väljer att åka till Sverige och studera än till riket.

Men när det är dags för landskamp mellan Sverige och Finland håller de åländska ungdomarna på Finland.

Det visar en doktorsavhandling om åländska ungdomars språk och språkliga attityder.

Det verkar också finnas en viss skillnad mellan ungdomar som har en eller båda föräldrarna från riket och ungdomar som inte har det i fråga om inställning till finskan och Finland.

SIDAN 12

familjen

7

”När jag förstår – förstår klienten.”

PSYKIATERN NILS-GUSTAF ERIKSSON, FYLLER 60.

kultur

10

Seela Sella finns med i en ny pjäs om krigsturister i Bomarsund år 1854.

nöje

17

Oscarsnominerade ”Maria Larssons eviga ögonblick” har premiär på bio Savoy i kväll. Nyan recenserar.

åland 24 ikväll

I Rakt på får Nina Fellman, programledare och chefredaktör på Nya Åland, besök av **Niklas Lampi**, chefredaktör på tidningen Åland.

NYTT ÅR. NYA LUCKOR. GAMMALT PRIS!

Titta på vår hemsida www.staffas.ax eller ring 23 984 / 0400 539510

STAFFAS

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

”I Karur i Indien är floderna runt textilfabrikerna så förorenade att vattnet inte ens kan användas för bevattning, och floderna får samma färgton som årets modfärg. TIDSKRIFTEN ECO QUEEN

Dödlig last skeppas på Östersjön

Utarmat uran med ryskt fartyg från Tyskland till St Petersburg nästa helg

Den 15-16 december väntas ett skepp anlända till Östersjön, lastat med utarmat uran som blir dödligt farligt om det kommer i kontakt med fuktig luft. Tidigt på morgonen den 17 december väntas det nå målet St Petersburg.

Ett europeiskt nätverk, som hela tiden håller koll på transporter av radioaktiva ämnen, slog nyligen larm: Nu är det åter dags för en last tyskt och franskt utarmat uran att lämna Tyskland för vidare transport med tåg och fartyg till St Petersburg.

Läraren och kärnkraftsmotståndaren **Ulla Klötzer** i Helsingfors ingår i nätverket och berättar vad som är på gång.

–Den här hanteringen har pågått sedan 1996. Mellan tre och fem gånger per år har utarmat uran transporterats till Ryssland.

Under de drygt tio år som gått har cirka 90.000 ton forslats till St Petersburg allt som allt, berättar hon.

Avfallsprodukt

Utarmat uran uppstår som en avfallsprodukt när kärnbränslestavar tillverkas. Stavarna används i kärnkraftverken, men avfallsprodukten hamnar på andra vägar.

Från franska och tyska kärnkraftverk transporteras det utarmade uranet med tåg till Rotterdam där det lastas på ryska skepp med destination St Petersburg. Där lastas det om på tåg som kör 2.000 km bakom Uralbergen till hemliga militära anläggningar på fyra orter i Sibirien. Enligt Ulla Klötzer finns det bildbevis på att avfallet ”lagras” i tunnor under bar himmel.

–På en ort ligger avfallet precis intill flygplatsen. Baddat för katastrof, säger hon.

Dödlig syra

Det utarmade uranet går under beteckningen UF6, uranhexafluorid. Om föreningen kommer i kontakt med fuktig

Urantransport. Det här tåget kör före det egentliga urantransporttåget för att kolla att inga aktivister blockerar spåret. På bilden hänger en aktivist framför tåget för att fördröja transporten och fästa omvärldens uppmärksamhet på vad som pågår. Transporterna går sedan vidare med fartyg genom Östersjön till St Petersburg. Foto: PRIVAT

luft bildas en fluorvätesyra som uppges vara mycket explosiv och dödlig i ytterst små mängder.

–Man räknar med att om en explosion skulle ske i hamnen i St Petersburg så skulle 300.000 invånare evakueras omedelbart.

Utanpå containrarna där UF6 transporteras har förhöjda halter av radioaktivitet uppmätts – en risk i sig.

Enligt det europeiska nätverket inleds transporten förmodligen den 16 december från Rotterdam. Enligt den

preliminära – och hemliga – tidtabellen passeras Köpenhamn och Malmö natten mellan den 15 och 16 december, Helsingfors vid lunchtid den 16. Målet nås den 17 december. Tidtabellen är osäker också därför att aktivister kommer att fördröja transporten längs vägen för att dels sprida information och dels få publicitet för vad som pågår.

Ryskt fartyg

Fartyget har dödlig last ombord, säger Ulla Klötzer, och olyckor kan hända. Det stor-

mar emellanåt, och risken för bränder ombord är inte bara teoretisk – det framgick för bara några dagar sedan när Sea Wind drabbades av brand i maskinrummet.

–Jag har varit med och försökt påverka både Tyskland och Ryssland att sluta med de här transporterna. Vi har uppvaktat båda ländernas ambassader, och vi fick också ett löfte om att transporterna skulle skäras ner. Men de fortsätter tydligen i alla fall.

Den som vill hålla sig uppdaterad om transporten kan gå in på www.urantransport.de. I tisdags berättades att en ny last utarmat uran görs i ordning vid upparbetningsanläggningen i Gronau, Tyskland.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Direkt koppling till Åland

Transporten av utarmat uran över Östersjön har en direkt koppling till Åland via energibolaget Fennovoima.

Det tyska bolaget Urenco tillverkar bränslestavarna som ger upphovet till det farliga avfallet UF-6 som skeppas från Tyskland till St Petersburg. Urenco ägs till över 30 procent av de stora energibolagen Eon och RVE som driver det gemensamma bolaget Uranit.

Eon äger en tredjedel av Fennovoima, ett av de tre energibolag som planerar nya kärnkraftverk i Finland. Ålands elandelslag äger en mindre del

av Fennovoima – en omständighet som har fått en del medlemmar på Åland att protestera.

Förutom den direkta Ålands-kopplingen via Eon och Fennovoima finns också en annan koppling till Finland som helhet: Det franska bolaget Areva som bygger det stora kärnkraftverket Olkiluoto 3 på andra sidan Skärgårdshavet, och som vill bygga fler kärnkraftverk i Finland, har fått tillstånd att provborra efter uran i norra Karelen där det finns floder som rinner ut i Finska viken och resten av Östersjön som redan konstaterats vara det hav i världen som är mest förorenat av radioaktiva ämnen.

ANNIKA ORRE

Självständighetsdagen
lördagen den
6 december

Vecka 49
utkommer tidningen
måndag-fredag

Nya Åland

**DAGS ATT
KAVLA UPP ÄRMEN.**

Sträck ut din hand.

Varje vardag behöver patienterna hjälp av mer än 1000 blodgivare.

70. blodgivningen i Mariehamn ti 9.12., ons 10.12. kl. 12–18 och to 11.12. kl. 9–15, i Röda Kors Gården, Västra Esplanadgatan 5. Blodgivningsjubileet firas med kaffe och tårta.

TA ETT OFFICIELLT FINSK IDENTITETSBEVIS MED DIG.
Gratis blodgivareinfo 0800 0 5801 vardagar kl 8–17.
www.blodtjanst.fi, www.haaste.fi

Röda Korset
Blodtjänst

Bestulna. Personalen på m/s Cinderella blev av med fritidskassan på 35.000 euro. Foto: ERKKI SANTAMALA

Cinderella-personal bestulen på 35.000

Personalen på "Färjan" har blivit av med sin fritidskassa på 35.000 euro. Viking Lines interna utredning pågår, men man har ännu inte fått tag i alla berörda.

Fritidskassan används för att personalen ska kunna investera i sin fritid ombord. Personalen på Cinderella, som blivit rikskänd i Sverige genom dokusåpan Färjan i Kanal 5, fick reda på att deras konto var tomt och att de 35.000 euro som investerats var försvunna.

–Vi måste diskutera saken med de som berörs så att vi kan klargöra hela händelseförloppet, säger Viking Lines informationschef **Johanna Boijer-Svahnström**.

Enligt informationschefen var det en person som hade tillgång till pengarna.

–Det är endast kassören som har haft dispositionsrätt till bankkontot där pengarna förvarades, säger Boijer-Svahnström.

Den interna utredningen pågår fortfarande och man har ännu inte fått tag i alla som varit aktiva inom fritidskassan.

–Vi har inte alla fakta och relevanta underlag som behövs och vi måste diskutera det här med dem som engagerat sig i fritidskassan. Vi har inte fått tag i alla än, eftersom de jobbar vecka-vecka, säger Boijer-Svahnström.

Enligt Expressen var personalen mycket upprörd när det uppdagades att pengarna försvunnit.

–Det är lynchstämning här, sa en av de anställda till tidningen.

LINNEA FRIMAN
linnea.friman@nyan.ax

Mot trafiken på Strandgatan

■En bilist i 40-årsåldern, bosatt i Sverige, har dömts för grovt rattfylleri och äventyrande av trafiksäkerheten till 30 dagar villkorligt fängelse och 360 euro i böter av tingsrätten.

Mannen körde mot enkelriktad trafik på Strandgatan med paketbil i slutet av augusti med två passagerare i bilen. Blodprovet visade att han hade minst 1,44 promille under körningen som skedde vid en tidpunkt när många fotgängare var i rörelse.

En åländsk man har dömts till dagsböter – sammanlagt 800 euro – för att ha kört med snurbeå från Degerby till farleden vid Sandö udd i juni i år med minst 1,13 promille i blodet. Gränsen för sjöfylleri går vid 1 promille. (ao)

Sea Wind brandbesiktades i våras

Prickades för allvarliga brister

Ödets ironi. I våras åtgärdade Tallink de allvarliga brister i brandsäkerheten som myndigheterna konstaterade i samband med en besiktning av Sea Wind. Drygt ett halvt år senare, i tisdags, bröt en brand ut ombord. Foto: ERKKI SANTAMALA.

Sammanlagt 37 fel konstaterades i våras ombord på Tallinks Sea Wind i samband med en sjösäkerhetsbesiktning ombord.

10 av bristerna handlade om brandsäkerheten och flera av dem var så allvarliga att myndigheterna krävde omedelbara åtgärder och ombesiktning. Det skriver tidningen Turun Sanomat.

Enligt en artikel i onsdagens Turun Sanomat seglade

svenskregistrerade Sea Wind i våras med flera allvarliga bristfälligheter ombord. Fe-len uppdagades i april då den svenska sjöfartsstyrelsens besiktningsenhet kontrollerade fartyget.

–Det är fråga om ovanligt många fel, säger **Anders Henriksson** till Turun Sanomat.

Fungerade inte

Tio av bristerna hade direkt med brandsäkerheten att göra.

Sprinklersystemet fungerade, enligt TS, bland annat

inte och inte heller snabbstängningsventilen till bränsletankarna. En del av branddörrarna kunde inte stängas, brandlarmet hördes dåligt och delar av isoleringen i maskinrummet var söndriga eller nedsmutsade med olja.

Rostat fast

Sammanlagt prickades fartyget på 37 punkter. Myndigheterna konstaterade bland annat också att repstegen till en av livbåtarna var i oanvänd-

bart skick, att en av nödutgångarna hade rostat fast och att det fanns brister i nödbelysningen.

Henriksson, som är anställd på sjöfartsstyrelsen, säger att bristerna var så allvarliga att myndigheterna krävde åtgärder och nybesiktning. Rederiet tog, enligt honom, fartyget ur trafik för att reparera allting.

Har resurser

Sea Wind byggdes 1972.

–Fartyget är gammalt och därför svårt att hålla i skick men rederiet har visat att de har re-

surser och kunskap att använda det med säkerhet, säger Henriksson till Turun Sanomat.

Vid branden i veckan fick besättningen beröm för sin insats då de själva lyckade släcka elden i maskinrummet.

–Deras rutiner fungerade bra, sade brandmästare **Patrick Lindberg** till Nya Åland.

Enligt Åbo-tidningen skall Sea Wind besiktas nästa gång den 30 april 2009.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Första spadtaget till **nya** Sommarängen

Igår godkände landskapsregeringen den nya planen för serviceboendet Sommarängen på Kökar. Det innebär att ombyggnationen kommer igång före årsskiftet.

–Jag ska ta med en spade till informationsmötet i kväll, sade kommundirektör Kurt Forsman igår.

När Nyan nådde honom vid 14.30-tiden på torsdag eftermiddag hade han ännu inte fått beskedet.

–Det är trevligt att höra, är Forsmans spontana reaktion. Sedan blir det tyst några sekunder.

–Jag drog just en lättnadens suck.

Turerna har varit många. Projektet påbörjades redan 2002.

–Det har varit en långdans med utredningar och planeringar som har blivit för dyra, sammanfattar Kurt Forsman.

Ändrade byggplanen

Byggplanen ändrades från det ursprungliga förslaget för

att arbetet skulle kunna genomföras så kostnadseffektivt som möjligt. Genom att social- och miljöminister **Katrin Sjögren** (lib) igår godkände den nya planen får Kökar ut det landskapsstöd som tidigare beviljats.

Ombyggnaden beräknas kosta 2,9 miljoner euro plus moms. Landskapet står för 615.000 euro av summan om byggandet kommer igång före årsskiftet. Annars förfaller stödet.

–Vår målsättning är att hålla kostnaderna så låga som möjligt, säger Kurt Forsman.

Inga småsummor

Men det handlar om mycket pengar för Kökar.

–Det är en enorm kostnad i en så här liten ekonomi men vi är ställda mot väggen. Det här måste göras.

En del kommer att finansieras genom lån. Bostadslånet behandlas idag fredag eller nästa veckas onsdag.

–Förhoppningsvis får vi en miljon i lån.

Tjuvstartar

Går allt vägen beräknas byg-

Gemensamma krafter. Ett symboliskt spadtag för nya Sommarängen tog igår kväll (från vänster) Jens Aalto, kommunfullmäktiges viceordförande, Camilla Enberg, socialsekreterare, Kurt Forsman, kommundirektör, Stig Brolin, kommunstyrelsens ordförande, Bo Ponthin, kommunfullmäktiges ordförande, och Christian Pleijel, kommunstyrelsens viceordförande samt socialnämndsordförande. Foto: PRIVAT

get stå klart i maj 2010. Nästa vecka kommer kommunen att skriva kontrakt med Pekas Bygg. Men Kurt Forsman

hade igår inga planer på att vänta med byggstarten.

–Jag tar med mig en spade till informationsmötet i kväll.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Videomöten, vassare projekt är aktuella för skärgården

Kommunala möten per videokonferens och en projektledarpool i skärgården togs upp på Skärgårdsnämndens möte förra veckan.

Ett förslag till ändring av kommunallagen så att man kan delta i kommunala organs sammanträden med hjälp av videokonferensutrustning var ett av förslagen som lades fram under Skärgårdsnämndens möte förra veckan. En liknande proposition har lagts fram i riket under namnet "Lex Västaboland" efter den nya, vidsträckta skärgårdskommunen i riket.

–Jag har kallat förslaget "Lex Wrede" på skoj, eftersom **John Wrede** i Brändö arbetat i så många år med att utveckla möjligheterna till distansarbete, säger skärgårdsutvecklare **Christian Pleijel**, som är sekreterare på Skärgårdsnämndens möten.

Vidare diskuterade man ämnet skärgårdspolis och gränsbevakningens roll som polisiär kraft. Det finns sex lediga polistjänster i skärgården, men inga sökande. Lantrådet **Viveka Eriksson**, som deltog i nämndens möte, kunde inte ge några klara svar på hur problemet skulle lösas. Men enligt Pleijel fortsatte diskussionerna ända in på lunchen.

Projektlotsar

Andra ärenden som kom upp var ett system med projektlotsar, ett sorts projektarbetsform för skärgården.

–I skärgården drivs cirka 30 projekt samtidigt. De styrs inte bra, de får inte tillräckligt med

Många projekt. Skärgårdsnämnden vill sammanföra projektledarna för alla skärgårdsprojekt. Här på Bonds på Kökar sitter en av landskapets projektledare inhyest. Foto: CHRISTIAN PLEIJEL

tid och man plottar ut pengarna på flera olika projekt.

Nu vill Skärgårdsnämnden att projekten ska bli vassare och mer resultatinkrävande genom att samla projektledarna till en projektledarpool där man kan hjälpa varandra, lära av varandra och utarbeta mallar för hur man ansöker om bidrag och dylikt.

Man beslöt även att delta i förprojekteringen av den nya skärgårdens ringväg, "Archipedale", som Nya Åland skrivit om tidigare. En arbetsgrupp där skärgårdsutvecklare **Christian Pleijel**, turismutvecklare **Åsa Eriksson**, Företagsam Skärgård och Ålands Turistförbund representerar Åland.

Man gjorde också en uppföljning av ett skatteärende där en företagare i Brändö, som via kommundirektören och skärgårdskommunmötet fått hjälp med ett skatteärende där Skattebyrån inte gett med sig. Finansavdelningen redde ut saken med Skattebyrån och rättade till det fel som uppstått.

–Heder åt finansavdelningen som backade upp företagaren och såg till att det blev rätt, säger Pleijel.

Skärgårdsnämndens nästa möte hålls den 4 februari och med temat "Skärgårdstrafiken 2020"

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Ambassadörer för skärgården

Skärgårdsbor ute i världen som marknadsför den åländska skärgården som ett intressant ställe att bo och arbeta på. Frågan om speciella "skärgårdsambassadörer" togs upp på Skärgårdsnämndens möte förra veckan.

Född i Föglö, men bosatt i Buenos Aires? Då kan du bli en av den åländska skärgårdens ambassadörer ute i världen.

–Lidköping har börjat med ett system med ambassadörer där personer som är födda i

Lidköping, men jobbar i världen ska göra reklam för Lidköping som boningsort och arbetsplats, säger skärgårdsutvecklare **Christian Pleijel**, som tog upp ämnet på Skärgårdsnämndens möte.

Staden Lidköping i Sverige har 50 stycken ambassadörer runt om i världen. Jönköping har tagit efter och har 900 ambassadörer.

–De finns överallt, precis som ålänningar. Vi har många skärgårdsbor ute i världen.

Får man betalt för att vara ambassadör?

–Nej. Jag tror att de är stolta och hedrade att få vara representanter.

Kan man vara skärgårdsambassadör om man flyttat till fasta Åland?

–Ja, det var en intressant idé. Skärgårdsnämnden beslöt att bjuda in **Hasse Karlsson**, en drivande kraft bakom Lidköpingsprojektet, för ett första arbetsmöte om skärgårdsambassadörer.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Reklam för skärgården. Skärgårdsambassadörer som gör reklam ute i världen för skärgården som boningsort och arbetsplats vill Skärgårdsnämnden ha. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Sund satsar på barn- och äldreomsorg

SUND. En ny avdelning på daghemmet i Tosarby, om- och tillbyggnad av äldreboendet Tallgården samt utbyggnad av avloppsnätet. Det är tre stora investeringar som väntar Sunds kommun nästa år.

På tisdag behandlar kommunfullmäktige i Sund budget och ekonomiplan för 2009-2011.

Budgetförslaget som kommunstyrelsen presenterar visar ett överskott på 255.815 euro. I budgeten finns ett årsbidrag om 481.525 euro och avskrivningarna utgör 225.710 euro.

Vad gäller investeringar är tre stora projekt på gång.

–Tosarby daghem ska få en

tredje avdelning, 564.000 euro avsätts för det, berättar kommundirektör **Christina Nukala-Pengel**.

Tallgårdens om- och tillbyggnad ska påbörjas i augusti 2009 och man beräknar att den ska vara klar i april 2010.

–1,6 miljoner euro avsätts under 2009, 1,4 miljoner under 2010.

Utbyggnaden av avloppsnätet är den tredje stora investeringen kommunen står inför. Hitills har man byggt ut avloppet i Tosarby och Kastelholm, och nu är det upp till byggnadstekniska nämnden att bestämma vilket område som står näst i tur.

–150.000 euro finns vikt för det projektet. Sedan finns för-

stås smärre investeringar, men det här är de tre stora, säger **Nukala-Pengel**.

Då kommunstyrelsen fick in nämndernas budgetförslag den 5 september visade budgeten en ökning av nettoutgifterna inom driftshushållningen med 11 procent. Skol- och bildningsnämnden överskred budgetramen mest, med 17 procent eller 342.575 euro. Budgeten återremitterades och nämnderna lyckades banta siffrorna en del.

–Skol- och bildningsnämnden gick ner mest, med 33.850 euro, främst genom att höja vissa avgifter, berättar **Nukala-Pengel**.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Serviceboende. Tallgården ska byggas om och till under 2009 och 2010. Kommunstyrelsen i Sund föreslår att 1,6 miljoner euro avsätts för ändamålet 2009. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Två körde för fort på 70-väg

■Två personer har äventyrat trafiksäkerheten genom att överskrida hastighetsbegränsningen. En förare körde 98 km/h och en annan 96 km/h där hastighetsbegränsningen är 70 km/h. (lf)

Långt till självstyrelsegården

■Nyan skrev tidigare i veckan om landskapsregeringens olika kontorsutrymmen. Men det är skillnad på distansarbete och distansarbete.

–Jämfört med till exempel Strandgatan 7 får detta väl kallas en verklig distansarbetsplats på sex mils avstånd från Mariehamn, hälsar skärgårdsutvecklare **Christian Pleijel** via ett mejl från Kökar.

Det i särklass dyraste kvadratmeterpriset, drygt 31 euro, har landskapet i år fått betala för Nordens institut på Åland som fram till nu haft sina utrymmen i I Tiden. Landskapets filial på Kökar har en kallhyra på sju euro kvadratmetern, enligt Pleijel. Till den som undrar: Kökar ingår inte i vaktmästeriets postgång. (ak)

Tillstånd klart för vindkraftsparker

■Nu har Ålands elandelslag fått tillstånd för de två planerade vindkraftsparkerna, projekt Stenarna utanför Hammarland och projekt Rödskår utanför Föglö Brättö.

–Det finns på Åland en mycket positiv inställning inför dessa vindkraftsplaner och inför arbetet för att öka förnyelsebar energiproduktion, skriver **Jan Wennström** på Ålands elandelslag i ett pressmeddelande.

I april 2006 inleddes arbetet med en anhållan om nättillträde till Kraftnät Åland. Därefter har man förhandlat fram arrendeavtal, beviljats bygglov från fyra kommuner och erhållit eltillstånd från Ålands landskapsregering. En miljökonsekvensbedömning har utförts och miljötillståndet erhöles den 22 oktober. (lf)

Andelsbanken blev årets bank

■Den internationella tidskriften The Banker har för femte gången utnämnt Andelsbanken till årets bank i Finland.

Vinsten motiveras med att koncentreringsförmåorna och andra korsförsäljningar har ökat samt att antalet gemensamma bank- och försäkringskunder ökade kraftigt. I motiveringen tog man hänsyn till att kostnadseffektiviteten har förbättrats genom bland annat sammanslagningen av ict-verksamheten och servicenätverket.

The Banker är en tidskrift som ingår i Financial Times och utkommer varje månad sedan 1926. Sedan år 2000 har The Banker beviljat banker som verkar i Finland den här utmärkelsen. (lf)

Det blev inget beslut

igår om nästa års turlistor och avgifter för skärgårdstrafiken. Landskapsregeringen bordlade ärendet. Däremot bestämdes att de aktuella listorna gäller även i januari 2009. Skärgårdstrafiken står inför ett besparingskrav om 160.000 euro. (ak)

Frågetecknen för Åpab som en del av Mise-koncernen

Stadens miljöchef: Fel bygga in vinstintresse i kommunens renhållningsmonopol

Allt fler kritiska röster höjs nu mot Ålands problemavfalls, Åpabs, kommande roll i renhållningspusslet. En av dem är stadens miljöchef Jan Westerberg..

I en promemoria som han ställt samman inför stadsstyrelsens möte på torsdagen ger han uttryck för kritiken. Mise-kommunerna har rätt att tvinga sina invånare för att renhållningslagen ska uppfyllas på alla punkter – till exempel i styrningen och avgiftssättningen av renhållningstjänsterna – och det är därför av största vikt att ekonomiska vinstintressen inte tillåts påverka myndighetens verksamhet.

Detta är, påpekar han, trenden utanför Åland där myndighetsrollen skils åt från entreprenörsrollen – något som också var avsikten när Mise grundades.

Vinstintresse

Men nu går utvecklingen åt helt annat håll, konstaterar han. I förslaget till budget för nästa år talas om "Mise-koncernen" som förutom själva den kommunala renhållningsmyndigheten omfattar också Åpab och det nybildade företaget Proans för företagens producentansvar. Mises verksamhetsledare **Fredrik Karlsson** har utsetts till vd för båda bolagen, något som Westerberg ogillar.

Det betyder enligt honom att vinstintresset byggs in i kommunens renhållningsmonopol, det vill säga Mise-koncernen. Den direkta kopplingen mellan ledningarna för de olika organisationenheterna måste ifrågasättas, anser han, eftersom "risken inte kan uteslutas att entreprenörsfunktionernas eventuella eller till och med förväntade förlustbringande verksamheter fortsättningsvis

Varför koncern? Stadens miljöchef Jan Westerberg ifrågasätter "Mise-koncernen" - att Ålands problemavfall Åpab och den nya producentorganisationen Proans är dotterbolag till Mise och att Mises verksamhetsledare samtidigt är vd för dotterbolagen. Foto: JONAS EDSVIK

kan komma att återspeglas i renhållningstaxan".

Han ser utvecklingen som oroväckande, speciellt som ett av skälen till att Mise kom till var att åtgärda systemfel i den kommunala renhållningsapparaten. Enligt Westerberg var och är det största systemfelet möjligheten att anonymt lämna avfall vid stationerna och låta alla kommuninvånare dela på kostnaden genom grundavgiften. "Med Mise-

koncernen ökar risken att konceptet kommer att överleva ännu ett antal år", skriver han utgående från budgetförslaget för 2009.

"Bör omarbetas"

Hans förslag är att förslaget ska skickas tillbaka till Mises styrelse för omarbetning.

Nya Åland har tidigare berättat om den uppfattning som Mises styrelseordförande **Jan Lindgrén** har om tidspla-

nen – att alla Misehushåll ska ha hämtning av åtminstone brännbart avfall på tomten före sommaren.

Jan Westerberg har också räknat ut den teoretiska grundavgiften noggrannare för ett hushåll med källsortering – det vill säga sortering i åtta fack – till totalt 42,50 euro per hushåll och år i stället för föreslagna 86, 40 euro för 2009. Summan baserar sig dels på vad Mises administra-

tion kostat hittills och på vad en större bemannad station – typ Norrböle – kostar, minus den summa som bör dras bort ifall de nya tillsynsavgifterna ska finansieras med skattemedel enligt budgetförslaget.

Varför Åpab?

Åpabs planer på verksamhet i Hammarland Hellesby har tidigare i Nya Åland motiverats med behovet av att ha beredskap för till exempel olje-

förorenad jord ifall en olycka inträffar. Enligt andra bedömare behövs inte det – det finns redan två mottagningsstationer för oljeförorenad jord på Åland och tillstånd för mottagning av också synnerligen förorenad jord kan göras ifall det behövs.

Frågan kvarstår alltså: Till vad behövs Åpab, anser kritikerna.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Stora företag anmällda till nystartade Proans

Försvaret. Mises verksamhetsledare med mera Fredrik Karlsson svarar på kritiken. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Proans, den nybildade åländska organisationen för producentansvar, har fått intresseanmälningar från så pass många stora företag att det redan nu är klart att verksamheten är möjlig.

Det konstaterar vd **Fredrik Karlsson**.

–Det betyder att det är klart att Proans kommer att fungera som det var tänkt och erbjuda sina tjänster till medlemsföretagen.

Ansvar enligt lagen

Bland dem finns stora aktörer inom livsmedelsbranschen, berättar han. Andra exempel är ett rederi, som inte omfattas av lagen men som ändå vill vara med, och

en hel del småföretag.

Proans brev har skickats ut till totalt 2.200 företag med erbjudande om hjälp för att företagen ska kunna uppfylla sitt producentansvar enligt lagen. Producentansvaret gäller förpackningar av metall, aluminium, plast, trä, papper/kartong och wellpapp. Proans ska upprätta insamlingsplatser över hela Åland. För servicen betalar företagen en årlig avgift beroende på omsättning, 75 euro för de minsta företagen till 750 euro för de största.

Det har kommit en hel del frågor från företagarna, berättar han.

– Vissa företagare har också undrat vad de har för alternativ till Proans. Alternativet är att företagaren själv

samlar in konsumenternas förpackningar och anmäler sig till landskapsregeringens producentregister. Det räcker inte att bara säga att man samlar in förpackningarna, påpekar han.

Olika uppdrag

Varför passade inte Mise på att samtidigt begära uppgifter av företagen om hur de har ordnat sin avfallshandtering i stort?

– Mise är en myndighet och Proans ett bolag som erbjuder en tjänst. De ska inte blandas ihop.

Du är verksamhetsledare för Mise och vd för dotterbolagen Proans och Åpab. Har du svårt att skilja på rollerna?

– Nej. Mina uppdragsgivare har samma inställning, att uppnå samordningsvinster för att få ner kostnaderna. Det finns ingen orsak till att tre personer ska anställas för att sköta det som en person kan göra.

"Befängt"

Åpabs roll ifrågasätts med motiveringen att det mesta som företaget samlar in går under producentansvaret. Vad säger du?

– Listan över vad Åpab gör är på elva sidor. Företaget samlar in och övervakar omhändertagandet av farligt avfall på hela Åland, ger miljöinformation, samlar in läkemedel via apoteken, hyr ut miljöcontainrar och andra

kärl, samlar in återvinningsmaterial och tar hand om elskrot, däck, impregnerat trä och annat. Det är befängd inte behövs.

Upphandlar Mise och Proans tjänster av Åpab?

– Tjänster behöver inte upphandlas av dotterbolag.

Han beskriver Åpab som ett bolag som har ett speciellt avtalsförhållande med samtliga kommuner och landskapsregeringen och som förbinder kommunerna att anlita Åpab för det farliga avfallet. Mises ägarandel av Åpab är 72 procent.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

SELMA

Vi firar 1-15 år

Jasmine Engblom i Mariehamn fyller 2 år den 7 december. Hon gratteras av farmor och farfar.**Johannes Winé** i Sund Björby fyller 5 år i morgon den 6 december. Johannes gratuleras av farmor.**Julia Jansson** i Lemland Norra Söderby fyller 10 år i morgon den 6 december. Julia gratuleras av mamma, Jocke, Elvira och Max.**Hugo Mirén** i Lemland fyller 2 år i dag den 5 december. Han gratuleras av mamma och pappa**Alexander Karlsson** i Jomala fyller 8 år på söndag den 7 december. Han gratuleras av Sebastian, Robin, mamma och pappa, Tossan och Grälle.

Gratulerar

MIKA HALLAKORPI

Namn: Mika Tapani Hallakorpi.
Född: den 7 december 1968 i Esbo, uppvuxen i Mariehamn.
Bor: i Brooklyn, New York. – Vi bor i ett idyllisk område vid en stor park i Park Slope i Brooklyn med 30 minuters resväg till jobbet på Downtown Manhattan, skriver Mika Hallakorpi ett e-postmeddelande från USA efter att ha ringt upp Nya Åland via mobil direkt från New York.

Detta är därmed den första födelsedagsnotis i tidningens historia som tillkommer genom transport snabbt och

enkelt på elektronisk väg över Atlanten.

Yrke: direktör för ett dotterbolag till en större amerikansk advokatbyrå. Företaget sysslar med regressrättsärenden med transporträttslig anknytning. – För snart ett år sedan lämnade jag mitt tidigare jobb som advokat på en Wall Street advokatbyrå där jag sysslat med företagsjuridik och transporträtt. Jag arbetade sju år på byrån innan jag var ”headhunted” till mitt nya jobb.

Familj: gift med **Ruth** (engelska), och döttrarna **Linea**, 2 år, och **Elin**, 5 år.

Födelsedagen: troligtvis middag med familjen. Ruth tog mig på en resa till San Francisco för två veckor sedan som var lite utöver det normala då det var första gången som vi reste utan barn. Vi försöker besöka Åland åtminstone en gång per år och träffa min far **Jyrki** och min bror **Jari** och hans fru **Patricia**. De senaste åren har vi vistats på Åland en dryg vecka under sommaren. En stor del av tiden tillbringar vi på sommarstugan på Idholm i Vårdö.

Gratulerar

GÖRAN och ANDERS GOTTBERG

Namn: Göran Mathias Donatus Gottberg.
Född: den 10 december 1948

i Bromarv. Som prästson, fadern var **Runar Gottberg**, flyttade han runt och växte upp på många platser i Svenskfinland. 1966 kom familjen till Hammarland. Under åren 1971 till 1999 var Göran Gottberg bosatt i Sverige.
Bor: Geta Östergeta.
Yrke: lärare i företagsekonomi vid Ålands handelsläroverk.
Intressen: litteratur och enkla byggnationer.
Familj: hustrun **Marianne** och sonen **Anders**, som fyller 15 år den 12 december.
Födelsedagen: firas tillsammans med Anders med öppet hus i hemmet lördagen den 13 december från klockan 14.00.

Skolmaten

Vecka 50, 8-12.12.

Godby

Måndag: Fyrlingsgröt, sylt, bröd, pålägg.

Tisdag: Pasta, salsafärs med majs, tacosås, sallad.

Onsdag: Fiskgratäng med räkor, dill, potatis, råkost.

Torsdag: Kyckling med ris, currysås, sallad.

Fredag: Pepparkaka, glögg på morgonen. Kebabbuffé.

Kyrkby och Vikingaåsen

Måndag: Pasta carbonara, sallad.

Tisdag: Goda grytan, jasmiris, sallad.

Onsdag: Rökt fisk, potatis, sallad.
Torsdag: Köttfärslimpa med champinjonsås, potatis, sallad.
Fredag: Linsoppa, mjukt bröd, pålägg.

Mariehamns stads grundskolor

Måndag: Köttfärslimpa, säs, potatis, lingonsylt.

Tisdag: Stekt strömming, potatismos, citron.

Onsdag: Risotto, aioli.

Torsdag: Potatisgratäng, kassler.

Fredag: Köttfärsoppa, ost, bröd.

Salladsbuffé alla dagar.

Saltvik erbjuder elevplatser

■ **SALTVIK.** Kommunstyrelsen har beslutat att erbjuda elevplatser och skollokaliteter till andra kommuner.

Man föreslår att specialklassen, med fem elever från norra Ålands kommuner som i dag finns i Källbo skola i Finström, flyttas till Rangsby skola. Dessutom anser styrelsen att Ödkarby skola

har möjlighet att ta emot elever från annan kommun och att skolan ligger geografiskt lämplig till för elever från norra Finström.

Kommunen erbjuder därför Finström både skolrymmen och elevplatser. Ärendet delges även Norra Ålands högstadieskolor.

(ml)

Stort intresse för nya Sviby daghem

Sviby nya daghem. I januari torde det blir klart vilka som får plats i nya daghemmet.

Foto: STEFAN ÖHBERG

40 barn vill ha plats på Sviby nya daghem. Det finns bara 33 platser.

Det nya dagiset i Jomala Sviby med tre avdelningar blir färdigt i mars. Redan har man 40 sökande till de 33 nya platser som finns. De barn som redan går i Sviby daghem flyttar över till en egen avdelning. De andra

barnen fördelas på 33 platser på två avdelningar.

På avdelningen för 1-3-åringar finns 21 platser och på avdelningen för 3-6-åringar finns 12 platser från och med mars. Till hösten utökas avdelningen med två platser. Men ändå finns inte plats för alla. För dem som inte får plats finns det familjedagvårdare.

– Vi beslutar förhoppningsvis i januari vilka som får plats, säger Jomalas barnomsorgschef **Michaela Tuominen-Gällros**.

Det ökade antalet barn i kommunen beror till stor del på inflyttning i kommunen, men också till att allt fler barn under tre år söker om plats.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd

Baltic Excellent: El Ferrol 9.12, Braviken 16.12, Hallstävik 17.12.

Birka Exporter: Antwerpen 9.12, Helsingfors 14.12, Kokta 15.12, Hangö 17.12.

Birka Transporter: Helsingfors 8.12, Kotka 9.12, Hangö 10.12, Bilbao 15.12, Antwerpen 19.12.

Birka Shipper: Antwerpen 7.12, Helsingfors 11.12, Antwerpen 15.12, Åbo 19.12, Helsingfors 20.12.

Birka Carrier: Helsingfors 7.12, Hull 10.12, Amsterdam 11.12, Helsingfors 14.12, Hull 17.12.

Birka Express: Hull 8.12, Raumo 11.12, Hull 15.12, Raumo 18.12.

Birka Trader: Bilbao 8.12, El Ferrol 10.12, Antwerpen 12.12, Helsingfors 15.12, Kotka 16.12.

Godby Shipping

Link Star: Rotterdam 7.12, Dublin 9.12, Holmsund 16.12, Dublin 23.12, Holmsund 30.12.

Midas: Gdynia 6.12, Kotka 8.12, Helsingfors 9.12, Klaipeda 10.12,

Paldiski 11.12.

Mimer: Kotka 8.12, Raumo 10.12, Rouen 16.12, Raumo 22.12, Rouen 29.12.

Miranda: Amsterdam 8.12, London 9.12, Lübeck 13.12, Fredrikshamn 15.12, Kotka 16.12, Amsterdam 22.12, London 23.12, Lübeck 27.12, Fredrikshamn 29.12.

Misana: Gdynia 5.12, Santander 9.12, Harwich 12.12, Kotka 15.12, Raumo 17.12, Santander 23.12.

Misida: Raumo 9.12, Ferrol 15.12, Santander 16.12, Harwich 19.12, Raumo 22.12, Ferrol 29.12.

Mistral: Lübeck 6.12, Fredrikshamn 8.12, Kotka 9.12, Rostock 13.12, Amsterdam 15.12, London 16.12, Lübeck 20.12, Fredrikshamn 22.12, Kotka 23.12, Amsterdam 29.12, London 30.12.

Gustaf Erikson

Ahtela: Linjetrafik Helsingfors–Muuga v/v.

Timgö: Ingen uppgift.

Amore: Östersjötrafik.

Josefine: Östersjötrafik.

Nathalie: Östersjötrafik.

Rettig Group Ltd Bore

Auto Baltic: Bremerhaven 9.12.

Auto Bank: Vigo 8.12.

Auto Bay: Pasajes 8.12.

Belgard: Nådendal 3.12.

Borden: Dakar 9.12.

Bravaden: Amager 8.12.

Estraden: Harwich 8.12.

Fingard: Tunada 7.12.

Klenoden: Mäntyluoto 8.12.

Najaden: Karleby 8.12.

Nedgard: Raumo 9.12.

Nordgard: Boston 10.11.

Norking: i trafik Zeebrugge/Tilbury.

Norqueen: i trafik Rotterdam/Teesport.

Norsky: i trafik Zeebrugge/Teesport.

Norstream: i trafik Zeebrugge/Teesport.

Ostgard: Fécamp 7.12.

Seagard: Fredrikshamn 8.12.

Swegard: Mäntyluoto 9.12.

Sydgard: Grangemouth 7.12.

Trenden: Amsterdam 8.12.

Westgard: Dordrech 29.11.

Kom ihåg

■ ■ **Ahveniset:** Tervetuloa Ahvenisten perinteiseen itsenäisyyspäiväjuhlaan lauantaina 6.12. Aloitamme kello 13 jumalanpalveluksella St. Görans kirkossa. Juhla Margaretagårdenilla alkaa n. kello 14. Vieraillevana esiintyjänä kansantaitelija Mikko Jauru, lisäksi musiikki- ja lauluesityksiä, yhteislaulua, arpajaiset sekä perinteinen jouluateria. Ilmoittautumiset keskiviikkoon 3.12. mennessä Sirkka-Liisalle puh 0457 524 39 33 tai Tertulle puh 0400 324 053. Välkommen till Ahvenisets traditionella självständighetsfest lördagen 6.12.. Vi börjar med en gudstjänst i St. Görans kyrka kl. 13. Festen på Margaretagården börjar cirka kl. 14. Gästande artist är folkkonstnär Mikko Jauru; därtill musik- och sångframträdanden, allsång, lotteri och traditionellt julbord. Anmälningar senast 3.12. till Sirkka-Liisa tel 0457 524 39 33 eller Terttu, tel 0400 324 053.

■ ■ **Eckerö pensionärsförening:** Anmälningar till julbordet i Ålands hotell- och restaurangskola torsdag 11.12 kl 17.00 emottages av Tage tfn 38 484 eller Christina 38 559 före 8.12. Buss avgår från torp kl 15.30. Julklapp medtages.

■ ■ **FOA-Å:** JHL-medlemmar; ni kommer väl ihåg höstmötet tisdag 9.12 kl 19.00 på Norrag. 26/1. Information om medlemsförsäkringen.

■ ■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Julmiddag på Soltuna tisdag 16.12 kl 19.00 för simmare, vandrare och övriga medlemmar. Bildcollage från vandringsresorna presenteras samt information om nya resor till Österrike ev. Azorerna. Buss från bussplan i Mariehamn kl 18.00. Anmälan före 8.12 till Regina 22 185/040 594 3206 eller Maggie 43 606/0457 072 3806.

■ ■ **Kvinnfolk:** Välkomna på Öppet hus för spelmän fredag 5.12 kl 19 i Önnungebymuseet. Spel och fika som vanligt.

■ ■ **Rädda Barnen på Åland:** Kom ihåg vår alternativa julgåva! När du ger ett bidrag på tio euro eller mer får du ett fint kort att ge din vän och intäkterna från julgåvan går till Rädda Barnens internationella kampanj Rewrite the Future, utbildning till alla barn. Julgåvan kan du köpa på Rädda Barnens kansli på Norragatan 13 alla vardagar kl 9-15 och på

julmarknaden på torget den 6 december.

■ ■ **Visans Vänner:** Styrelsemöte lördag 6.12 kl 18.00 hos Jörgen & Siv.

■ ■ **Visans Vänner:** Julfest för medlemmarna lördag 6.12 kl 19.00 hemma hos Jörgen & Siv (se medlemsbrevet). Föreningen bjuder på förtäring. Julklappsutbyte (värde ca. 5e).

■ ■ **Vårt Hjärta/Tittut:** Föräldra-barngruppen välkomnar till julfest måndag 8.12 kl 11-13 i S:t Mårtensgården. Nästa träff är den 19.1 2009.

■ ■ **Ålands flicklottor och soldatgossar:** Självständighetsdagen, lördag 6.12 kl 11.00 Gudstjänst i St. Görans kyrka, kl 13.00 uppvaktning vid veteranernas minnessten.

■ ■ **Ålands synskadade:** Julfest på Ankaret, Johannebovägen 7, söndag 14.12 kl 17.00. Julbord, Lucia och lotteri. Pris 20 euro. Anmälningstiden är förlängd till måndag 8.12 kl 12.00. Anmälan till Handicampen, telefon 527 360. Hjärtligt välkomna!

PRATSTUNDEN

Terapeutens terapeut. Vilma är min egen terapeut, säger Nils Gustaf Eriksson, halvt på allvar, halvt på skoj. Inför 60-årsdagen berättar han om sin prostatacancer som han nyligen drabbats av. Krisbearbetning är hans specialområde. Debriefing kan han allt om. Den gör mycket nytta, hävdar han, bara den görs på rätt sätt. Foto: ERKKI SANTAMALA

Doktorn som själv hamnade i kris

Pappa dog i prostatacancer. Det bidrog till att jag regelbundet undersökte mig och upptäckte symptomen i tid och tack vare det kunde opereras och bli återställd.

Efter tre månaders sjukfrånvaro är han tillbaka i tjänst och vi träffar honom i hans mottagning i gamla Hälsocentralen.

Psykiatern **Nils-Gustaf Eriksson** har varit i kris. Den nådde sin kulmen när det blev dags för operation i Uppsala.

–Jag upptäckte grava brister i vården när jag kom dit. Jag stod inte på deras operationslista och det var annat också som gjorde att jag till slut satte stopp. Trots att jag redan väntat två månader bestämde jag mig för att begära en operation i Åbo i stället. Det var ett beslut jag tog med stor vanda. Då var det skönt att få stöd från min hustru och vänner.

Krishantering

Nils-Gustaf är specialiserad på kriser och bearbetning av kriser. Vid Estoniakatastrofen stod han två dygn i en hamnterminal i Stockholm och hjälpte tillströmmande överlevande och allmänhet. Han har gjort tre uppföljningsstudier om de överlevande och en studie blir för övrigt färdig just i vår.

Han var också en av arkitekterna bakom den krisstrategi som tillämpades vid Ålands centralsjukhus efter Estonia – en strategi som bland annat innebar att man upprättade ett presscenter och som fått mycket beröm i efterhand.

Rätt snack

På sista tiden har det i pressen talats om undersökningar där det hävdas att krisbearbetning med hjälp av samtal efter katastrofer inte är bra. Att folk i stället för att gå vidare, fastnar i chocken.

–Debriefing är bra. Om det görs rätt. Det som händer vid en katastrof är att människor

förvränger tidsbegreppen och intrycken och man kan också stänga av känslorna. Samtalen efteråt ska bidra till att strukturera och normalisera händelserna. Utan den finns det risk för att känslorna triggas i gång igen vid senare tillfälle.

Aktivt lyssnande

Det är som en förstående och vänligt nickande man många känner igen honom. Numera ägnar han en tredjedel av sin tid åt den privata mottagningen, där han behandlar personer som han säger har ”någon form av oreda i tillvaron”. De två andra tredjedelarna ägnas åt utbildning respektive handledning.

Vad pratar folk om på terapin?

–Det är alla möjliga reaktions sätt på tillfälliga kriser eller livssituationer som behöver ändras. Klienten behöver hitta nya sätt att hantera sin tillvaro. För mig innebär det aktivt lyssnande. När jag förstår – förstår klienten ofta själv genom sin berättelse hur han eller hon ska gå vidare.

Jomala prästgård

Pappa **Thure Eriksson** var hjälppräst i Geta i slutet av 1940-talet. Mamma **Gunvor** ville avverka födseln innan julbestyren och åkte på en skumpig väg till Isaksö och dopet av den lille pojken **Yngve Österlund**.

–Det var den 12 december och dagen efter föddes jag, berättar Nils-Gustaf.

Efter något år flyttade familjen till prästgården i Jomala.

–Det var härliga tider. Området kring prästgården med Kasberget och Dalkarby träsk var en enda stor lekpark. Vi lekte indianer och cowboys i bergen och jumpade på isen på träsket. Ett under att man överlevde egentligen.

Volontär i Grekland

Nils-Gustaf skulle bli präst. Han studerade teologi tre år i Åbo.

Fakta/Nils-Gustaf Eriksson, 60 år

Namn: Nils-Gustaf Eriksson.
Född: den 13 december 1948 i Geta Olofsnäs.
Bor: på Lemland Herrön.
Yrke: psykiater.
Familj: hustru konstnären **Barbro**, en dotter från tidigare äktenskap, **Tereza**, född 1975 gift i Kanada med **Daniel**. De har tre barn **Marc**, **Nic** och **Oddie**. Samt Nils-Gustafs och Barbros gemensamme son **Nils-Johan**, född 1985, som studerar industridesign i Umeå. Bonusbarnen **Julia** i Mariehamn, född 1978, och **Marcus**, i Denver, född 1981.
Födelsedagen: firas med öppet hus i hemmet på Herrön, Grillskär 24, på födelsedagen lördagen den 13 december efter klockan 15.00. Det bjuds på fisksoffa till alla som vill komma, hälsar jubilaren.

–Speciellt hebreiskan och grekiskan var kul men också livsfrågor och religionsfilosofi har alltid intresserat mig. Min självklara barnatro har jag ifrågasatt och min tro har förstås ändrats genom resans lopp.

Något kändes inte riktigt rätt. Han stack till Grekland som volontär inom organisationen IM, Individuell Människohjälp. Där träffade han sin första hustru och arbetade också som reseledare under ett par år i Mellanöstern.

Medicinska studier

De medicinska studierna genomförde han under sex år i Thessaloniki. Fortfarande pratar och skriver han flytande grekiska.

1979 var han klar och flyttade tillbaka till Åland, men kompletterade senare sin examen i Tammerfors och Stockholm. Han var på väg att börja specialisera sig som kirurg. I stället blev det psykiatri och åtskilligt med ytterligare studier, parallellt med arbetet.

Kristeam

Nils-Gustaf arbetade som chefsläkare på Grelsby på 1980-talet och där kom man i kontakt med många som drabbades av kriser. En grupp bland personalen började då utarbeta en krishanteringsplan och ett kristeam för

landskapet, som verkade långt in på 90-talet.

Han blev senare, 1994, överläkare vid Karolinska sjukhuset i Stockholm och arbetade på en specialavdelning för posttraumatisk stress efter stora katastrofer som Estoniaolyckan, flygkraschen i Gottröra och flyktingar från Bosnien.

Bland människor

Numera är det utbildning i krishantering för sjöfolk som till stor del sysselsätter honom.

Han har utarbetat ett koncept, kallat STCW- 95, som både sjöskolor och rederier använder sig av. Det har spritts till i stort sett hela Europa och standardiserat utbildningen av krishantering. Det har också lett till tre nya projekt, det sista blir klart framåt våren.

Vid sidan av arbetet är Nils-Gustaf bland annat ordförande i Cancerfonden, sakkunnigledamot av Förvaltningsdomstolen och ledamot av biblioteks- och kultur nämnden i Lemland.

–Det blev ett liv bland människor mitt i livet. Precis så som jag en gång önskade.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Annonsera i den tidning du själv läser!

GÅVOTIPS! seriebiljetter 5x7,50=37,50€

fre+lö 18.00, sö kl. 15.00 -T - 7€

PÅ KOMMANDE: världspremiär 12.12 THE DAY THE EARTH STOOD STILL

Filmerna visas 5.12–11.12 www.kinocity.fi

fre-lö 20.00, sön 17.00, må-to 19.00 -F11/9 - 8.50€

Sveriges Oscarnominerad

BIO SAVOY

Ålands Cancerförenings RESELOTTERI
31.10-17.11.2008
LS tillstånd Nr 155 K14/24.6.2008. Lottdragningen förrättades av äldre konstapel Vilhelm Holmberg och äldre konstapel Kim Lindström

Huvudvinster:

- Presentkort Ålandsresor, värde 1000 € Melander Roy
- Turku Air taxifylg Mariehamn-Åbo eller v.v. max 6 pers. Tur- eller returresa med Viking Line med hytt. Nordberg Birgitta (Vårdö)
- Weekendkryssning med Birka sommaren 2009, 2 pers. Eriksson Gun (Gottby)
- Weekendkryssning med Birka sommaren 2009, 2 pers. Mattsson Kerstin (Mariehamn)
- Weekendkryssning med Birka sommaren 2009, 2 pers. Eriksson Karl-Erik (Saltvik)
- Presentkort Sundqvists Buss, värde 700 € Sjöström Terese (Pålsböle)
- Presentkort Viking Line, 500 € Granberg Magdalena (Mariehamn)
- Flyg Mariehamn-Helsingfors med Air Åland t/r, 2 pers. Söderlund Susanna (Lumparland)
- Flyg Mariehamn-Helsingfors med Air Åland t/r, 2 pers. Häger Jan-Anders (Hammarland)
- Digitalkamera Ge Foto, värde 394 € Kulves Håkan (Mariehamn)
- Kryssning Mariehamn-Tallin-Mariehamn, Silja Line, 2-4 pers. Nordlund Valborg (Ödkarby)
- Kryssning Mariehamn-Tallin-Mariehamn, Silja Line, 2-4 pers. Enström Anna (Saltvik)
- Presentkort Viking Line, 200 € Sundman Maj-Britt (Sund)
- Presentkort Viking Line, 200 € Ahlström Susy (Hammarland)
- Presentkort Viking Line, 200 € Lönnblad Runa-Lisa (Mariehamn)
- Presentkort Viking Line, 200 € Berman Birger (Eckerö)
- Presentkort Viking Line, 200 € Holmström Lars el. Nina (Mariehamn)

Övriga vinster:

Andersson Anders (Kastelholm), Andersson Hugo Kb (Hammarland), Andersson Sixten, Bengts Anna-Britta (Eckerö), Björklund Jenny (Ödkarbyby), Blomqvist Tom (Godby), Borenjuss Erika (Mariehamn), Central-Apoteket, Emretsson Torgny (Ödkarby), Engman Margareta, Eriksson Gun (Eckerö), Eriksson Riitta-Liisa (Mariehamn), Fagerlund Barbro (Gottby), Friberg Alina (Hammarland), Geust Kerstin (Godby), Gustafsson Anna (Lemland), Hagström Gunn-Britt (Kastelholm), Hildén Gretel (Emkarby), Jansson Christina & Jukka (Saltvik), Johansson Susanne (Föglö), Karlsson Mayvor, Kontola Kent (Godby), Laaksonen Rita (Kastelholm), Larsson Dolly, Lönnblad Anna-Christina, Malmund Pernilla, Mattsson Olov (Eckerö), Pettersson Marianne (Mariehamn), Roivanen Arto (Hammarland), Roos Vidar (Mariehamn), Sarling Alf, Scott Rune (Mariehamn), Signell Tom (Mariehamn), Sjöstrand Britt-Marie (Mariehamn), Sundberg Ann-Charlotte (Geta), Sundblom Inga-Lill, Söderberg Hjördis (Amnäs), Söderlund Barbro, Törneros Bo-Erik (Mariehamn)

Vinsterna kan avhämtas 8.12-18.12.2008 och 4.1-26.2.2009 måndag-torsdag 9.00-15.00 från Ålands Cancerförenings kansli, Nyfahlers, Skarpansvägen 30, Mariehamn. Vinsterna kan inte bytas ut mot pengar. Vinsterna som inte avhämtas inom utsatt tid tillfaller Cancerföreningen.

Du, som har ingen (adress) efter ditt namn, ta med bankgiro eller något annat som du kan bevisa bank, datum och belopp som du har betalat in på lotteriet.

Vinnarna finns även på www.cancer.ax

Sponsorer:

Air Åland, Birka Line, Citytravel, Eckerö Hotell och Restaurang, Eckerö Linjen, Foto Alandia Ab, GeFoto, Hotell Arkipelag, Hotell Brudhäll, Hotell Gullivan, Läderbitten, Nya Åland, Rundbergs Bil & Service, Silja Line, Sundqvists Buss, Tallink, Tidningen Åland, Turku Air, Viking Line, Williams Buss, Ålandsbanken, Ålandsresor Ab.

Vi gratulerar vinnarna i vårt lotteri och riktar ett varmt tack till alla deltagare, bidragsgivare och sponsorer som genom sina insatser medverkat i kampen mot cancer.

Ka En Fridfull Jul!

OBS Det händer

FREDAG 5.12 BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Ma-dagascar 2. T. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** Ma-ria Larssons eviga ögonblick. F-11/9. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■ ■ **Godby hotell kl 21.00.** Conny Henrix.
■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 22.00.** Moonlight.

INFORMATION

■ ■ **Lagtingets auditorium kl 13.00.** "Är beskattningen av din svenska pension rättvis?" Skattedirektör Raija Aller svarar på frågor och ger svar om svenska eller andra utlands-pensioner.

JULMARKNAD

■ ■ **Torggatan kl 9.00-15.00.** Traditionell julmarknad. Julpynt, stöpta ljus, åländskt hantverk, bakverk, julmat och julgodis.
■ ■ **Ålandsvägen 36 kl 14.00-18.00.** Borgboda jul-marknad i stan. Nyheter varje vecka.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Totte.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Ric-hard "Räven" Holmgren.
■ ■ **Indigo kl 23.00.** Dj Janne Karlsson.

SYFÖRENINGAUKTION

■ ■ **Eckerö skola kl 19.00.** Traditionell syföreningauktion. Lotteri och servering.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stadsbibliotek kl 19.00.** "Aldrig i livet". Fars av Dave Freeman, regi Synnöve Westerberg.

TV

■ ■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

LÖRDAG 6.12 BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Ma-dagascar 2. T. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** Ma-ria Larssons eviga ögonblick. F-11/9. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■ ■ **Arkipelag restaurang-en kl 22.00.** Moonlight.

Hemlagat. Säsongens säkraste evenemangstips: julmarknad.
Arkivfoto: JONAS EDSVIK

JULMARKNAD

■ ■ **Torggatan kl 9.00-15.00.** Traditionell julmarknad. Julpynt, stöpta ljus, åländskt hantverk, bakverk, julmat och julgodis.
■ ■ **Eckerö post & tullhus kl 12.00-16.00.** Åländskt konst-hantverk, mathantverk, hembakat, sylter och juldekorationer.
■ ■ **Ålandsvägen 36 kl 14.00-18.00.** Borgboda jul-marknad i stan. Nyheter varje vecka.

LOPPIS

■ ■ **Skarpnåtvägen 592 kl 11.00-15.00.** Loppis hos gub-ben och gumman.

MUSIK

■ ■ **Mariehamns kyrka kl 16.30.** Konsert med klassisk musik med Lydia Eriksson, cello och Sinikukka Hoikkala, piano.
■ ■ **Önningebymuseet kl 16.00.** Sångensemble under ledning av Catherine Frisk som framför sånger ur den åländska och finländska musikkatten.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** The Soulband + dj Totte.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Kut-tens bluesband.
■ ■ **Indigo kl 23.00.** Dj Janne Karlsson.

TEATER

■ ■ **Mariehamn stadsbibliotek kl 19.00.** "Aldrig i livet". Fars av Dave Freeman, regi Synnöve Westerberg.

TV

■ ■ **FST5 kl 17.15.** Lokal-tv-fönstret. "Ålands stadigaste hand" med fartygsmodellbyg-garen Håkan Lindberg.

UPPVAKTNING

■ ■ **Mariehamn Minnesste-nen kl 13.00.** Krigsveteraner-nas uppvaktning.

SÖNDAG 7.12 AUKTION

■ ■ **Saltvik Mariagården kl 12.00.** Auktion till förmån för Finska missionssällskapet och Finlands sjömanskyrka.

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 15.00.** Madagascar 2. T. Filmen får två stjärnor av Nyans recen-sent.
■ ■ **Bio Savoy kl 17.00.** Maria Larssons eviga ögon-blick. F-11/9. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

JULMARKNAD

■ ■ **Hammarland Näfsby skola kl 12.00-15.00.** Bakverk, julmat, julgodis, hantverk m.m. Lotteri, mete och ponnyridning.
■ ■ **Eckerö post & tullhus kl 12.00-16.00.** Åländskt konsthantverk, mathantverk, hembakat, sylter och juldeko-rationer.
■ ■ **Ålandsvägen 36 kl 14.00-18.00.** Borgboda jul-marknad i stan. Nyheter varje vecka.
■ ■ **Lemland Valborg kl 12.00-15.00.** Bakverk, hemstickat, fårskin, julkort, loppis m.m. Åk häst och kärra och se Brandbilen (eldsläckning). Lotteri på pepparkakshus.
■ ■ **Geta Furulund kl 12.00-15.00.** Hantverk, lådor, bakverk, sylter, fisk m.m.

LOPPIS

■ ■ **Skarpnåtvägen 592 kl 11.00-15.00.** Loppis hos gubben och gumman.

MUSIK

■ ■ **Jomala kyrka kl 16.00.** Folkmusikmässa "Himmelen inom" framförs av Cantilena och Ulvens döttrar.
■ ■ **Lumparlands kyrka kl 18.00.** Triolen tillsammans Rainer och Jonas Fagerholm.
■ ■ **Mariehamn S:t Gö-rans kyrka kl 18.00.** Kon-sert med Alandia Strings.

JICKENS JULKALENDER

Lucka 3. Julskinka: 1347, 3175. Övriga: 37, 206, 804, 1218, 1278, 1296, 1454, 1560, 1661, 3204, 3389, 3450, 3533, 3575. Topp-vinst: 3854. **Lucka 4.** Julskinka: 1813, 2712. Övriga: 438, 1728, 1925, 1998, 2021, 2103, 2196, 2502, 2751, 3077, 3409, 3524, 3727, 3761. Toppvinst: 393. **Lucka 5.** Julskinka: 2309, 3708. Övriga: 267, 479, 974, 1146, 1236, 1473, 1599, 1934, 2074, 2280, 2375, 2701, 3209, 3285. Toppvinst: 1421. **Lucka 6.** Julskinka: 357, 967. Övriga: 1095, 1147, 1191, 1342, 1793, 1868, 1979, 2586, 2985, 2999, 3328, 3353, 3699, 3764. Toppvinst: 2912. *Kalendern säljs ännu av medlemmarna och i affärer. Du hinner ännu vinna!*

RADIO

■ ■ **Radio Vega kl 9.03.** Ett program om Krigsturisterna. Repris 8.12 kl 18.03.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stads-bibliotek kl 14.00.** "Aldrig i livet". Fars av Dave Freeman, regi Synnöve Westerberg.

MÅNDAG 8.12 BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 19.00.** Maria Larssons eviga ögon-blick. F-11/9. Filmen får fyra stjärnor av Nyans recensent.

MUSIK

■ ■ **Godbyhallen kl 19.30.** Julkonsert med Magnus Carlsson.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.

ÖPPET HUS

■ ■ **Vårdö Solhult kl 18.30.** Öppet hus för både små och stora barn. De min-dre barnen bör ha en förälder med.

SEVÄRT MARIEHAMN

■ ■ **Galleri Fäktargubben, Storagatan 14.** Ålands konstförening vykorts-utställning där besökarna kan rösta på sina favoritkort. Pågår till 20 december. Öppet måndag-fredag kl 12-17, lördag 10-14.
■ ■ **Galleri Kakelhallen, Köpmansgatan 11.** "Nothing is missing" videoin-stallation av Mieke Bal. Öppet vardagar kl 10-17, torsdagar 10-19, lördagar 11-14.
■ ■ **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.** "Känslor" fotografier av Mar-tina Eriksson. Pågår till 27 december. Öppet tisdag-fredag kl 11-17, tisdagar även 18-20, lördagar 11-14.
■ ■ **Mariehamnsgalleriet, Mariepark Västerhamn.** Fotoutställningen "Det glöm-da Mariehamn" samman-ställd av Cecilia Wickström. "Miniatyrstaden - Mariehamn på 1920-talet". Husen är i skala 1:100. Öppet lördagar kl 12-16, eller enligt överenskommelse, tel 531 388.
■ ■ **Mariehamns flygplats.** "Från Junkers till Jet" bild-kavalkad över det åländska flygets historia. Pågår till 31 december. Öppet vardagar 8-19, lördag-er 9-16, söndagar 16-19.

■ ■ **Medimar, Torggatan 10.** Naturfotografier av Mats Sö-derlund från Jomala Dalkar-by. Pågår under december. Öppet måndag-torsdag kl 8-16, fredag 8-14.
■ ■ **Sjökvarteret Öster-hamn.** Båt och skeppsbyggeri. Mu-seum, hantverk, skuthamn. Öppet vardagar kl 9-11.
■ ■ **Ålandstrafikens vänt-sal.** Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i. Öppet måndag-fredag kl 9-17.
■ ■ **Ålands emigrantinsti-tut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Ame-rika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12-16.
■ ■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** "Möjlig förändring" ung nordisk filmkonst. Tamar Guimarães & Nanna Debois Buhl, Goran Hassanpour, Tellervo Kalleinen & Oliver Kochta-Kalleinen, Bendik Kaltenborn, Johan Karrento och Tina Nykvist. Pågår till 11 januari.
■ ■ **Alfons har landat".** Träd in i Alfons värld på riktigt. Utställningen är producerad av Rum för barn, Kulturhuset i Stockholm, efter en idé av Gunilla Bergström och med scenografi av Tor Svae. På-går till 28 februari.
■ ■ **Torget. Sommarålämningarna** Lisbeth och Eric Johansson har sedan länge samlat mi-niatyrkatter och jojo. Lisbeth har 630 kattfigurer. Pågår till 11 januari.
■ ■ **Ålands konstmuseum.** "Berättelser" oljemålningar i storformat av Evamaria Mansnerus. Öppet tisdagar och torsda-gar 10-20, onsdagar och fre-dagar 10-16, lördag-söndag kl 12-16. Måndagar stängt.
■ ■ **Ålands sjöfartsmu-seum.** "Titanic - åländska öden". Vandringsutställning i samar-bete med Ålands emigrantin-stitut. Pågår till 4 januari. Öppet måndag-fredag 10-16, lördag-söndag 12-16.

■ ■ **Föglö bibliotek.** Haddon Sundbloms ame-rikanska jul. Pågår till 13 januari. Öppet måndagar kl 10-13

8-16, fredag 8-14.
■ ■ **Sjökvarteret Öster-hamn.** Båt och skeppsbyggeri. Mu-seum, hantverk, skuthamn. Öppet vardagar kl 9-11.
■ ■ **Ålandstrafikens vänt-sal.** Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i. Öppet måndag-fredag kl 9-17.
■ ■ **Ålands emigrantinsti-tut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Ame-rika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12-16.
■ ■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** "Möjlig förändring" ung nordisk filmkonst. Tamar Guimarães & Nanna Debois Buhl, Goran Hassanpour, Tellervo Kalleinen & Oliver Kochta-Kalleinen, Bendik Kaltenborn, Johan Karrento och Tina Nykvist. Pågår till 11 januari.
■ ■ **Alfons har landat".** Träd in i Alfons värld på riktigt. Utställningen är producerad av Rum för barn, Kulturhuset i Stockholm, efter en idé av Gunilla Bergström och med scenografi av Tor Svae. På-går till 28 februari.
■ ■ **Torget. Sommarålämningarna** Lisbeth och Eric Johansson har sedan länge samlat mi-niatyrkatter och jojo. Lisbeth har 630 kattfigurer. Pågår till 11 januari.
■ ■ **Ålands konstmuseum.** "Berättelser" oljemålningar i storformat av Evamaria Mansnerus. Öppet tisdagar och torsda-gar 10-20, onsdagar och fre-dagar 10-16, lördag-söndag kl 12-16. Måndagar stängt.
■ ■ **Ålands sjöfartsmu-seum.** "Titanic - åländska öden". Vandringsutställning i samar-bete med Ålands emigrantin-stitut. Pågår till 4 januari. Öppet måndag-fredag 10-16, lördag-söndag 12-16.

■ ■ **Föglö bibliotek.** Haddon Sundbloms ame-rikanska jul. Pågår till 13 januari. Öppet måndagar kl 10-13

och kl 16-19, onsdagar 10-13 och torsdagar kl 18-21.

GETA

■ ■ **Geta bibliotek.** Alf Berglunds foton av väderkvarnar visas i Geta skola/bibliotek. Pågår till 28 februari. Öppet tisdagar kl 12-15 och torsdagar kl 18-21.
■ ■ **Pettas hantverkscafé.** Maritim utställning med litteratur om skeppsbyggnation och segelsjöfarten samt fartygsmodeller av Viktor Andersson/skonerten Linden och galeasen Albanus. En modell av Cutty Sark under byggnad visas och akvareller av Rita Krestjanoff. Öppet lör-dagar kl 11.00-16.00, övriga tider enligt överenskommelse tel 49 701.

JOMALA

■ ■ **Jomala bibliotek.** Månadens konstnär Kjell Ek-ström visar akvareller under titeln "Jorden runt på 3m²". Pågår till 31 december. Öppet måndag-torsdag kl 14-20.
■ ■ **Kungsö Shellmu-seum.** "Nostalgimack" 1950-tal. Öppet enligt överenskom-melse tel 32 760 , eller 040-706 82 30.
■ ■ **Siréns hembygdsmu-seum Ringsböle.** Öppet enligt överenskom-melse per tel 31 069.
■ ■ **Önningebymuseet.** Friluftsmåleri kring sekelskift-et 1900 samt Victor Wester-holm Tecknaren. Öppet enligt överenskommel-se per telefon 040 096 77 10.
■ ■ **Sjöbloms emigrant-och torparmuseum, Ön-ningeby.** Utställning kring museet, torpare och emigration. Öppet enligt överenskommel-se per telefon 040 096 77 10.

KÖKAR

■ ■ **Kökar biblioteket.** Med anledning av Ålands folkdräkters 100-års jubileum finns Kökars folkdräkter utställda i Kökars kommun-bibliotek under hösten och vintern. Dräkterna tillhör Kökars hembygdsmuseum.

LEMLAND

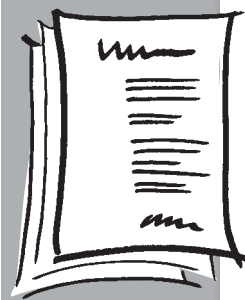
■ ■ **Nåtö naturreservat.** Nåtö naturstig öppen till 6 december.

SUND

■ ■ **Sunds bibliotek.** Utställning till minnet av Valny Hedberg och familje-dagvården har gjort en tavla med temat vatten. Öppet måndag och torsdag kl 17.30-20.30, tisdag 10-16.
■ ■ **Ålands fotografiska museum.** En utställning över kame-rans historia. Öppet en-ligt överenskommelse, tel 0457 059 59 67.

MILJÖBYRÅN INFORMERAR

Några klick för miljön...

De flesta utskrifter är enkel-sidiga. Vilket slöseri! Genom några musklick kan skriva-ren ställas in på dubbelsidig utskrift. Med dubbelsidiga utskrifter minskas koldioxidut-släppen med 100 ton och vi sparar 400.000 euro och träd på 1 hektar – enbart på Åland. I hela världen minskas utsläp-pen med 8 miljoner ton, vi sparar 30 miljarder euro och Ålands alla träd - varje år!

Ålands landskapsregering

www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo

STADSBUSSEN

Lördagen 6.12

ingen trafik

OBS! Fredagen 5.12 slutar trafiken 18.10 (ingen kvällstrafik)

Trevlig självständighetsdag

RÖDE ÖRM

Tel 0457 5244 551

Medis

UPPESITTAR-KVÄLL

Tisdag 9.12 kl. 18-22 på Medi,s Kursgården, Styrmansgatan 1

Glögg och pepparkakor, julmusik, pyssel m.m.

Välkommen!

En välvillig julhälsning: Julkortet med det Röda Korset

BLODET DROPPAR BLODET DROPPAR...

Två år efter första mensen

Amanda och Nina är 15 år. Det är några år sedan de fick sin första mens.

–Det är löjligt att mens är så pinsamt, för egentligen är det ju inte det, Amanda.

Nina var 13 år då hon fick sin första mens och Amanda var 12.

–Vi hade pratat om mens i skolan innan. Vår hälsosyster kom in på lektionen och pratade om mens, då var det bara tjejerna som var med, säger Nina.

Hälsosystemen visade bindor och sa var man kunde köpa dem. Alla fick två bindor var och en bok. Samtidigt hade killarna i klassen en egen lektion där de fick två kondomer var och en bok.

–Hälsosystemen var bra, hon var inte nervös och tyckte inte det var pinsamt, säger Nina.

–Jag minns inte att jag fick särskild information om mens, jag bara visste allt. Jag har ingen aning om hur jag fått veta, inte var det via mina föräldrar i alla fall, säger Amanda.

–Mamma kanske berättade för mig, och så läste jag i tidningar, säger Nina.

Mamma köper bindor

Nina var hos en kompis när hon fick mens för första gången.

–Jag tänkte inte så mycket på det. Inte blev jag glad direkt, men jag slapp oroa mig för att något skulle vara fel.

Din berättelse?

Artikelserien Blodet droppar handlar om mens. Därför vill vi gärna publicera just din berättelse.

■ Hur var det att få den första mensen?

■ Har du haft mycket värkar?

■ Hur är det att vara mamma till döttrar som får sin första mens?

■ Hur var klimakteriet? Alla kvinnor, unga som gamla, får anonymt skicka in sin mensberättelse till karin.erlandsson@nyan.ax.

Amanda, som spelar fotboll, fick mens första gången strax innan en match.

–Jag blev inte så glad eftersom jag skulle spela match. Det krånglade till det lite.

Amanda tycker inte att hon kan prata med sin mamma om mens, och Nina tycker inte att det finns så mycket att prata om. Men det är mammorna som ser till att det finns bindor hemma.

–Jag kan be att hon köper hem en viss sort, men jag vill inte köpa bindor själv, säger Amanda.

–Inte jag heller. Det skulle vara pinsamt om man träffade någon man kände i butiken, säger Nina.

Pinsamt

Med sina kompisar kan de prata om mens ibland.

–Jag brukar klaga lite då jag har ont, också inför killar, säger Amanda.

Båda tjejerna vill vara anonyma i den här artikeln, även om de själva tycker det är konstigt att det skall vara så pinsamt med mens.

–Det är löjligt att det är så pinsamt, för egentligen är det ju inte det, säger Amanda.

–Inte tror jag att någon skulle reta mig om jag gick ut med mitt eget namn, folk bryr sig inte. Jag vill bara inte att folk skall veta och jag vill inte oroa mig för att någon skall bry sig. Det känns privat helt enkelt, säger Nina.

I skolan tar de in skolväskan på toa bara, utan att smussla med bindor i korridoren.

–Klart att man är rädd att blöda igenom, men folk skulle nog glömma det efter att tag, säger Amanda.

Hur bra koll har ni på er menscykel och när ni har ägglossning?

–Jag har ganska bra koll. Ägglossningen har man väl strax efter att man haft mens va? säger Nina.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Fotnot: Amanda och Nina heter egentligen något annat.

Enligt svensksjukvårdsrådgivning, se sker ägglossningen mellan 12 och 16 dagar före väntad mens.

Första mensen. Amanda och Nina berättar om hur det var då de fick sin första mens. Bilden är arrangerade. Foto: JONAS EDSVIK

Chefredaktörer. Nina Fellman och Niklas Lampi möts i kväll i Åland24:s Rakt på. Foto: JONAS EDSVIK

Nina och Niklas möts i Rakt på

■ Ikväll samtalar Nya Ålands chefredaktör **Nina Fellman** och Tidningen Ålands chefredaktör **Niklas Lampi** i Åland 24:s program Rakt på.

Bland annat diskuterar chefredaktörerna varför tidningarna grälar med varandra och om ett samarbete av något slag kan

bli aktuellt i framtiden. Dessutom rör en stor del av diskussionen presstödet.

Rakt på ser du på Åland24 klockan 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30 ikväll. Efter klockan 19.00 kan du även se programmet när du vill på www.24.ax eller på ip-tv. (ml)

Idag fredag 5.12 håller
Viking Lines resebutik på Storagatan
öppet till

KL.14

Trevlig helg!

VIKING LINE

Tel. 26 011

Fyndmixen

På nytt ställe!

Strandgatan 6 (fd. Tyger & Sânt)

Vi säljer rest- & reapartier till minst 50% BILLIGARE än ordinariepris

Fat,
servetter,
glas

Tyger, kläder, presenter m.m.

Välkommen

Måndag-Torsdag kl. 11-17.30,
fredag Stängt, Lördag kl. 11-14
Fyndmixen, Strandgatan 6, Tel. 17 739

6.12 öppet kl. 11-14

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Fosterländskhet innebär ju framför allt att vi tar hand om medmänniskorna. Den som tar brödet ur sin nästas mun kan inte kalla sig fosterländsk.

TOMMY TABERMAN; poet och riksdagsman, i Arbetarbladet

Nyanartikel inspirerade till pjäs

Laura Ruohonens "Krigsturisterna" ges nu i Helsingfors

Krigsteater? "Brittiska flottan provianterar till sjöss av Oswald W. Brierly. Ur Ålandsbankens samlingar.

Under slaget om Bomarsund i augusti 1854 dök annonser om turistresor till krigsskådeplatsen upp i Aftonbladet i Stockholm.

En artikel i Nyan om detta inspirerade författaren och dramatiker Laura Ruohonen till pjäsen "Sotaturistit" (Krigsturisterna) som just nu spelas på Kansallisteateri i Helsingfors. Den kan också komma upp på svenska i Stockholm.

Pjäsförfattare. Laura Ruohonen har skrivit pjäsen, inspirerad av en artikel i Nya Åland. Bilden från Teaterhögskolans hemsida.

Det var förre landskapsarkivarien **Bjarne Henriksson** som hade funnit ett par klipp ur Aftonbladet som skildrar lustresor till Bomarsund under kriget.

De snabbgående ångfartygen Motala, Sundsvall, Linköping och Svithiod förde turister till krigsskådeplatsen. I en intervju våren 2004 med Nyans **Kiki Alberius-Forsman** berättade landskapsarkivarien **Håkan Axelsson**, som tillträdde efter Henrikssons frånfälle, att han beslutat undersöka möjligheten att köpa in tidningsläggen med Aftonbladet för augusti 1854 på mikrofilm, något som också gjordes.

Inspirerades

Laura Ruohonen, som är en av Finland mest kända moderna dramatiker och professor vid teaterhögskolan, säger till Nyan att hon redan tidigare haft tankar kring detta att många nyfikna dras till krig och katastrofer. Men det vara när hon under sin semester på Åland läste artikeln i Nyan som hon fick idén till den pjäs som hade premiär i slutet av november.

Hon berättar att hon kon-

taktade **Håkan Axelsson**, som hade skaffat fram mikrofilmsmaterial från riksarkivet i Stockholm.

– Jag blev mycket vänligt bemött av Axelsson som såg till att jag kunde få kopior på hela materialet.

Positivt mottagande

Pjäsen som hade premiär den 26 november på finska nationalteatern, Kansallisteatteri, har över lag fått positiv kritik och Laura Ruohonen säger också att många som sett pjäsen och tagit kontakt tyckt att den tar upp ett intressant tema.

I uppsättningen tar man fasta på det absurda och till och med farsaktiga som temat inbjuder till: att människor vill bege sig på en liten lustresa för att låta sig fascineras och förfäras av ett krig.

Brist på empati

Laura Ruohonen säger att hon tycker att problematiken har relevans också i vår egen

Skådespel. Jani Karvinen, Seela Sella och Timo Ruuskanen i "Sotaturistit".

Foto: STEFAN BREMER/Kansallisteatteri

tid. Varför dras människor till krigshändelser, varför samlar man på souvenirer från krigsskådeplatser?

– Människor är kapabla till mycket goda och fina saker men också till grymheter, säger Ruohonen som tror att de som dras till farliga händelser söker en känsla av att de lever, att det egna livet känns större när man kommen nära faran.

– Men, säger hon, det handlar också om avsaknaden av empati, av inlevelseförmåga. Man betraktar någonting utifrån men kan inte leva sig in i hur det verkligen är.

Hon ser också en tendens hos oss som bor här i det trygga Norden att se på den övriga världen och det som händer där på detta distanserade sätt.

Vi behöver inte delta och leva oss in i det som verkli-

gen sker fast vi nog förfäras över det..

Också på svenska

Laura Ruohonens pjäs spelas nu på finska men regissören **Åsa Kalmér** kommer från Sverige och på Nyans fråga svarar Laura Ruohonen att det är möjligt att pjäsen också kommer på svenska.

– Det har faktiskt redan gjorts en preliminär översättning till svenska och Åsa Kalmér undersöker möjligheterna att sätta upp den också i Stockholm.

Om Åland och tillkomsten av pjäsen handlar också ett program i serien K-reppu (kulturryggsäcken) som sänds i Finlands TV1 lördagen den 13 december kl. 11.35. Laura Ruohonen berättar att man vid inspelningen av programmet också besökte Åland och även landskapsarkivet.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Alandia strings ger konsert i

S:t Görans kyrka på söndag, den 7 december, kl 18. Melan 55 och 60 unga musikanter deltar, berättar **Miina Fagerlund** i Alandia strings styrelse. Det är både de yngre som ingår i Barnfiolen och de äldre i Alandia strings som man då får höra. Ett rikt varierat program där det också finns en del julbetonade inslag bjuder programmet på.

Miina Fagerlund berättar också att medlemmarna under året varit flitiga med sina egna hemövningar och med sponsrade övningstimmar spelat i hop pengar till ett brunnprojekt i Afrika. Hittills har man övat för en och en halv brunn. Ledaren **Marita Sandberg**, som är bosatt i Sverige, har kommit till gemensamma övningar med grupperna varannan vecka.

Konserten i S:t Görans kyrka på söndag beräknas ta en dryg timme. **Jan Edström** från kyrkans utlandshjälp medverkar också. □

Videochatt för teckenspråkiga

blir nu möjligt tack vare en donation av en webbkamera från Finlandssvenska teckenspråkiga r.f. Donationen innebär att Mariehamns stadsbibliotek nu kan erbjuda denna service. Datort för videochatt är placerad i Äppelhyllan bakom informationsdisken. Alla teckenspråkiga hälsas välkomna att använda den.

På måndag, den 8 december, presenteras projektet i seminariet "Visuell kommunikation genom internet" på Handicampen klockan 13-16. Förrisningar och kaffeservering erbjuds i pausen. Tillställningen öppen för alla, utan kostnad, skriver man i ett pressmeddelande. Deltagare ombeds dock anmäla sig till **Darren Frazier** på Finlandssvenska teckenspråkiga, SMS:045-111 60 49 eller e-post: darren.frazier@dova.fi □

"Den lyckliga kon" och "Breven till Rune"

av **Per-Ove Högnäs** sänds i Ålandskanalen i kväll, fredag, kl 20 med repris onsdagen den 10 december kl. 20.

"Den lyckliga kon" är en berättelse om en människas kärlek till djuren, som tidigare visats i flera sammanhang och även finns som dvd. Premiär är det däremot för "Breven till Rune", en nyinspelad kortfilm på åtta minuter från september i år, gjord hemma hos **Rune Jansson** på Bergö. □

En Finlandia-pristagare

kan Mariehamns litteraturdagar bjuda på i mars 2009. **Sofi Oksanen** tackade tidigare i höst ja till att komma till litteraturdagarna och i torsdags fick hon Finlandiapriset. – Det gick som vi hoppades, kommenterar projektledaren **Isabella Sarling**. □

Nu är årets jakt snart slut så förläng spänningen genom att köpa min dagbok

"En åländsk jägares drömtax"

av **Sven-Erik Karlsson**

Finns att köpa på
Lisco och
F:ma Erik Mattsson i Godby

Nyutkommet!

En ny engelsk bok av författaren till Harry Potter J.K. Rowling:

The Tales of Beedle the Bard

specialpris:

1050€ Norm. 14,30€

MARIEHAMNS BOKHANDEL

Torggatan 14, tel 19 745

Öppet: fre 5/12 9-17.30, lö 6/12 10-16, sö 7/12 12-16

Jomala kyrka lördag 13/12 kl 19.30

J.S. Bach
JULORATORIUM

Oratoriekören
Capella Sine Nomine
Lisa Fornhammar, sopran
Isa Blomqvist-Fagerholm, eko-sopran
Katarina Böhm, alt
Dan Karlström, tenor
Gunnar Lundberg, bas
Guy Karlsson, orgel
Kaj-Gustav Sandholm, dir.

Förköp bilj. à 15€ 8-9/12 kl 11-13 på pastorsexp. i M:hamn. Bkn. bilj. tel 19 489

Välspelat, komiskt och tragiskt

Stadsteatern. Marie Richardson i "Allt om min mamma".
Foto: PETRA HELLBERG

Paret bredvid mig kommenterar föreställningen högt och störande. Efter femton minuter reser de sig och går. Vi andra sitter kvar och får del av en provocerande men också oerhört fascinerande pjäs.

Vissa saker är svåra att stå ut med. Som när nio gestalter en lång stund står på rad och bara tittar, alldeles tysta. En hänger 60-talsaktigt på ena höften, en annan sänder signaler av ängslighet i sina ansiktsrörelser och en tredje börjar så småningom att fundersamt peta sig i näsan.

Nej, **Odön von Horváths** pjäs "Kasimir och Karoline", som spelas på Dramatens stora scen, är ingen enkel, underhållande feel good-pjä. I stället kräver den en hel del av sin publik – framför allt en psykisk förmåga att stå ut med inte bara tystnader och skruvade situationer, utan också matreser som strittar ur munnen på kvinnoföraktande män.

I "Kasimir och Karoline" blandas tragik och komik på ett på en och samma gång njutbart och obehagligt sätt. De naket stiliserade situationerna gör pjäsen absurd samtidigt som den är både psykologiskt och politiskt angeläget.

I centrum står Kasimir, skickligt spelad av Magnus Roosmann, och den flickaktiga men beräknande Karoline (**Rebecka Hemse**). Kasimir har blivit arbetslös och Karoline börjar genast se sig om efter andra möjliga kavaljerer. Den arbetslösa – och sympatiske – chauffören hamnar längst ned i hierarkin. Tillskäraren Schurzinger (**Johan Holmberg**) lockar betydligt mer, men när kommerserådet Rauch (**Carl-Magnus Dellow**) dyker upp har ingen annan en chans – trots att Rauch hör till det mest osympatiska jag sett. Sin fina titel till trots kan han snarast beskrivas som svinaktig. Han trycker i sig korv, bälgar i sig öl och rapar högt och ljudligt. Korven strittar ur munnen medan han vråker ur sig sitt kvinnoförakt.

Pjäsen utspelar sig i mellankrigstidens Tyskland, på Oktoberfesten i München. Ölet flödar och glädjelös festyra vilar över platsen. Här möts alla, från den utslagne alkoholisten Franz Merkl (**Erik Ehn**) och hans flickvän, den misshandlade och skygga Erna (**Nadja Weiss**) till kommerserådet och hans domarkompis Speer (**Jonas Bergström**).

Regissören **Michael Thalheimer** har skapat en spännande helhet och skådespelarna gör fantastiska insatser, allt från Roosmanns hyggliga chaufför som kämpar mot driften

att ramla ner i alkoholist- och misshandelsträsket, till Dellow's obehagliga Rauch.

Erik Ehns sugande rörelser och stundom djuriska grymtanden gör Merkl både komisk och tragisk på en och samma gång, och Nadja Weiss skapar med små rörelser och skicklig mimik en obehagligt trovärdig bild av en kvinna van att bli misshandlad.

Det är välspelat, välgjort, komiskt och tragiskt, absurt och angeläget – och absolut värt risken att bli provocerad.

Mindre provokativ är, trots sina udda gestalter, "Allt om min mamma", skriven av **Samuel Adamson** efter **Pedro Almodóvars** film. Med en så känd och hyllad film som förlaga kan pjäsen knappast bli ett fiasko publikt sett – de flesta som sett filmen torde rusa till Stockholms stadsteater. Risken är däremot att besvikelsen blir stor – just för att filmen var så oerhört stark.

Jag blev inte besviken, annat än i några få detaljer. Regissören **Philip Zandén** har skapat starka scener och skådespelarnas tolkningar lämnar inte mycket övrigt att önska.

Gestalterna, allt från **Marie Richardsons** Manuela till den gravida nunnan Rosa (**Maria Salomaa**) och transan Agrado (**Jonas Hellman-Driessen**) gestaltas med värme och humor. Personligen skulle jag inte vilja missa någon av dessa gestalter – vare sig i filmen eller på scenen.

Dramaten. Jennie Silfverhjelms och Sofia Pekkari i "Kasimir och Karoline".
Foto: SÖREN VILKS

Julbasar

på Ålands Sjöfartsmuseum
tisdagen den 9 december kl 18.00-21.00

Medverkande:

- Gunilla v. Nandelstadh, textiltryck
- Ann Granlund, textiltryck
- Jouni Lahdenperä, sjömansarbeten
- Margareta Svensson, arbeten i fiskskinn
- Träbiten, träsmücken
- Lugnets Keramik
- Kobba Klintars vänner
- Finlands fyrsällskap

FÖRSÄLJNING av nya och antikvariska böcker, kanel- och tjärlljus och maritima julklappar.
SERVERING av glögg och hembakad julkaka

VINNAREN i tävlingen om bästa pepparkaksfyren
koras kl 19.00

Välkomna! Ålandssjöfartsmuseum

OPERA FÖRENINGEN JOEL presenterar

JOEL

Opera om konstnären och författaren Joel Pettersson från Åland

Musik: Nikolo Kotzev, **Libretto:** Lars Huldén
Regi Richard Bark, **Dirigent:** Jonas Dominique
Solister: Joa Helgesson, Jenny Carlstedt, Therese Karlsson, Annika Sjölund, Mikael Fagerholm, Johnny Ahlström m.fl.

KÖR & ORKESTER

Köp biljetter redan nu!

Hotell Arkipelag, tel. 018-24570

Biljettkassan öppen vardagar 9-16

info@alandica.ax

www.joel.ax www.alandica.ax

Annonsera i den tidning du själv läser!

Sälj

det du inte behöver med en annons

i Torget

NYHET! Ladda upp bilder på hemsidan

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

Ålandia Strings r.f.

Konsert

i St Görans kyrka
den 7 december kl. 18.00

Programblad 5 €/st

MARIEHAMNS
BOKHANDEL

F:ma **ERIK MATTSSON**

TEATERFÖRENINGEN
MARIEHAMN
etabl. 1914

SISTA CHANSEN!

ALDRIG I LIVET

Fars av Dave Freeman. Regi Synnöve Westerberg

Föreställningar i Mariehamns Stadshus:

• 7/12 matinée kl 14.00 • 5, 6 och 10/12 kl 19.00

"Det hojtas, förmanas, förförs, skriks, sparkas och ålas omkring. Och visst får man skratta"

Nya Åland

"Gå för all del och se farsen, det är era skrattmuskler värda"

4 Marbällor

Ålandstidningen

BILJETTER KAN BOKAS/KÖPAS HOS
Ålandsbanken, informationen, Citykontoret, tfn 291 300 (mån-fre 9.30-16.15) eller bokas/köpas i Stadshuset 1 tim. före förest.
Biljettpris: 15 euro/10 euro.
Läs mer om föreställningarna på www.teater.ax

Undersökte unga och deras språk

Vilka språk använder åländska ungdomar, var vill de bo och kan de tänka sig att gifta sig med en svensk?

En ny doktorsavhandling presenterar svaren.

I sin doktorsavhandling "Åland som språksamhälle. Språk och språkliga attityder på Åland ur ett ungdomsperspektiv" lägger **Barbro Allardt Ljunggren** vid Centrum för tvåspråkighetsforskning vid Stockholms universitet fram en undersökning om språk och språkliga attityder hos åländska niondeklassister och elever i årskurs 2 i gymnasiet.

En enkät gjordes under läsåret 1990-1999 och 257 niondeklassister samt 90 gymnasieelever deltog. Ungdomarna har fått svara på 112 frågor om bland annat sin bakgrund, sin språkanvändning, sina medievänor och sin attityd till främmande språk. Enkäten innefattade flervalsfrågor men även några öppna frågor ingick.

Svaren på flervalsfrågorna var graderade enligt en femgradig

skala enligt "helt enig", "mer enig än oenig", "varken enig eller oenig", "mer oenig än enig", "helt oenig".

Svaren speglar ungdomarnas attityder för tio år sedan och Allardt Ljunggren säger redan i inledningen att svaren troligen har ändrat under de senaste tio åren.

I avhandlingen kallas riket Finland, men i artikeln kallas Finland för Finland om det avser hela Finland och riket för området exklusive Åland.

Se utvalda delar av resultatet i vidstående artikel.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Åländsk fram- om finländsk.

De åländska ungdomarna känner störst samhörighet med Åland, på god andra plats kommer Finland. Men Sverige är en uppstickare.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Åländska ungdomar är... åländska!

Viktigaste språken för åländska ungdomar är svenska och engelska. De flesta känner samhörighet med Åland och håller på Finland i landskamper mellan Finland och Sverige.

Imorgon är det Finlands självständighetsdag. Men hur är det med nationalitetskänslan?

I en färsk doktorsavhandling ställdes frågor om åländska ungdomars förhållande och attityd till framförallt Sverige och riket, till de svenska, engelska och finska språken och samhörighetskänsla. Enkäten i avhandlingen gjordes för tio år sedan (se vidstående artikel) och resultaten kan visa annat om man frågade idag.

Tydliga skillnader i attityd märktes mellan de ungdomar vars ena eller båda föräldrar var från riket (kallas för "finska gruppen" i avhandlingen) och de andra ungdomarna. I gymnasiet märktes motsvarande skillnad tydligare mellan de ungdomar som valt en linje med obligatorisk finska och de

som inte gjort det. Annars var det inga större skillnader mellan de två åldersgrupperna.

Här följer ett axplock ur avhandlingen.

Identitet och samhörighet

Ungdomarna är starkt åländska till sin identitet. De fick rangordna sju namngivna enheter efter hur starkt de kände samhörighet med dem.

På de fyra första platserna hamnade Åland, Finland, Sverige, Norden i nämnd ordning. Men **Barbro Allardt Ljunggren**, som gjort avhandlingen, skriver i förordet att Sverige kan ha gått förbi Finland under dessa tio år.

Kärlek

Rikssvenskar är eftertraktade på äktenskapsmarknaden.

I enkäten nämndes en grupp potentiella makar och de rangordnades enligt följande: rikssvenskar, engelskspråkiga, finlandssvenskar, finskspråkiga på Åland. Finskspråkiga i riket kan räkna med att få korgen. Vill de ha ett "ja" ökar chanserna

om de riktar sig till någon i "Finska gruppen".

Nästan alla som svarade på enkäten använder sig av rikssvenska medier åtminstone ibland. Tre av fyra använder sig av finlandssvenska media.

Åländsk media efterfrågades inte.

Språk

Svenska, engelska och finska. I den ordningen rangordnar ungdomarna de tre språken. 96 procent av ungdomarna tror att engelskan kommer att vara ett viktigt språk i deras liv, medan 69 procent tror att finskan blir det.

De flesta av ungdomarna ser tvåspråkighet som en tillgång, både för individen och samhället. I gymnasiet anser alla 90 respondenter att tvåspråkighet är en tillgång på individnivå.

Ungdomarna vill stärka svenskans och engelskans roll i Finland, men inte stärka finskan varken på Åland eller i Sverige.

Sverige är studielandet nummer ett för ungdomarna, på andra plats kommer "tredje land", som betyder vilket annat land

som helst förutom Sverige och Finland, och på tredje plats Finland. Men bland ungdomarna finns den skillnaden att de med föräldrar som talar finska eller är födda i riket, det vill säga tillhör "finska gruppen", kan i större utsträckning tänka sig att studera i riket.

När det gäller undervisning på engelska och finska är över hälften av ungdomarna positiva till att bli undervisade på engelska medan endast 14 procent kan tänka sig att bli undervisade på finska. Men här spelar den egna språkkunskapen en stor roll.

Tävling

Ishockey, finnkampen och innebandy. När Finland och Sverige står öga mot öga svallar känslorna på båda sidor.

Men bland de åländska ungdomarna håller de flesta oftast på Finland i landskamperna.

Nästan en tredjedel av niondeklassisterna vill att Åland ska bli självständigt. I gymnasiet är man mer återhållsam med självständighetstänkarna.

Samma gäller både Ålands och Finlands utträde ur EU.

Heja Finland. De flesta elever i klass 2E i Ålands lyceum håller på Finland i landskamper, precis som årskurs 2 för tio år sedan. I främre raden Fanny Thalén, Sofia Stenroos, Malin Kykkänen, Melissa Jansson, Joel Donner och Jonathan Sumelius. Andra raden Emil Strandvik, Ida Eriksson, Noémi Kiss-Deáki, Eva Björklund, Sara Söderström, Åsa Lindholm och Julia Löfman. I bakre raden Jennifer Terry, Ylva Högnäs, Sandra Herranen, Linda Heinola, Ida Kronholm, Ida Lindqvist, Frida Oskarsson och Josefin Eriksson.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Niondeklassisterna är mer villiga att gå ur EU än tvåorna i gymnasiet.

Den finska gruppen, det vill säga där en eller båda föräldrarna är från riket, visar vissa skillnader mot de andra ungdomar när det gäller frågor om Finland och det finska språket.

I frågor om engelska och svenska har de likartade svar som den "icke-finska gruppen". Den "finska gruppen" har överlag en positivare inställning till finskan och deras hemlands-

känsla för Åland och Finland är något svagare respektive starkare än de andras.

De är mindre positiva till åländsk självständighet och kan oftare tänka sig att bo och studera i riket. Den "finska gruppen" kan också i högre grad tänka sig att gifta sig med finskspråkiga på Åland och i riket, men rikssvenskar ligger på topp även hos dem.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Erbjudandena gäller 1-31.12.2008

Hos oss lämnar du snabbt & enkelt in dina vinstrader

Köp färdiga bolagssystem, enklare kan det knappast bli.

Bli en vinnare du också!

Fazer choklakaka
200 g

240
12,00 €/l

Coca-Cola
1,5 l

240
1,60 €/l

Taffel sips
180-250 g

250
10,00-13,89 €/kg

ED och ED Lemon Light
0,5 l

220
4,40 €/l

Batteriladdare

49⁰⁰
st

JUL-BLOMMORNA

finns till försäljning från vecka 51 (Se separat annons)

Rundbergs Bil & Service Ab
Strandgatan 1 B, tel. 15 222 www.rundbergs.com

Självständighets- ÖPPET

**ÖPPET
10-15**

Madison

Torggatan 11, tel/fax 14 887

**Öppet
11-16**

TeleButiken

Storagatan 6, tfn 27 448
www.telebutiken.ax

**ÖPPET
12-16**

Välkomna!

matt huset

Årstadsgatan 32, tel. 15 770. Öppet: vard. 10-17, lör. 11-14

**ÖPPET
10-14**

Baby & Sjukvård

Norrgatan, tel. 12 504, fax 12 503

**Öppet
9-14**

BYGG VARUHUSET

**BÅT & FRITIDS
VARUHUSET**

TFN *28 011, BUTIKEN 28 170,
FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174

**Öppet
12-16**

Butik Hemtrevligt

Emkarbyvägen 786 i Bjärström,
tel 38 798 eller 38 855

Lördagen den 6.12

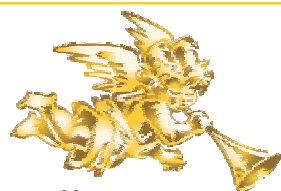
Hur många berlocker finns det i
Thomas Sabos Charm serie?

**VÄLKOMMEN IN
OCH GISSA**

och du har chansen att vinna
ett presentkort! Gäller 6/12

Självständighetsöppet kl. 10-16

Hasses
UR & GULD AB
Tel 16 366

**Öppet
10-16**

EL SHADDAI

Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

Färgstarkt till glöggen

JUDYS

HANTVERK & INREDNING
Köpmansgatan 11. Tel +358 (0)1819 988
Öppet: vardag 9-17, lördag 10-15
Självständighetsöppet 6.12 kl. 10-15

**Nu har
vi Kobra-
telefoner
igen!**

Välkommen in!

Bromark's
PRESENT & INREDNING

67,50€

Vit, svart,
orange, röd

Torggatan 1 tel./fax. 13 174

Öppet: vard 10-17, lör 10-14

6.12 kl. 10-16

FRE. 5 ... 10-17
LÖR. 6 ... 10-16
SÖN. 7 ... 12-16

10%
på ALLT

(ej tyger) Kont. bet.

marimekko®

**KVB
textil**

Torgg. 5, tel. 19 386

**ALLA
VINTERJACKOR**

-30%

Öppet:

6/12 10-16
Söndag ... 12-16

Rätt Mode till Rätt Pris!

MAGIQUE

Torggatan 10 tfn 17 730

-25%
PÅ NÄT I LAGER

Gäller endast Självständig-
hetsdagen 6.12-08

ÖPPET 11-16

Jakt- och fiskebutiken
Äventyret Ab

Torgg 12 tfn 23 860
www.goaland.net/aventuret

Höstens reaplagg
på snurran

**1/2 REA
PRISET**

Gäller lö-sön 6-7/12

lör 6.12 kl. 10-16

sön 7.12 kl. 12-16

TARA

SITTKOFF GALLERIA, MARIEHAMN

Julöppet fr.o.m 11/12

vard. 10-20, lör 10-16, sön 12-16

**Självständighetsöppet
kl. 11-15**

-15%

på HELA sortimentet

ej redan nedsatta priser

*Vi bjuder
på glögg &
pepparkakor*

J. LEMBERGS
ur & guld

Tfn 13260

Norrgatan 5

Alla adventljusstakar
och textilier av
ekologisk
bomull **-30%**

Öppet:

6/12 10-16

Söndag ... 12-16

**TYGER
& SÅNT**

Torggatan 4

Tel 018-23 360

www.visitaland.com/tyger&sant

PAX Vinterstövlar barn

strl 24-34, rosa o. svart

-20%

TP
TEN POINTS

Herr curlingkångor

fårskinnsfoder

-20%

ecco

Damstövlar

-20%

ERFARENHET • KUNSKAP • KVALITET

**LÄDER-
BITEN**

Rabatten gäller endast 6/12
så långt lagret räcker

Sittkoff, tel 14 432

6 DECEMBER ÖPPET KL 11.00-16.00

EZ GIGANTEN
ÖPPET 10-15

DATA GROUP
Hjälpsamt / Hjälpsamt

**Självständighets-
ÖPPET
10-14**

MKAB.com
Marikassan Marknadsföring AB

Skarpansvägen 26
tel 13 536, fax 16 566

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service
• kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

**ÖPPET
10-15**

**expert
WELANDER**

Ekonomiegatan 3. Tel 14 400

**ÖPPET
11-16**

LISCO
BOK & PAPPER

Skarpansvägen Tel. 17 177

www.lisco.ax info@lisco.ax

fotoliiga.fi

**ÖPPET
10-15**

Fuji Digilab

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623

vard 9-17 • lör 10-14

-20% rabatt
på hela sortimentet
gäller endast 6 december
**Extra öppet
kl 10-16**

VI LOTTAR UT
ett PRESENTKORT
50€ och en T-shirt
med Kickis logo och
ett smycke!

3-delar 99€

99€

**Vi bjuder
på glögg &
pepparkaka**

I vilken kommun ligger Kickis klädshop?

Heter butiksägaren Kicki?

Vad är Kickis Klädshops hemsidesadress?

Namn:

Telnr:

Kupongen lämnas in i butiken den 6/12!

Kickis **www.kickis.ax**
KLÄDSHOP
Södersundavägen 656
Öppet: måndag-fredag kl. 13-19, lördag 11-14
Tfn 32 711, 0457-5244 311

BRAUN

330
95€
ink. Precision
trimmer

Silk + soft
65€

BaByliss

Pedicure
32€

150
59€

PHILIPS

6990
69€

8240
169€

Hårtrimningsset
49€

EZ AB ELVARUHUSET
Strandgatan 25 Tel 15 311

Vardagar fr.o.m. 15.12 kl. 9-19
lör 6, 13, 21.12 kl. 10-16
sö 14, 22.12 kl. 12-16
Julafton 9-12

Drygt 3000 nordiska tog sig vatten över huvud

Åländska dykare deltog

Mästare. Uppställning just innan alla är redo att dyka i. Fr v Krister Nyman, Mackie Olin, Christian Husell, Jan Lönnqvist, Jerry Wilhelmsson, Mattias Sjöström, Janne Fagerström, David Karlberg, längst fr fr v Robert Knahpe och Michael Jansson.

Tio dykare på Åland deltog igår kväll i ett samnordiskt rekordförsök.

Sammanlagt ska drygt 3000 nordiska dykare ha befunnit sig under vatten på en och samma tid.

Och godkänns försöket kan de alla titulera sig nordiska mästare, kanske till och med världsmästare och hamna i Guinness rekordbok.

I höga vågor, hård vind och temperatur i närheten av minusgrader gav tio dykare från Ålands dyksällskap och Nautilus igår kväll ut i en båt mot vraket Plus vid Koba Klintar.

Drygt en timme senare eller närmare bestämt klockan åtta minuter över åtta befann sig alla på tio till tretio meters djup. På samma tidpunkt gjorde drygt 3000 andra dykare på andra håll i Norden likadant. Tillsammans gjorde de alla ett samnordiskt rekordförsök i att vara störst antal nordiska dykare som befunnit sig på minst fem meters djup på en och samma tidpunkt.

–Vi tror att det är minst nordiskt rekord. Och imorgon (läs i dag) får vi veta om även Guinness rekordbok godkänner det. Men vad vi har hört så här långt är det nytt rekord, säger **Robert Knahpe** efter det lyckade försöket i åländskt vatten.

Det finns nämligen ett problem som kan innebära att rekordet inte kommer att godkännas officiellt. Det ska egentligen finnas en representant från Guinness rekordbok med vid varje dykplats och nu finns enbart en på plats i Norge. Nu rap-

Dök kring vrak. Robert Knahpe är precis på väg ner i vattnet som höll en temperatur på kring 2 grader. När klockan var 20.08 befann han sig nere vid vraket Plus på drygt 30 meters djup.

porterar i stället varje grupp som deltagit själva in uppgifter om de deltagande till rekordboksrepresentanten.

Visa upp sporten

Även om gruppen tycker att det är roligt att vara del i ett nytt försök ser de det mer som en möjlighet att visa upp sin sport. Och anledningen till att rekordförsöken började var främst för att marknadsföra dykningen uppe i Norden.

–Vi ser det väl mest som en rolig grej. Det startades av en tjej i Norge som ville visa att dykning inte bara är någonting man sysslar med i södern i kristallklart vatten, utan det är något som passar jättebra även här uppe i norr där det är kallt och mörkt också, säger Knahpe.

–Jo, det är här i Norden

och främst kring Åland som de bästa dykvattnen finns om man är intresserad av att dyka kring just vrak, säger en av de andra dykarna **Mattias Sjöström**.

Extrem kick

Det var inte det första samnordiska dykrekordet som sattes utan det fjärde på lika många år. Och intresset från starten har även det ökat rekordartat. Det första rekordet som sattes för fyra år sedan lockade 350 dykare. I fjol när det för första gången var en grupp åländska dykare som deltog var det sammanlagt 1860 stycken dykare, varav tio på Åland. Och i år fanns alltså lika många dykare med härifrån. Och det som krävs är att man ska ha en advanced-utbildning och ha gjort minst 30 dyk i vattnen här ikring för att vara van med kyla, mörker och den dåliga sikten.

–Vi skulle egentligen ha varit ännu fler men det var många som kunde i år. Men det betyder ju att vi kan bli ännu fler dykare till nästa års rekordförsök, säger Knape.

Och att rekordförsöken hålls just i december månad ser de som en del av utmaningen.

–Det är lite det extrema man är ute efter, säger Knahpe.

Text:
MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax

På väg ner. David Karlberg ger tecken på att han är redo att ge sig ner i djupet. Han är väl bekant med

Förberedelserna gick fort. Det var ingen som tänkte så mycket på att det var ett rekord-dyk utan de fyllde tuberna och gav sig ner som vanligt.

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG
vardagar 10.00-19.00, lördagar och söndagar 11.00-16.00

TILLFÄLLET

i rekorddyk

vattnet kring vraket, eftersom det är ett populärt dyksområde han och de andra dykarna ofta besöker.

Dräkten på. Robert Knahe för hjälp av Christian Husell med dräkten på vägen ut mot vraket.

Tipsa oss dygnet runt! Tel 23 444.

**Vill du njuta som pensionär?
Ta en pensionsförsäkring!**

Kom in eller ring så berättar vi mer!
Lisbeth Dahlén-Backas, tel 633 361
Sven-Olof Josefsson, tel 633 351

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

www.andelsbanken.ax Tel 6330*

STUDIO HÅRDESIGN

**Nu är det dags att boka
tid för festfrisyrn inför
julens alla festligheter**

PASSA PÅ

att utnyttja erbjudandet
med Nyan kortet
3:e klippningen gratis

**Perfekt
för familjen**

Nyankortet

018-13639

**Ålandsvägen 43
Mariehamn**

**Må stängt, ti-on-fre 9-17,
to kvällsöppet, lö 9-14**

Bild 1. Korg **33,30€**

Bild 2. Korg **28,10€**

Bild 3. Korg **13,80€**

Bild 4. Korg **19,70€**

Bild 5. Amaryllis i kruka **27,70€**,
Hyacint i kruka **14,20€**, Orchide
i glas skål **63,90€**, Svart lykta
19,70€

Bild 6. Julglöd i kruka **14,50€**,
Julstjärna i vit boll **25,00€**,
Julstjärna i guld kruka **12,00€**,
Julstjärna i kruka med pärlor
21,60€, Tomte fr. **3,90€**.

**Öppet: vard 9-17, lö 9-14, sö stängt
Lördagen den 6.12 STÄNGT**

Askuddsvägen 19. Tel. 23 220

SANDÅSEN
BLOMSTERHÖRNA

6.12.

**Moonlight i restaurangen.
The Soulband + DJ Totte i nattklubben**

ARKIPELAG
www.hotellarkipelag.com

Nöje

Redaktör: Cecilia Lindvall

Idol visas på Arken

■ Nu går det att sammanstråla i casinobaren på Arken och följa de resterande avsnitten av TV4:s Idol och SVT:s Dansbandskampen på storbildsskärm. Idol visas två fredagar framöver och Dansbandskampen tre lördagar framåt. Från klockan 21.

Framåt kvällen denna fredag och lördag spelar dj **Totte** skivor i nattklubben och Moonlight spelar dansmusik uppe i restaurangen med start från 22. (cl)

Soulband från Stockholm

■ Bandet heter passande nog ”The Soulband”, kommer från Stockholm och spelar live på Arken nu på lördag. Niomannabandet spelar covers med en blandning av soul, disco och rn’b. De drar igång runt midnatt.

Vill du tjuvlyssna? Gå in på www.thesoulband.com. (cl)

Helgens övriga happenings

■ **Fredag 5 december:** Dj **Janne Karlsson** mixar låtar från sin gedigna skivsamling på Indigo. Från 23 kan du äntra dansgolvet. På Parks bar spelar **Richard** ”Räven” **Holmgren** från 22.

Lördag 6 december: Janne Karlsson står i dj-båset även denna kväll på Indigo. På Parks bar bjuds det på blues med Kuttens bluesband klockan 22. Är någon sugen på dans kan denne bege sig till Godby hotell klockan 21 där **Conny Henrix** står för musiken. (cl)

Nyårsdisco för 50-plussare

■ Eckeröfärjan m/s Norlandia bjuder 50-plussare på nyårskryssning med tema: disco. ”Ungdomen är strandsatt” heter det när endast festglada personer över 50 år är välkomna. Discomamman **Lilu** leder och ska få alla att kasta loss på dansgolvet. För musiken står dj **Håkki** med skivor från 60-, 70-, 80- och 90-talet, en massa nostalgi och kanske lite **Corona** med andra ord. Bluessångaren **Pepe Ahlqvist** uppträder också, och i buffén bjuds det på pianomusik av pianisten **Misco Miscin**. Priset ligger på 119 euro per person och i det priset ingår en trerätters middag. Den som vill veta mer kan besöka eckerölinjens hemsida på: www.eckeroline.fi. (cl)

Alexander Skogberg

Rockar till just nu: Bullet For My Valentine - Waking the Demon. På lördag smäller det! Då får jag besök av diverse ålänningar hit till Göteborg. Det

hela kommer att kulminera i i britternas konsert på Lisebergs-hallen på lördag. **För övrigt...** Får någon vänlig själ ge mig en invite till Spotify.

Malin Tillström

Lyssnar på: Queen i mängder! Låtar från 1970-1991. Jag kan inte förstå att jag åsidosatt Freddie Mercury i så många år, nu är han tillbaka i mina högtalare med besked. **För övrigt...** satsar vi på sportredaktionen på att julpynta extravaganza.

RAPPORT STOCKHOLM

Trött på Drottninggatan och McDonald´s? Är du på väg till huvudstaden – om så bara för en dag – då vet vi var du ska gå. Packa väskan och upptäck Stockholms bästa ställen.

Tips på bra sidor som guidar dig i storstadsjungeln:
■ www.alltomstockholm.se – helt klart bästa nöjessidan på nätet. Täcker hela storstockholm med allt och lite till.
■ www.stockholmtown.se – besöksguide med kartor och en mängd evenemangtips, dessutom finns det engelsk version.
■ www.stockholm.se – sidan är under konstruktion, men när den väl blir klar är det en ovärderlig länk till nöjen uppdelade efter innerstadens alla gator.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Cecilia Lindvall – stockholmsbo sedan millenieskiftet.

Linnea Friman – notorisk stockholmsbesökare och snart går flyttlasset dit.

Andreas Dienert – en äkta 08, född och uppvuxen i Stockholm.

Restaurang

”Thailändska **Koh Phangang** på Skånegatan och gemytliga **Sibiriens soppkök** på Roslagsgatan. Fantastiskt god mat och inbjuder till något annorlunda.”

Barhäng

”**Judit & Bertil** vid Hornstull, personligt ställe med avslappnad personal.”

Nattliv

”På söder är det indiescenen på **Debaser** slussen som gäller, i innerstan dyra men alltid underhållande **Berns salonger**.”

Museum

”**Världskulturmuseet** där allt möts.”

Jazzställe

”Oooh helt underbara **Glenn Miller’s café** låter jazzmusiker improvisera bakom immiga fönsterrutor.”

Fik

”Nyöppnade **Café Mineur** i Gamla stan. Säljer ekologiskt och fairtrade.”

Sushihak

”**Akki sushi** vid medborgarplatsens tunnelbana. Godast i Stockholm.”

Snabbmatställe

”I **Kungshallen** kan alla hitta något att äta för en hyfsat billig peng.”

Butik

”Prisvärda och coola klädfaffären **Monki**, finns i gallerian i skatteskrapan.”

Frisörsalong

”Det är lite dyrare men man går inte ifrån **Tony & Guy** på söder missnöjd.

Bio

”**Regal** på Sveavägen. Lite mindre salonger vilket tar dig närmare filmen.”

Skivaffär

”**Mickes cd & vinyl** i Hornstull. Lika bred musik som öppettider.”

Promenadstråk

”Strosa runt på Långholmen – harmoniskt och vackert.”

Julklappsshopping

”Gör du bäst på Götgatan på söder.”

”Kryp in i gamla stan. Proffsigt och personligt, helt klart min favorit.”

”**Inferno** intill Strindbergsmuseet. Coolt ställe som dessutom vunnit pris för bästa krog”

”**Debaser** vid slussen röstar jag för.”

”**Östasiatiska** som är helt fascinerande. Där finns bland annat en japansk, avskalad, trädgård.”

”**Café 66** på Sveavägen.”

”**Panda sushi** på Hornsgatan. Ganska enkelt men riktigt gott. Avskalat, fräscht och rent.”

”**Åhlens**: dit brukar jag gå och plocka av buffén. Gott och snabbt.”

”**Retro etc.** på Folkungagatan. Allt från små billiga grejer till Marimekko från 70-talet.”

”**Hairteam** – finns fler. Bra och inte så dyrt.”

”**Saga** på Kungsgatan. Stora salonger att breda ut sig i.”

”Det har jag inte hunnit botanisera i ännu.”

”Från Gamla stan till söder där det går att gå runt hur länge som helst. Mitt i stan men ändå litet.”

”I Gamla stan går det att hitta små, unika och roliga saker.”

”Det måste bli **Matkultur** på Erstagatan. Kubansk sylta...exotisk mat, noll pretentiöst!”

”**Petsounds bar**. Musiken är lika viktig som maten och drycken. Skånegatan i hjärtat av SoFo...”

”Söder. Det finns flera bra ställen, men ett är **Ljunggren** högst uppe i Götgatsbacken. DJ i baren på helgen.

”**Moderna museet**. Där finns en bra shop med konstnärsböcker.”

”**Glenn Miller café**. Litet krypin med skön jazz. **Fasching** för jazzklubb!”

”**Puck Ka, Mellqvist kaffebar**, för att läsa en tidning o ta en kaffe.”

”**Akki** vid hörnet Götgatan/Folkungagatan på Söder. Mums!!”

”**Nybrogrillen**, med stans bästa mos.”

”Second handaffären **Judits herrmode** på Hornsgatan.”

”Nej, hur ska jag veta det!”

”**Sergel** är sjsyst med stora bås.”

”**Skivhugget** vid Odenplan.”

”Tantolunden – längs med vattnet till Hammarby. Perfekt stråk.”

”**ICA-centralen**. Ha ha.”

Malin Lundberg

Lyssnar på: The Fray med You found me. Mest för att få se de få nya scenerna från Lost säsong 5 som ingår i videon.

För övrigt... är julfestsäsongen

äntligen här. Efter en mörk och tråkig höst känns det härligt att få klä upp sig i sina finaste kläder, dricka glögg och dansa natten lång bland övriga julfestfirare.

Madelen Holmström

Lyssnar på: "The handshake" med MGMT. Det är en elektropopduo från Brooklyn.

För övrigt... var jag och såg dem på Debaser Medis i Stockholm. De var helt sjukt bra!

”Det blir mycket ljuseffekter och så, så det blir nog fränt. JOHAN HAGLUND

För alla yngre. Johan Haglund laddar för en drogfri fest fredag 19 december som välkomnar alla över 15 år. Något som är ovanligt men efterfrågat. Partyt håller till i Marieparks lokaler.

Festa loss fast du "bara" är 15

Är du under 18 och vill hitta partyställen i staden går det nog trögt. Men inte nu längre. Nu tågar handelseleven Johan Haglund in bland festarrangörer och erbjuder alla yngre chansen att dansa loss till häftiga ljud- och ljusshower med erfarna dj:s vid mixerbordet.

Johan "Hagge" Haglund är 18 år och läser sitt tredje år på handelsläroverket i Mariehamn. I augusti påbörjades skolans årliga projekt som går ut på att starta eget. Tanken är att lära sig hur det går till att driva ett företag.

Då passade Johan Haglund på att sätta sin gamla idé i verket.

–Jag har länge tänkt på att arrangera fester för unga. Jag vet själv hur lite det finns att göra när man inte kommer

in på krogen och de som går gymnasiet tycker att det är för låg åldersgrupp på ungdomsgårdarna, säger han.

Effektfullt

Men på fredag om två veckor, närmare bestämt 19 december, slår portarna upp till Marieparks lokaler. Det är drogfritt som gäller och åldersgränsen är satt till 15.

–Den helgen har de flesta skolor julfest och många över 18 går på krogen, därför tänkte jag att det vore bra med ett alternativ just då.

Lokalen ska fyllas av effektfulla ljud- och ljusanläggningar för att få den rätta nattklubbskänslan.

–Det blir mycket ljuseffekter och så, så det blir nog fränt. Alla dj:s kommer från Åland och de är rutinerade med lång erfarenhet.

Johan Haglund har hållit på med musik sedan början på högstadiet och ska själv spela skivor. De andra två vid mixerbordet är **Peter** och **Joji**.

Musiken blir varierad med allt från hip hop och house till radiohits.

–Det blir däremot ingen tyngre rock eller metal, säger han. Inte den här gången.

Denna veckan har de kört igång med förberedelserna i lokalen. Ljud och ljus ska riggas upp och ordet spridas.

–Vi har satt upp posters i skolor och på stan. Det är svårt att säga hur många som kommer, men vi har hört många säga att det låter som en bra idé.

Vid succé...

Hur mycket Johan Haglund har lagt ut för projektet är hemligt men biljettintäkterna ska täcka kostnaderna. För-

vänningen är att det ska gå runt. Då finns det chans till fler fester för dem som inte släpps in på vanliga krogen.

–Blir det succé med mycket folk är det bara att hitta ett nytt datum. Det vore perfekt att köra igen, säger han.

Inträdet kostar tio euro, men är du ute i god tid säljer Metro Records och Zic zabutiken förköpsbiljetter för sju euro styck.

Klä sig får man göra precis efter egen smak. Legitimation är däremot bra att ta med sig – trots att ingen alkohol serveras.

–Jag tycker att har man en åldersgräns ska den nog accepteras, så det vore bra att ha legitimation med sig.

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg.@nyan.ax

FRÅGELÅDAN

Veckans frågelåda är det Julia Thörnroos som ska svara på. Hon är 17 år och studerar i Mariehamn på SOS i Ålands yrkesskola. Även fast hon bor och studerar i Mariehamn på vardagarna far hon på helger och lov ofta ut till Brändö Lappo där hon gick grundskolan och är uppvuxen.

Vem skulle du vilja ge en kick i arslet?

–Min bror så att han börjar laga mat lite oftare.

Om du fick byta namn vad skulle du heta då?

–Cindy, för att det är ett fint namn och får jag en dotter ska hon heta så.

Vad dricker du helst?

–Mjölk till vardags annars äppeljuice.

Vad skulle du göra om du var osynlig för en dag?

–Jag skulle flyga till USA och råna en bank och sedan hem så att inga jag får skulden!

Har du besökt alla Ålands kommuner?

–Ja alla utom Geta, för det är en udda kommun. Haha.

Berätta om ditt konstigaste uppvaknade.

–Jag sov med en kompis i en säng och sedan när vi vaknade var hela sängen blöt. Men det var inte jag!

Till vilket årtal skull du resa om det fanns en tidsmaskin?

–Jag skulle vilja se första världskriget, men jag kommer inte på vilket årtal det var nu, men jag kan det.

Vilken dialekt skulle du vilja kunna prata?

–Närpersiska, min kompis kan det och jag fattar inget när hon pratar det.

I ditt rum finns...

–Dammrättor, stora högar med smutsvätt, en stor mjuk säng och massa annat skräp.

Vad vill du demonstrera mot?

–Jo alltså kineser lägger ju typ kattungar i små burkar och det tycker jag inte om.

Vad heter din cykel?

–Den hemma heter **Biet**, jag har målat svart och gulrandig.

Vad är ditt drömyrke?

–Att var stjärna i Hollywood och åka limousine.

CAROLINE THÖRNROOS

Förtrollande av Troell

"Maria Larssons eviga ögonblick"

Visas på bio Savoy. Genre: Drama. Med: Maria Heiskanen, Mikael Persbrandt, Jesper Christensen med flera. Regi: Jan Troell. Speltid: 2 tim 12 min. F-11/9.

Bio

Jan Troells "Maria Larssons eviga ögonblick" är en resa i tiden, javisst, men inte bara till det tidiga 1900-talet då filmen utspelas utan också till det sena. Kanske till någonstans omkring 1970, då stora regissörer filmade stora berättelser för stora (som i vuxna) människor.

För historien om arbetarhustrun som vinner en kamera och använder den som fönster för sin egen själ är klassisk europeisk filmkonst. Inte all-

deles perfekt men alldeles, alldeles tidlös.

Med "Maria Larssons eviga ögonblick" väver Troell ihop två trådar ur sitt liv till en. Titelgestalten var en släkting till Troells hustru och samarbetspartner Agneta men spelplatsen är flyttad från Göteborg till Troells eget Malmö.

Kontrasterar perfekt

Och själva väven blir i stora stycken förtrollande. "Maria Larsson" är en film som ser mycket dyr ut utan att vara det. "Det är som om bilderna tar över...

Jag blir en annan människa", säger filmens Maria, och det är som om Jan Troell talar med sig själv. Eller som hans kärleksförklaring till fotografiet. Få är mer lämpade att göra en film som sjunger bildens lov än Troell – bakom allt vi ser i filmen finns en konstnärs blick.

Kärleksförklaring till bilden. Maria Heiskanen i Jan Troells "Maria Larssons eviga ögonblick". Foto: NILLE LEANDER

Rollistan är som om den svenska och danska filmgalan slagits ihop och skådespeleriet blir därefter. **Mikael Persbrandt** ser ut som ett helt sekelskifte; hans stora gester kontrasterar perfekt mot **Maria Heiskanens** precision i detaljerna.

Filmens psykologiska klimax ligger i stunden då Maria Larssons livsfönster plötsligt slås upp på vid gavel. Hon er-

bjuds ett jobb hos fotografen, en flyktväg från fyllor, smutsiga trappuppgångar och påtvingat sex.

Jag ska inte berätta hur hon svarar, det viktiga är att ögonblicket kommer, det viktiga är vad det innebär för hennes liv, det viktiga är vad du svarar när det händer dig, och jag.

ERIK HELMERSON/TT SPEKTRA
erik.helmerson@ttspektra.se

Hyllad artist släpper soloalbum

■ Efter att svenska indiepoparen **Robert Svensson**s debutalbum "Young punks are on the never-never" släpptes första oktober, har den mottagit en rad hyllningar. Robert Svensson gjorde sin debut i London för fullsatt hus och har efter det turnerat Sverige. Han fortsätter nu sin turné i Sverige, den här gången som supportakt till David Sandström Overdrive.

Robert Svensson spelar i Stockholm 12, 13 och 16 december. (cl)

Parodi på Kaj Forss

■ Kolla in You Tube-klippen när några ålänningar (?) gör parodi på tv-kocken **Kaj Forss**. Extra mycket smör och grädde i "bakverken" gör det hela sanslöst roligt. Gå in på www.youtube.com och skriv in sökordet "Matstugan". (cl)

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

” En av orsakerna är också tränaren. Jag känner honom lite och har hört mycket bra om honom.

IFK:S NYFÖRÄRV TAMAS GRUBOROVICS OM PEKKA LYSKI.

Gruborovics är IFK:s nummer tio

Glada miner. Peter Mattsson, närmast, tog kontakt med Tamas Gruborovics för två månader sedan och Gruborovics bestämde sig någon gång i början av november.
Foto: JONAS EDSVIK

FOTBOLL. Hans pappa Tibor hade alltid det numret. Nu är det dags för sonen Tamas att ta över. IFK Mariehamn har fått sin nummer tio och han heter Tamas Gruborovics.

–Det är min pappas nummer men han har sagt att jag varit för ung för det. Nu när jag blivit äldre säger han att jag kan gå i hans fotspår.

Det är en teknisk spelare som IFK Mariehamn knutit till sig. En offensiv mittfältare som gjort över 60 matcher i Tipsligan. Förra året missade Tamas Gruborovics bara två matcher för sitt FC KooTeePee och det blev till slut två mål för honom.

–Han är en mittfältare som kan användas på alla posi-

Fakta/Gruborovics

Namn: Tamas Gruborovics.
Nationalitet: Ungern.
Född: 3 juli 1984.
Längd: 187 cm.
Vikt: 78 kg.
Position: Mittfältare.
Nummer: 10.
Ligamatcher: 68.
Ligamål: 8.
Tidigare klubbar: MP, KuPS, FC KooTeePee.

tioner. På vänsterkanten, på högerkanten och i mitten om det behövs. En stor fördel är dessutom att han är duktig på frisparkar och hörnor, säger IFK:s klubbdirektör **Peter Mattsson**.

Gruborovics valde att inte förlänga sitt kontrakt med KooTeePee till nästa säsong

och IFK kontaktade honom för ungefär två månader sedan. Det har funnits med andra klubbar i diskussionen men Gruborovics tyckte IFK var mest professionell.

–En av orsakerna är också tränaren (**Pekka Lyyski**), säger han. Jag känner honom lite och har hört mycket bra om honom.

Har blivit bättre

Kontraktet är på ett år och Gruborovics flyttar till Åland i början av januari. Han studerar till psykolog i Jyväskylä men kan nu ta ett skönt avbrott från studierna och helt koncentrera sig på att spela fotboll. Och det handlar verkligen om att spela fotboll.

–Jag är duktig med bollen och med båda fötterna. Dessutom har jag tränat så jag blivit

snabbare men jag skulle inte kalla mig för en snabb spelare. Jag är bäst med bollen.

Det här året har annars inte riktigt varit något höjdarår för Gruborovics. KooTeePee föll ur ligan och han är själv inte helt nöjd med sin säsong. Men han var så ordinarie det går att bli i ett lag och spelade 90 minuter i nästan alla matcher.

–Som spelare vill man alltid göra sitt bästa. Efter varje säsong tittar man på vad man lärt sig och jag har lärt mig mycket och är nu en bättre spelare, säger han.

Gillar publiken

Han är egentligen högerfotad men säger själv att vänsterfoten är bättre vid hörnor och frisparkar. Han vill bidra med tekniska finesser och säger att det egentligen inte spelar nå-

gon roll var på mittfältet han spelar.

–Om laget är bra så bryr jag mig inte. Så länge jag får bollen spelar det ingen roll. Det som är bäst för laget är även bäst för mig, säger han.

I år spelade han 90 minuter i båda matcherna mot IFK Mariehamn. Det resulterade inte i mer än en varning på hans nya hemmaarena. Men i övrigt har han fina minnen från WHA och berömmar alla sånger från publiken.

–Du kan inte höra det någon annanstans i Finland, säger han. Folk är mer öppna här.

Hans pappa då? Jodå, 177 matcher blev det för honom för MP i St Michel. Men nu är det alltså dags för sonen att ta över.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

IFFK valde ny styrelse

■ ALLMÄNT. IF Finströmskamraterna valde styrelse för kommande verksamhetsår vid sitt höstmöte i söndags. Återvalda blev **Håkan Lundberg**, **Ove Johansson**, **Viveca Karlsson**, **Anne Boedeker** och **Åke Wiktorsson**. Ny i styrelsen är **Juho-Pekka Savolainen**.

–Styrelsen väljer ordförande skilt, säger Håkan Lundberg som hittills fungerat som bas.

En plats i styrelsen är obesatt, den är reserverad för fotbollens A-sektionen som har nyval sedan **Bengt-Ove Mörn** meddelat att han kliver av. (mt)

Berthén ner till division I

■ TENNIS. Karl Berthén och hans Uppsala Studenters IF förlorade mot Helsingborgs TK med 1–5 i elitdivisionens sista omgång. Därmed blev USIF sist i pool B och måste spela i division I nästa år.

Berthén spelade sammanlagt fyra singelmatcher och fyra dubbelmatcher under elitdivisionens fem omgångar. Av det åtta matcherna blev det endast en seger och det var i dubbelmatchen mot SALK i den första omgången. (jl)

Carlssonhästar fick prispengar

■ TRAV. Två hästar tränade av **Barbro Carlsson** blev placerade på Solvalla i onsdags kväll. I Menhammar stuteris tvååringslopp för ston styrde Carlsson själv in Karisma Express på en femte plats. Loppet mätte 1.640 meter, sluttiden blev 1.17,3 och prispengarna 3.000 kronor.

I ett lärlingslopp satt **Pasi Aikio** i sulkyn bakom Yes Tomorrow och ekipaget kom på en sjätte plats på tiden 1.15,4 på 1.640 meter med autostart. Prispengarna blev 3.000 kronor.

Även Cinnober Sign, tränad av **Ralf Gustavsson**, startade på Solvalla i ett stolopp. I sulkyn satt **Björn Goop** och ekipaget blev placerat. (mt)

Våsc tog sin första seger

■ INNEBANDY. I den åländska innebandyligan lyckades Våsc, med enbart spelare under 18 år, i veckan ta sin första seger i herrarnas serie. Laget besegrade Referee Killers med 4–3 och målskyttar i segerlaget var **Anton Grönqvist** 3 samt **Tobias Sjöblom**.

Övriga resultat i serien såg ut enligt följande: Zeke IK-Leblings IF 2–4, Ålandsbanken-La Vecchia Signora 2–10, IBK MPMPF-El Maccos 4–14 och IF Fram-Eckerö IK 0–2. I tabelltoppen ligger La Vecchia Signora på 19 poäng.

I damserien spelades en enda match, där vann Gasen i botten över IF Fram D med hela 10–1. Leder serien gör dock obesegrade IBK Hammarland. (mt)

Rekordskytt. Elin Liewendahl sköt 392 poäng och satte nytt åländskt rekord i luftgevär.
Foto: PRIVAT

Elin Liewendahl sköt 392 poäng

■ SKYTTE. Gamla resultat smög sig in i gårdagens nyhet om rekordskytten **Elin Liewendahl**. Rätt är att hon sköt hem nytt åländskt rekord i luftgevär, men det nya rekordet lyder på 392 poäng och inget annat. Det är en förbättring med åtta poäng av **Kristina Nordlunds** tidigare notering från år 2005.

Rekordet sköts i luftgevärscupens fjärde deltävling. Vann under tävlingen gjorde också **Fredric Olofsson** i A-klassen på 575 poäng, **Maria Liewendahl** i klass MS12 på 180 poäng, **Linnéa Abrahamsson** i klass S10 på 187 poäng samt **Daniel Liewendahl**, S8 på 188 poäng. (mt)

Dick Lundqvist kvar som golfbas

■ GOLF. Ålands golfklubb har hållit höstmöte och valde styrelse för nästa år. **Dick Lundqvist** omvaldes som ordförande liksom medlemmarna **Jesper Eliasson**, **Sussi Ojala**, **Kati Eriksson**, **Jan-Ole Holmström** och **Mats Wahlin**. Ny i styrelsen

är **Mikael Mörn** som ersätter **Dick Ekström**.

I övrigt gick man genom bland annat medlemsavgifter och investeringsplanen.

–Det blir en liten förhöjning i avgifterna, som varje år, säger Dick Lundqvist.

Investeringsplanen är de-

sto mer omfattande. Totalt handlar det om en summa på 350.000 euro.

–50.000–60.000 euro går till förbättring av banan, 40.000 euro till fastighetsförbättring och 217.000 euro till nya maskiner, säger Lundqvist. (mt)

Sportens kom ihåg

■ **IFK Mariehamn-fotboll:** Sektionen håller årsmöte på WHA tisdag 9 december 20.00 (gäller även Östernäs samt Kasbergskamraterna). OBS Datum och tid är ändrat.

■ **Motionsserien-ishockey:** Matcher vecka 49. I kväll 19.00 Thunderbirds- IFK Veteraner.

■ **Månadstävling-simning:** På lördagen är det månadstävling i simning med utmanaren i Mariebad. Insim 10.00 tävling 11.00. Alla simmare och funktionärer är hjärtligt välkomna hälsar ÅID, simutkottet.

■ **ÅID-friidrott:** Luciakampen, mångkamp, i Eckeröhallen på söndag. Tävlingen startar 13.30.

Grenar P/F 9 trekamp (40 m, längd, bollkastning), P/F11 trekamp (60 m, längd kula.) P13 fyrkamp (60m,höjd, kula,600 m), F13 fyrkamp (60 m, längd, kula, 600 m), P/F15 femkamp (60 m, längd, kula, höjd, 800 m). 2009 års åldersklassindelning. Klas-ser H/D 17, 19, 22 år. Grenar: 60 m, 100 m, längd, höjd, kula. Anmälningar senast 13.00 på platsen.

Ålands stjärndomare fick pris

FOTBOLL. Pokalen hamnade hos Tony Asumaa på nytt. Även i år blev han vald till årets domare i Finland.
–Jag vill behålla pokalen tills jag slutar, säger han.

Vid Captain's ball-galan på onsdagskvällen offentliggjordes en mängd priser baserat på den senaste fotbollssäsongen. Ett av dem gick till lemlänningen Tony Asumaa som för andra året i rad utsågs till årets domare i Finland.
–Jag har vetat om det i ungefär en månad, säger han.
Det räcker inte med att döma Tipsligamatcher för att få utmärkelser, utan internationella framträdanden väger tungt. För Asumaa har det blivit sju matcher som inkluderat Champions League- och VM-kval. Utöver det har han i år dömt 13 matcher i finska ligan och en division II-match mellan IF Finströmskamraterna och Pallo-Iirot.
–Beslutet bereds i olika instanser. Först förbereder elitdomarkommittén ärendet och ger förslag till domarkommittén som avgör. Totalt har har 14 personer haft samma åsikt, säger **Anders Mattsson** som är ordförande i bollförbundets domarkommitté och tillägger:
–Det är roligt att priset kommer till Åland igen. Det är något unikt, sedan jag började som domare 1970 har vi fått utmärkelsen flera gånger.

Vill döma CL

Tony Asumaa är naturligtvis glad.
–Det är alltid roligt med heder och ära, men nu måste jag förvalta det här och det skapar ju lite press. Jag vill inte ge ifrån mig det här nu–jag vill behålla pokalen tills jag slutar, säger han.
Han är 40 år och domare dömer internationellt tills de fyllt 45 år. Han har med andra ord fem år att ta ytterligare kliv i karriären.
–Mitt största mål var att döma U21-EM i Sverige nästa sommar. Men Finland kvalificerade sig dit och då får jag inte döma. Men det är ju inget som säger att jag hade blivit utvald ändå, så det är inget jag sörjer.
Istället sätter han sikten på att ta sig upp en kategori.
–Jag vill hamna i Premier group som är den nästhögsta kategorin i Europa vilket betyder Champions League-matcher. Nästa gång väljs domarna i januari, säger han.
Konkurrensen är dock hård i kategorin.

–Lite talar min ålder emot, men tillika har jag aldrig varit så rutinerad som nu, säger Asumaa om chanserna.

Ingen höjdskräck

Tony Asumaa inledde årets säsong med en rivstart när han dömde landskampen mellan Spanien och Frankrike i Malaga i början på februari.
–Ribban var ganska låg för de andra matcherna efter det, det var lätt att köra vidare utan höjdskräck.
Han avslutade säsongen med årets tuffaste uppdrag, den sista ligamatchen mellan FC Honka och Tampere United.
–Det blev många tuffa beslut. Jag dömde två straffar

Årets domare. Tony Asumaa blev för andra året utsedd till årets domare i Finland. Nu vill han behålla titeln i fem år.
Foto: ERKKI SANTAMALA

till Tampere. Men det var skönt att sluta med en sådan match, besluten visade sig vara rätta i efterhand, även straffen i den 90:e minuten, säger han.
Hur ska du bli bättre till nästa säsong?
–Det går alltid att träna mer, säger han.
Semiproffs?
Den ständiga utmaningen för honom är ändå att kombinera arbete, familj och domaruppdrag. I Sverige ska en del bli heltidsproffs, men det är inget Asumaa är intresserad av.
–Men jag önskar att jag kunde vara ett semiproffs som åtminstone kunde vara ledig dagen innan och dagen efter match. Nu måste man

ha väldigt goda arbetsgivare. Bollförbundet borde kompensera på något vis, annars tappar de många domare.
Längre fram, när pipan är undanstoppad, hoppas han att han fortsättningsvis finns på arenorna.
–Jag skulle gärna börja som domarkontrollant, säger han.
Innan året är slut är det möjligt att han hinner döma ytterligare en match. Tillsättningen av domare i UEFA-cupomgången 17-18 december är ännu inte gjord.
–Dit är jag beredd att åka om jag får möjligheten, säger han.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Fakta/Priser

Följande priser delades ut på Captain's ball-galan.
Captain's Ball: Simo Syrjävaara.
Årets spelare: Sami Hyypiä, Liverpool FC.
Årets damspelare: Linda Sällström, Djurgårdens IF.
U21:s bäste spelare: Tuomo Turunen, FC Honka.
Kaijas kanna (damfunktionär): Nina Salvela, JyPK.
Tipsligans målkung: Aleksandr Kokko, FC Honka och Henri Myntti, Tampere United, 13 mål.
Herrarnas mästartränare: Job Dragtsma, FC Inter.
Damernas mästartränare: Marko Saloranta, FC Honka.
Årets herrdomare: Tony Asumaa.
Årets damdomare: Kirsi Savolainen.
Årets Pohjolaspelare: Jani Lyyksi, IFK Mariehamn.
Årets bragd: U21-landslaget som kvalade till EM.
Årets fotbollsjournalist: Kaj Suominen, tv-producent.

Motiveringen

"Tony Asumaa är en pålitlig och erfaren internationell domare som också har fått internationell uppskattning under det gågna året genom att döma så väl VM-kval som UEFA-cupmatcher."

Tre kandidater till radiopriset

■PRIS. Vid Idrottsgalan 24 januari delar Ålands radio för andra året i rad ut Roffe Lindqvist-priset, ett hederspris som tilldelas en person som genom sin livsgärning väckt beundran och respekt, och vars insatser påverkat och berikat åländsk idrott.
I år får ålänningarna vara med och rösta. En jury bestående av idrottsminister **Britt Lundberg**, radioveteranen **Rolf Lindqvist** samt Ålands radios sportreporter **Owe Sjöblom** har sållat och valt ut tre nominerade:
■Eva Fellman. Nominerad för sina insatser inom den åländska judon både som tävlande och ledare. För att rösta på henne ringer man telefonnummer 26061.
■Viking Granskog. Granskog var mångårig styrelseordförande i IFK Mariehamn och initiativtagare till flera idrottsanläggningar på Åland. Röstningsnummer 26062.
■Rita Mattsson. Stor förespråkare för friidrotten på damsidan och starkt förknippad med sitt engagemang inom Ärevarvet. Röstningsnummer 26063.
Att rösta på kandidaterna kostar som ett vanligt lokalsamtal. Senast 18 januari vill Ålands radio ha din röst. (mt)

IFK förlorade stort

■BORDTENNIS. Det blev förlust för IFK Mariehamns bordtennislag i Upplands-riens division V i helgen. Laget mötte Sunnersta AIF på bortaplan och föll med 1–8.
Singelsegern stod **Bengt Lindqvist** för. Övriga som var med i laget var **Jim Bergbo**, **Jesper Lindqvist** och debutanten **Alistair Waterhouse**.
IFK ligger näst sist i tabellen med fyra poäng. (mt)

Sportens kom ihåg

FREDAG

Ishockey
Islandia
Motionsserien: 19.00 Thunderbirds- IFK Veteraner.

LÖRDAG

Maraton
Geta
Geta Marathon: Start vid Geta kyrka 09.00.

Simning
Mariebad
Månadstävling: Insim 10.00 tävling 11.00.

Volleyboll
Vikingahallen
Division I, damer: 14.30 Jomala-Solna.

Innebandy
Baltichallen
Division III: 15.00 Våsc-USB.
Division I: 16.30 NGD-FBT Karhut.
Division II: 19.30 Våsc-SBS Rupu.

SÖNDAG

Friidrott
Eckeröhallen
Luciakampen: Ungdomsmångkamp start 13.30

Volleyboll
Vikingahallen
Division I, herrar: 14.30 Jomala-Säter B.

Handboll
Baltichallen
Division IV: 15.00 IFK Mariehamn-HF Lidingsölaget.

JIK-damerna en seger från Allsvenskan

VOLLEYBOLL. En seger på två matcher. Det är allt som krävs. Sedan är Jomalas damer klara för spel i Allsvenskan till våren.

–Känslan är på topp, säger lagets tränare Mikael Andersson. Hade du frågat oss om det innan säsongen hade vi bara skrattat.

Det har gått som på räls för Jomala IK:s damer det här året. Först kvalificerade de sig för division I i våras och väl där har de varit i stort sett överlägsna. Endast två förluster på åtta matcher gör att de leder serien med två poäng.

–De var bra redan när de steg till ettan och till det laget kom det några hemvändare så de blev ännu bättre, säger Mikael Andersson.

På lördag kan dessutom platsen till Allsvenskan säkras. En seger på de två återstående höstmatcherna räcker för att damerna till våren ska slåss om en plats i elitseriekvalet. Första motståndet står tabelltrea Solna för som Jomala vann över på bortaplan.

–Det jag har hört från den matchen är att vi gjorde en kanonmatch och att Solna inte hittade sitt rätta jag. Men tränaren då, **Stig Flöjjer**, höjde ett varningens finger för Solna, säger Andersson som själv inte var med den matchen.

Har ett visst övertag

Både Solna och tvåan Tierp har tio poäng medan Jomala har tolv poäng. Det är de tre lagen som först och främst kämpar om de två allsvenska platserna. För att Solna ska kunna gå vidare måste de vinna över Jomala på lördag.

–Vi har lite psykologiskt övertag eftersom vi vann över dem och att de har kniven på strupen och inte vi, säger Andersson.

Säsongen började på ett strålande sätt för Jomala med fem raka segrar. Sedan blev det helt plötsligt två förluster i rad mot Tierp och Bromma. Men den gångna helgen var damerna tillbaka i gammalt gott slag när de besegrade Rissne på bortaplan.

Sista instruktionerna. Mikael Andersson ger Jomala IK:s damer de sista taktiska instruktionerna innan lördagens match mot Solna. Till vänster om honom lyssnar Erika Johansson och till höger Jenny Clemes.

–Vi spelade som ett lag och kämpade och vi var bättre än mot Bromma, säger Andersson. Det känns skönt att ha den här matchen på hemmaplan.

Spelar utan press

Om damerna nu klarar av de här två sista matcherna och går vidare till allsvenskan så är det 14 omgångar under våren som gäller. Därefter kan det bli elitseriekval och sedan även Elitserien. Men först lördagens match mot Solna.

–Alla i laget är med, säger Andersson. **Sandra (Ekström)** tränar inte idag för hon är lite småsjuk men vi hoppas hon kan bli bättre om hon är hemma och sover.

Med två matcher kvar har

alltså damerna ett riktigt guldäge att ta sig vidare till Allsvenskan. Inte nog med att de leder serien med två poäng, de har dessutom betydligt bättre setskillnad än sina konkurrenter.

–Vi borde inte ha så stor press på oss. Det passar oss att inte spela med kniven på strupen, säger Andersson.

Tidigare matcher mot Solna och Uppsala den här säsongen har slutat med 3–0-segrar för Jomala. På lördag 14.30 i Vikingahallen har de chans att ta ännu en storseger.

Text och foto:
JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Chansen finns även för herrarna

VOLLEYBOLL. Allsvenskan lever fortfarande. Men det är ett riktigt getingbo och i slutändan kan det bli setskillnad som avgör.

–Vi hade nästan släppt Allsvenskan och var egentligen avsågade, säger lagkaptenen Marcus Påvals.

Men Jomala fick en ny chans när Säter B överraskande vann över tabelltvåan Uppsala förra helgen. Helt plötsligt var Allsvenskan inte alls avlägset och på söndag spelar herrarna sin sista hemmamatch för hösten mot just Säter B.

–Vi tar Säter på söndag som steg ett och sedan går vi vidare, säger Marcus Påvals.

Inför helgens match ligger herrarna på en tredjeplats i division I och det är de två bästa lagen som går vidare till Allsvenskan.

–Vi har flyttat om lite i gänget eftersom **Andreas Pellas** är borta. **Sebastian Sjölund** är passare för **Fredrick Boman** skadat fingret och Fredrick går in som libero och det har han gjort förut, säger Påvals.

Viktigt med storseger

Men resan till Allsvenskan är än så länge lång och även om de vinner på söndag måste de besegra tvåan Uppsala på självaste Luciadagen.

Avslappnad träning. Marcus Påvals och övriga i herrlaget känner ingen press till söndagens match mot Säter B. Här samtalar Påvals med Jacob Saurén medan Verner Vetriö syns längst till vänster och bredvid honom Mikael Donning.

–Vi är jämna med dem men har aldrig slagit dem med den här konstruktionen, säger Påvals. Men vi kommer närmare.

Dessutom har Jomala i nuläget bättre setskillnad än Uppsala. Men det är inte med mycket. Bortsett från poängen är det bara ett set som skiljer laget åt så en 3–0-seger över Säter B är givetvis att föredra.

–Det är bara att gå in och kämpa och inte tänka så mycket på vem man möter. Men helst utan någon setförlust.

Utan någon press

Skulle det nu bli så att herrarna inte tar en direktplats till Allsvenskan så finns det

en liten chans kvar för elitseriekval. I så fall via Final Four som de även spelade förra året. Men då måste Jomala först bli bland de två bästa i vårens fortsättningsserie.

–Vi kör mer avslappnat nu och har inte så stor press på oss, säger Påvals. Det har visat sig var bra förr.

Första steget mot Allsvenskan är alltså nu på söndag klockan 14.30 i Vikingahallen. Men redan på lördag spelar Uppsala mot jumbon Bromma B och det är en minst lika viktig match för Jomala.

Text och foto:
JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

INNEBANDY RIKSSERIE FINLAND

NU ÄR DET MATCH IGEN!

VÅSC

damer och herrar

LÖRDAG 6/12

Baltichallen

Damer div. 3 kl 15.00: VÅSC–USB

Damer div. 1 kl 16.30: NGD–FBT Karhut

Herrar div. 2 kl 19.30: VÅSC–SBS Rupu

Nyankortet
2008

GRATIS kaffe och bulle mot uppvisande av Nyankortet

Gå två personer för en femma (5€)!
Fritt inträde om du är 16 år eller yngre.

VIKING LINE

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

Watkins öspelens nye presschef

■**ÖSPEL.** Rob Watkins, inflyttad från Wales till Åland, blir presschef för öspelen på Åland 2009. I Wales arbetade han som bildchef på en lokal tidning i åtta år och har dessutom arbetat som frilansfo-

tograf specialiserad på sport och rockmusik i närmare 20 år.

–Jag täckte allt från FA Cup-finaler, rugby och internationell fotboll till hundratals konserter och musikfes-

tivaler som Glastonbury and Reading, skriver han på Natwest Island Games XII officiella hemsida.

Hans arbete blir att ta hand om de journalister som gästar öspelen nästa sommar. (mt)

KRYSSET

NR 37

Lösningarna till krysset nummer 37 vill vi ha senast torsdagen den 18 december kl 12.00. Vinnarna och rätt lösning presenteras lördagen den 20 december.

Vinster: Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andrapristagarna.

Sänd lösningen till Nya Åland, PB 21, 22101 Mariehamn
Märk kuvertet kryss 37.

Namn:.....

Address:.....

.....

LÖSNING KRYSS 35

[illegible]

GRATTIS

Casinolotterna i krysset nr 35 går till **Berit Jansson** i Mariehamn. Varsin Naturlott får **Yvonne Sjögren** i Föglö och **Ines Andersson** i Mariehamn. Priserna kommer med posten.

Nyans sudoku

Lösning på sidan 22

LÄTT

	3			5			8	
4	7	5	6	3		2		9
1			7			5	4	
5				8				
		4	9	1		3		
	9	2		7	4		6	
6	5	7			3			4
			8	4			7	1
			2	6				

Sudoku EB0162

© Bulls

MEDEL

		4	5	2				
	3	7			8		4	
6				1			9	
							8	
2					9			7
	1	5	3		4			
			8				2	
4	9			7				1
8		3				5		6

Sudoku MB0162

© Bulls

SVÅR

8		3	5					1
	5		9					
			4	2			5	
			6	9				
							9	
3		1					2	
	3					2		
		4	3		7			
					5	8		6

Sudoku HB0162

© Bulls

[illegible]

► UTHYRES

LÄGENHETER
UTHYRES

Bamböle: 2rum+kök 56 m²
518,40 € /mån.
Ledig från 1.1.2009

Kvarnbo: 2rum+kök 57 m²
433,20 € /mån.
Ledig från 1.2.2009

Backgatan 3: 1rum+kök
35,5 m² 340 € /mån.Ledig

Emkarby skola:
klassrum+förråd.Ledig

**Murargränd 1: Bild och
formskolans lokal**
140 m² 925 € /mån.Ledig
från 1.2.2009

Disponent
Janessa Fallström:
040 48 25 700
patriks.maleri@aland.net

► KUNGÖRELSE

Stadsplanering

STADSPLANENÄMNDENS
FÖRSLAG TILL
ÄNDRING AV STADSPLAN

- För stadsdelen Vreten,
kvarter 2, tomt 17
(Skarpansvägen 18A).

Ändringen innebär bl.a. att
byggnadsrätten höjs och
byggnadsytan förstoras.

Stadsplaneförslaget är
framlagt till påseende i
stadskansliet under tiden
15-29.12.2008.

Eventuella anmärkningar
mot förslaget bör senast
den 29.12.2008 kl.15 inläm-
nas till stadsplanenämnden,
PB 5, 22101 Mariehamn.

Upplysningar:
Stadsarkitektkontoret
tel 531461

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

► KUNGÖRELSE

Stadsplanering

STADSSTYRELSENS
FÖRSLAG TILL NY
STADSPLAN OCH ÄNDRING
AV STADSPLAN

- Stadsplan för Öfvernäs by,
del av lägenheten Rnr 2:0
samt ändring av stadsplanen
för stadsdelen Sve-
den, kvarter 26, tomt 1
och stadsdelen Östernäs,
del av allmänt område
17K (Granvägen) och del
av lägenheten Rnr 2:99 i
Ytternäs by.

Planen innebär bl.a. att
ett bostadsområde omfat-
tande 44 tomter tas fram.

Stadsplaneförslaget är
framlagt till påseende i
stadskansliet under tiden
5-19.12.2008.

Eventuella anmärkningar
mot förslaget bör senast
den 19.12.2008 kl. 15 in-
lämnas till stadsstyrelsen,
PB 5, 22101 Mariehamn.

Upplysningar:
Stadsarkitektkontoret
tel 531461

MARIEHAMNS
STAD

www.mariehamn.ax

LÄTT

2	3	9	4	5	1	7	8	6
4	7	5	6	3	8	2	1	9
1	6	8	7	2	9	5	4	3
5	1	6	3	8	2	4	9	7
7	8	4	9	1	6	3	5	2
3	9	2	5	7	4	1	6	8
6	5	7	1	9	3	8	2	4
9	2	3	8	4	5	6	7	1
8	4	1	2	6	7	9	3	5

MEDEL

9	8	4	5	2	7	6	1	3
1	3	7	6	9	8	2	4	5
6	5	2	4	1	3	7	9	8
3	6	9	7	5	2	1	8	4
2	4	8	1	6	9	3	5	7
7	1	5	3	8	4	9	6	2
5	7	1	8	3	6	4	2	9
4	9	6	2	7	5	8	3	1
8	2	3	9	4	1	5	7	6

SVÅR

8	2	3	5	7	6	9	4	1
4	5	7	9	1	8	3	6	2
9	1	6	4	2	3	7	5	8
7	4	5	6	9	2	1	8	3
6	8	2	7	3	1	4	9	5
3	9	1	8	5	4	6	2	7
5	3	8	1	6	9	2	7	4
2	6	4	3	8	7	5	1	9
1	7	9	2	4	5	8	3	6

► SÄLJES

VI SÖKER NYA HEM!

Vi är födda den 20.9.2008
och är vaccinerade,
avmaskade och rumsrena

Britta, helgrå

Bror, svart

Bruno, svart

Brynnolf, grå/vit

Läs mer om oss på
www.djurskydd.net

JOURTELEFONEN
0457 3424 850

vardagar 19-21, samt helger 10-13

Ålands djurskyddsförening

Nya Åland

EU underminerar demokratin på Åland

■ **Det viktigaste** fundamentet för att skapa ett gott samhälle är demokrati, och därmed en folkligt förankrad lagstiftning. För att demokratin skall kunna fungera krävs en tillräcklig öppenhet i samhället, som kan gynna saklighet, ärlighet och en fri diskussion. Dessutom krävs att ansvar och befogenheter hänger ihop. Ett sådant samhälle kan förtjäna medborgarnas förtroende.

De lagstiftande parlamenten i många av Europas demokratier har överlämnat oroväckande stora delar av sin makt till EU. En del av grundtanken med EU, eller snarare dess föregångare EG, förtjänar respekt, nämligen att bygga en bestående fred mellan europeiska stater. Men EU har konstruerats för att gå långt utöver detta.

Beslut som tidigare fattades av folkvalda i lagting, riksdag och andra nationella parlament fattas nu allt oftare i praktiken av en begränsad krets ledande personer i EU:s olika organ, främst kommissionen och ministerrådet. Tidigare öppna diskussioner och underlag för beslut är nu allt oftare delvis hemliga, eftersom de äger rum på EU-nivå. Dessutom separeras ansvar och befogenheter allt mer: Lagstiftningen ligger formellt hos de nationella parlamenten, men dessa tvingas i ökad utsträckning

stifta lagar på order uppifrån, det vill säga från EU. Allt detta underminerar demokratin och öppenheten i samhället.

Under årens lopp har ett antal statsvetare vid universiteten i debattartiklar vädrat sin oro över utvecklingen, särskilt **Jan-Magnus Jansson** i Helsingfors, **Agne Gustafsson** i Lund, samt **Sverker Gustavsson** och **Leif Lewin** i Uppsala. Den sistnämnde skriver, i en artikel med underrubriken ”Jag röstar nej till att de styrande ska skyddas från folket”:

”**Demokrati** är för mig inte bara en styrelse för folket. Det måste också vara en styrelse av folket. Det betyder inte alltid att folket har rätt. Men okunnighet och oförnuft kan bara bekämpas genom tålmodig opinionsbildning och - i värsta fall - genom dyrköpta erfarenheter. ... Demokrati är en skola i medborgarfostran. Just precis därför att folk inte alltid förstår sammanhangen är det nödvändigt att ge dem en roll i politiken, så att de kan växa till ansvar och mognad.”

Den fortgående utvecklingen inom EU, motiverad av kravet på effektivt beslutsfattande, tenderar att göra medborgarna till allt mer passiva mottagare av order uppifrån, något som i längden inte skapar ett sunt och hållbart samhälle.

Det senaste ledet i utvecklingen är det som förut kallades EU:s konstitution och som nu går under benämningen Lissabonfördraget, formellt sett olika fördrag men i praktiken samma sak. Det svenska Lagrådet, bestående av ledamöter från Högsta Domstolen och Regeringsrätten, har yttrat sig över dessa fördrag. Lagrådet konstaterar att Lissabonfördraget i princip motsvarar det konstitutionella fördraget, och om detta skriver Lagrådet:

”**De befogenheter** som Europeiska unionen tilldelas genom fördraget är omfattande och rör betydelsefulla frågor. ... De nu nämnda överlåtelse-erna av normgivningskompetens och traktatmakt är så omfattande och betydelsefulla att riksdagens ställning reellt sett urholkas i väsentlig grad. Förekomsten av majoritetsbeslut leder till att varken de svenska väljarna eller riksdagen kan ställa någon till ansvar i de fall där den svenska representanten blivit nedröstad i ministerrådet.”

Det är tyvärr svårt att se annat än att Lissabonfördraget utgör ännu en viktig länk i en kedja, som leder till en fortgående underminering av demokratin.

I Finland har tidigare i år Lissabonfördraget godkänts av riksdagen; i Sverige har detta nyligen skett, trots

att 67 % av befolkningen önskade en folkomröstning. Ålands lagting har nu i kraft av Självstyrelselagen rätt att säga ja eller nej till fördraget. Ett ja kommer, oberoende av eventuella förbättringar i Ålands ohjälpligt marginella inflytande i EU, att gradvis leda till självstyrelsens och demokratis underminering på Åland.

Jag har för ett par år sedan i en uppsats kallad ”Rätten att vara liten och annorlunda” (finns på biblioteket och på www.peace.ax, både på svenska och engelska) påpekat att Ålands folkrättsligt förankrade självstyrelse och småskaliga kultur inte är förenliga med utvecklingen inom EU, och att lösningen måste vara att ge Åland en ny och friare relation till EU, liknande den som de andra självstyrande öarna i Nordeuropa har. Ett nej från Åland till fördraget kommer att leda till en situation, som kräver någon form av förhandlingar om Ålands framtida status i förhållande till EU. Detta är, såvitt jag kan se, Ålands enda möjlighet under över-skådlig tid att få en ny och friare relation till EU, som långsiktigt kan värna vår självstyrelse och demokrati på Åland.

Martin Ekman

Alandica på fel ställe

■ **Då jag** satt på restaurangbåten och tittade ut mot Alandica Kongress och Kulturhus slog det mej hur mycket som har brustit i den långsiktiga planeringen av hela området.

Alandica blev byggt på fel ställe, det borde ha placerats invid Stadsbiblio-

teket som är dess naturliga koppling.

Den nu öppna platsen mellan biblioteket och Alandica liknar från sjösidan en glugg i en leende tandrad. Där Alandica nu står skulle hela Ålands badhus stått som ett centrum för bad och kurer, det som staden var så känd för i början av förra seklet.

För de pengar vi nu på Åland satsat i två halvproffsiga badhus, som båda går knaggligt och inte drar hit turister, hade vi fått en fin anläggning som stått sej i internationell konkurrens. Nu liknar Mariebad mest ett strandat båtvrak på en halvöde strand där besökarna med livet som insats korsar utfarten.

Hotell Arkipelag skulle utökats med två våningar och via en ”skyway” alternativt tunnel skulle badhuset förenats med Arkipelag. Hotellgästerna skulle obehindrat kunnat gå i sin badrock till badhuset.

Var finns den ”Engel” som planerar stadens ramverk?

Norrgårds
Jannå

En ovälkommen julklapp

■ **Stadens** Äldreråd sammanträdde i tisdags. Mötet uttryckte sin stora besvikelse över att Fixar-Malte fick stryka på foten i fullmäktiges budgetbehandling.

Rolf Söderback, ordförande för Mariehamns Pensionärsförening, berättade att nyheten har tagits emot med stor förvåning i hans förening, som ju räknar inemot 1.000 medlemmar.

Den så kallade Fixar-Malte-kommitténs ordförande, **Karl-Johan Fogelström** bedömde att loppet för stunden tyvärr är kört.

Men samtliga närvarande uttalade sig för att denna humanitära verksamhet måste komma i gång och hoppades att den senaste tidens händelser inte gör äldre hjälpens anspråkslösa förstärkning till en politisk prestigefråga.

Äldrerådet konstaterade att man inte tar ställning till stadens interna organisatoriska frågor, det vill säga i vilken förvaltningsgren den hjälpan- de handen ska finnas.

Däremot poängterades kraftigt Äldrerådets huvudinställning : Att Fixar-Maltes målgrupp utgörs av ålderspensionärer, sjukpensionärer och andra hjälpbehövande äldre mariehamnare.

Själva kostnaden är mycket anspråkslös i jämförelse med vad denna service bidrar till att spara rent samhällsekonomiskt.

Erfarenheterna från främst Sverige visar på minskat antal fallskador och höftfrakturer, ökad trygghetskänsla, minskat tryck på anstaltsboende, mindre kostnader för rehabilitering och ökade möjligheter till mänsklig, social kontakt.

I de flesta exempelkommuner i Sverige är tjänsten avgiftsfri bland annat med motiveringen att den stora samhällsvinsten ligger i det minskade antalet fallskador och höftfrakturer. Som när olyckan har varit framme är långdragna, besvärliga och dyra.

För många äldre skulle så kallade ”marknadsanpassade” avgifter spela en stor, hämmande roll. Fixar-Malte behövs ju mest när den egna inkomsten är som lägst, alltså i pensionsåldern.

Denna rapport utsänd enligt uppdrag av rådets sekreterare **Robert Mann**. Uppgiftslämnare: Rådets ordförande **Kaj Grundström**.

Ge en julkhälsning och gör en hjälpinsats!

Önska God Jul och Gott Nytt År med en annons i Nya Åland

En annons enligt denna modell kostar 27€ inkl. moms. Av detta belopp går 10€ till välgörande ändamål (t.ex. Ålands Barnfond, Ålands Sjöräddningssällskap, Ålands cancerförening, Rädda Barnen, Djurskyddsföreningen).

Ring 23 444, faxa 23 450 eller kom in till oss på annonsavdelningen så hjälper vi dig. Du kan också skicka e-post till: annons@nyan.ax, ange då din faktureringsadress och till vilken fond du vill betala. Gäller endast privatpersoner.

Rabatt på julkhälsningen med Nyankortet!
Med Nyankortet får du julkhälsningen för endast 22€ inkl. moms

Annonserna publiceras
t.o.m. 22/12 2008.

Nya Åland
☆☆☆

www.nyan.ax

Årets jul- klapp

Vill du ge en gåva som blir uppskattad året runt? Då har vi den perfekta julklappen för dig, en

PRENUMERATION på Nya Åland

Exklusivt för dej med nyankortet

En gåvoprenumeration kostar 150€ för ett helt år. Vill du betala i två rater kostar det 80€ / gång. Normalpris 199€/år.

Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland. Fyll i kupongen, e-posta prenumeration@nyan.ax eller ring 23 444!

Nya Åland

(För varje fullbetald prenumeration får du en till gåvopris)

Jag har Nyankortet och vill ge bort en uppskattad julklapp:

**NYA ÅLAND under ett helt år
för endast 150€**

☐ 1 rat 150€

☐ 2 rater 80€

Tidningen skickas till:

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon:

Sänd faktura till:

Presentkort ☐

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon:

Underskrift:

Nya Åland
☆☆☆
bjuder på
portot

Nya Åland

Svarsförsändelse

Avtal 22100/41

22103 Mariehamn

Varning för fusk

■ **Jag ville** bara varna alla företagare för följande: Jag fick igår ett samtal på jobbet på finska. En tjej som berättade att hon ringer från Suomen Yrityrekisteri och att hon ville bara snabbt kolla upp att de hade alla rätta uppgifter (adress, telefon, huvudsyssla, hemsida m.m.) så att jag hade alla uppgifter rätt också nästa år på deras register. Hon sade att jag hade tidigare varit med på deras register och ville kolla att allt stämde fortfarande.

har inget minne av att ha varit med på ett sådant register) sade hon att det kostar 129 om året. Då sade jag att jag inte ville vara med över huvud taget och vi avslutade samtalet. Det är lätt att man bara ger sina uppgifter för de får allt att låta som om det är något man redan har gett sitt samtycke till och att de bara vill uppdatera sina uppgifter. Speciellt när allt går på finska. Sedan kommer man antagligen att få en räkning på det hela.

Först när jag började fråga om det kostar något (för jag

Anna Carlsson

► ANBUD

POSTEN ÅLAND

Upphandling av massagetjänster

Posten Åland söker ett antal massörer som kan ge våra medarbetare massage i förebyggande och friskvårdande syfte.

Vid intresse: Kontakta oss för upphandlingsprospekt innehållande mer information. Ditt anbud skall vara Posten tillhanda senast den 09.01.2009.

Posten Åland, Personalenheten tel: (0)18 636 715, e-post: sofie.lindman@posten.ax

POSTEN ÅLAND, PB 99, 22101 MARIEHAMN
TEL växel 6360 • FAX 636 608 • E-POST brev@posten.ax
INTERNET www.posten.ax

► LEDIGA PLATSER

Posten Åland är sedan 1993 ett självständigt postverk underställt Ålands landskapsregering. Vår omsättning är ca 23 miljoner euro och vi har 280 anställda.

Postterminalen i Sviby byggetapp 3 tas nu i drift och därför anställer Posten Åland en

Lokalvårdare

Som lokalvårdare i terminalen jobbar du i ett team tillsammans med andra lokalvårdare. Vi söker en ansvarfull medarbetare som gillar ordning och reda, samt självständigt kan planera sina arbetsuppgifter. Tjänsten är heltid med möjlighet till flexibla arbetstider.

Vi vill gärna att du börjar senast den 19.01.2009, men tillträde sker enligt överenskommelse. Närmare upplysningar om befattningen lämnar städledare Iris Blomqvist, tel. 0400 53 70 52. Du ansöker genom att senast den 18.12.2008 ladda upp ditt CV och ett personligt brev via vårt ansökningsformulär på hemsidan www.posten.ax/jobb. Din ansökan kan även postas till: Posten Åland, Clas-Yngve Kero, PB 1000, 22111 MARIEHAMN.

POSTEN ÅLAND

POSTEN ÅLAND, PB 99, 22101 MARIEHAMN
TEL växel 6360 • FAX 636 608
E-POST brev@posten.ax
INTERNET www.posten.ax

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Blyger här, är det du Sofi som skriver eller tror du vet vem jag är, vi har mötts flera gånger när du varit ute och gått. Lust och ses kanske? **040.**

■ Tack för simhallen i Godby. Tack vare det skall min dotter gå på ett mögeldagis. **040.**

■ Tunnel till Föglö? Bygg bostäder istället i stan så alla som vill kan flytta därifrån. Det är många som köar. **0400.**

■ Sverige utan Volvon blir väl lika menlöst som Åland utan Chips! **0457.**

■ Vi är många som undrar hur ÅT skall få sin ekonomi i skick. Knap-past hjälper det att skälla på Wikiöf. Tidningen är borgerlig, eller? **0457.**

■ –Ber någon bordsbön före maten hemma hos er, undrade fröken. Lilla Olle: –Nä, det behövs inte. Min mamma är duktig på att laga mat. **0457.**

■ Ujuj, Nyan och Cecilia Lindvall! I reportaget om Lappo skola anklagas kommittén för att vara opartisk! Är inte det en förutsättning när man gör en utredning?? Men när det gäller politik så vet man ju aldrig...:) **040.** –Jo, alla inblandade från reporter till kvällschef förblindades av samma tankefel. **Red.**

■ Ni som lagar polkagrisar, vad använder ni som underlag? Måste man verkligen ha teflonväv eller går det med något annat? Var hittar man teflonväv? **040.**

■ Att man har skyldighet att känna till skattelagstiftningen, ja inte ens hos skattemyndigheten vet dom precis hur det funkar alla gånger och vid svåra fall anlitar de som har pengar olika jurister som informerar myndigheten hur man läser lagen. Skattelagarna bör göras begripliga och rättvisa för alla, men det är väl många beslutsfattare som tycker det är trevlig hobby då det är krångligt. **040.**

■ Sunds kommun är nog kloka om de går med i Klara. Vi är en 5per-soners familj som flyttar dit direkt. **Sjökapten.**

■ Älskar dig mitt pucko! **Din buse.**

■ Vi läser att Stallhagen, nu lagom till jul, börjat brygga och sälja starköl. Och så läser vi dagligen om rattfulla i trafiken. **Bevare oss väl.**

■ Vart tog Ålands filminstitut med sina stora planer och bidrag vägen? **0457.**

■ Alltså är det ingen av alla ålän-ningar som vet vart sexbutiken har flyttat. De är andra gången ja frågar nu. **Mvh intresserad.**

■ Varför är det alltid telefonkö när man ringer till Motorfordonsbyrån och sen kopplas man aldrig fram. Hör bara dröj kvar vi besvara snart ditt samtal. Kan väl inte vara så många som ringer dit. Är de flera som har problem att komma fram till Motorfordonsbyrån? **0457.**

■ Hur kan det skilja 30 euro på en rakapparat hos "billiga, vi håller samma priser" Elgiganten Åland och Gigantti Finland? **En som varit och farit.**

■ Skulle köpa milkshake på Mattsson för en tid sen. Kl var 19.38. Får till svar vi har redan stängt av maskinen. Man ska väl kunna köpa milkshake så länge butiken har öppet till 20.00 eller har jag fel. **Mvh besviken.** Svar: Firma Erik Mattsson avstår från att kommentera. **Red.**

■ Svar till den som skrev att de är mindre farligt att bli omkörd när man håller 50 km/h än om man håller 90 km/h så kanske man blir omkörd av 3 bilar. Håller man 50 km/h så blir man omkörd av 50 bilar på väg in till stan då är det ju bra mycke större risk att orsaka en olycka. Den som inte kan hålla mer än 50 km/h timmen när de är halt ska inte köra bil eller ha körkort. **Mvh trafiklärare.**

■ Ninjammannen steg av Eckerölin-jen med hunden sista turen igår! **0457.**

■ Om staden anställer en Malte så hoppas jag att han har kraftig rygg för min fixare tänker sluta då och jag

behöver ha skottat och sandat ofta och bra hälsar **förtidspensionär.**

■ Ålands Lyceum vet inte att 6.12 är allt stängt i Helsingfors. Vilken miss! I hela Finland är det å andra sidan bara Åland som har 6.12 som en vanlig lördag. Skåms! **0400.**

■ Om den som kör sakta skulle ta och titta i backspegeln och köra åt sidan för att släppa förbi den kö med bi-lar den skapar, eftersom den nu har så gott om tid så ska ju inte de vara något problem och alla blir glada. **040.**

■ 10 euro i faktureringsavgift från Mattssons i Godby. Tog hem ett par skor på prov och nu kom fakturan. Det var jätligt dyrt tycker jag! **0457.** Svar: Firma Erik Mattsson avstår från att kommentera. **Red.**

■ För att minska på rattfylleriet så borde de båda lokaltidningarna göra gemensam sak och publicera namnen på dem, åtminstone på dem som blivit dömda tidigare för samma brott. Som det nu är så daltas det alltför mycket för dessa brottslingar. **0400.**

GODBY TEL 43 250

TRAPPTRALL med 3 borstar

Kanonpris

22,90

F:ma **ERIK MATTSSON**

MARKET **allt** du behöver – ändå klöver övert!

ATG OMBUD

VARO 09-20 • LÖRD 09-16 • SÖND 12-16

■ Angående mobbning så är man de när man känner sig nedtryckt. Fysiskt eller psykiskt. De är en själv som vet. Ingen kan säga att nej du blir inte mobbad. Mobbning sker på många olika vis och alla fall är individuella. **040.**

■ Oj då, lyckades tydligen locka fram mobbaren som blivit anmäld och känt sig orättvist utpekad i något skede. En mobbad känner obehaget i magen redan när han/hon stiger upp och med ovilja att gå till skolan eller till jobbet. Då är man mobbad och det vet man helt själv. Jag vet dock att mobbare själva inte kan förstå den tankegången. **0400.**

■ Vart har den äldre trevliga da-men på Kotipizza försvunnit? Saknar henne. **Mvh en kund som undrar.**

■ Angående reklamen att få tillbaks håret. Det är rätt många enbart på Åland som testat detta. Ingen har fått tillbaka något hår. Tillverkarna som är stödda av den och den "läkaren" lever bra på att det hela tiden tillkommer nya som håller på tills dom vet att det ej fungerar. **040.**

■ Vem sätter upp vägspärr vid Södersunda skola onsdag kväll? **040.**

■ Till den lila Renaulten i Södersunda, ber om ursäkt, du hamnade i en död vinkel! **H lastbilen.**

■ Fs ska gå i spetsen för miljön läser jag! Partiet har ju försökt att "nedmontera" fiskodlingen genom tuffa miljökrav! Den taktiken gav noll röster från skärgården i förra valet! Fs kommer alltid att vara ett borgerligt stadsparti! **050.**

■ Tack Fabian för en bra insändare! Har ingen lösning men mer kännbara straff tycker jag. Skulle vara bra om man visste vem man ska passa sej för också... **040.**

■ Att alla partimedlemmar från Fs sa nej till Fixar-Malte är ju inget konstigt! Borgarna gåspar åt sådana som behöver hjälp! Men att så många Liberaler har blivit höger-blinda och röstade nej ska vi komma i håg i nästa val! **040.**

■ Dagens ris till ögonpol. på ÅHC-Centralsjukhus. 3 gånger har jag fått återbud pga ingen läkare inom 5 veckor. Måste söka någon annan stans? Vem betalar? **Mhv Britt-Marie Pettersson Jomalaby.**

■ Mariehamns framtid! Är det en "gökunge" från Ålands framtids näste manne? **0457.**

■ Att höns inte är dumma har vi många bevis på! Mise, kk-huset bla är några exempel! **0457.**

■ Nå nog är höns ganska dumma men för den skull skall de få leva ett drägligt liv. Dessutom sma-kr fria hönors ägg mycket bättre. **Hönstanten.**

■ Läser att många yngre tydligen knarkar här hemma! Undrar bara var är föräldrarna? Vad gör dom? Det är ju ni som måste vakna! **040.**

■ Vart tog det nya färjrederiet vägen? Som skulle trafikera rutten Gävle (Sve-rige), Mariehamn vidare till fastlandet alternativt Estland eller Ryssland?! **0457.**

■ Väntar fortfarande hoppfullt. Tillsvidare är Tallink Silja det enda riktiga rederiet, som jag önskar God Jul och Gott Nytt År till, fortsatt ert bril-janta arbete. Hoppas alla får ett fröjde-, händelse- och ett lyckosamt år. Önskningarna går till all personal i Finland, Estland, Lettland och Sverige. **Cynthia.**

■ Håller helt med dig 0457 skulle vara skönt att le efter att läst messaspalten dock ett litet tips läs den inte för vissa verkar int riktigt förstå hur världen ser ut... Ett litet exempel i torsdagens tidning: av en 0457 tycker att det är fel att någon ickeålännning får ett bra jobb i ÅHS. Detta är diskriminering. Arbetsgi-varen drog antagligen slutsatsen att personen var mest lämpad för jobbet, man kan inte enligt lag neka någon ett jobb pga kön, nationalitet etc. Världen ser inte ut så, jag är 16 år och förstår detta. Se dig runt i världen, barn svälter och krig och elände skärp dig... **Mvh: John Travolta.**

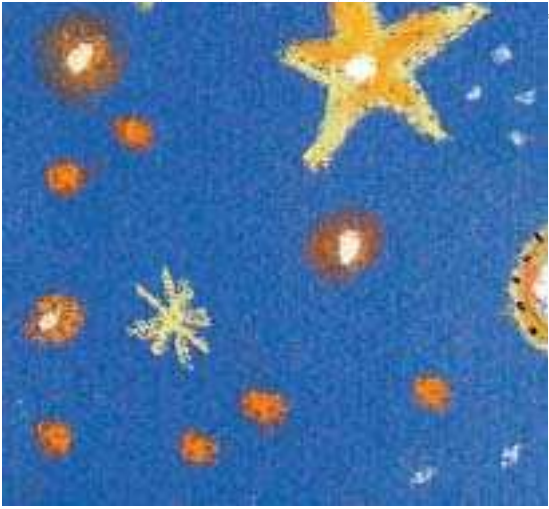
■ Julfesternas tid är här, ingen rolig läsning för dom som inte kan delta av olika anledningar. Men om dessa pengar skulle satsas på miss-brukarvården då skulle ändå flera bli glada. **0457.**

■ Ja, nog ser man att det är Shell som håller dom lägsta bräns-lepriserna på Östra utfarten. Där börjar jag tanka nu. **Bränslekollen.**

■ Det fanns ju inte privata i Hö-ganäs som de finns på Åland därför måste dom anställa. Man ska väl inte anställa i en ända medans man privatiserar i den andra. **040.**

■ Politikerföraktet spås på när man läser i torsdagens Nyan att FS Jörgen Strand hotar med personligt mistroende mot landskapsregering-en om den inte inom ett år presen-terar ett nytt förslag till kommunal-lag. Verkligheten är den att lib-c regeringen i sitt handlingsprogram beslutat komma med förslag till en ny för Åland anpassad kommunlag. För det behövs beredning för att lagen blir bra och godkänd. Strand hade själv som minister möjlighet att föra fram lagen, men det blev inget av. Men att tala om mistroende när andra gör vad som borde ha gjorts, ja, det passar! **040.**

Julkalendern

Scarlett O'Hara figurerar i boken vars titel börjar med detta ord.

Bilden klistras in på ruta 5.

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en ledtråd till ett ord och en bild. Svaren bildar tillsammans ett grötrim. Med varje ledtråd ges också anvisningar om var bilden skall placeras i rutsystemet. Om du har klistrat alla rutor rätt är rimmet klart tisdagen den 23 december.

Rimmet skall skickas in per post till Julkalendern, Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn eller via e-post; karin.erlandsson@nyan.ax senast 30.12. Alla som skickat in rätt rim (eller en kreativ variant) deltar i utlottningen av spelet i originalutgåva inklusive spelpjäser och tärning. Frågor besvaras på telefon 528 467.

TV-programmet

fredag 5 december

7.00 Gomorron Sverige [4571740]

8.15 Julkalendern: Skägget i brevlådan [6829476]

8.30 Gomorron Sverige, forts [9112308]

10.30–13.00 UR [9730360]

13.00 Rapport [84853]

13.05 Debatt (R) [3801389] Även 7/12.

13.50–14.20 Mitt i naturen (R) [897389] **14.40 Morgonsoffan (R)** [628211] Även senare i dag.

15.10 Carin 21:30 (R) [6078259] Direkt. Även 7/1.

15.40 Andra Avenyn (R) [6051582]

16.10 Gomorron Sverige [6720308]

17.00 Rapport [90389]

17.05 Scouts safari [6323650]

17.30 Djursjukhuset [1872]

18.00 Bolibompa [78389] **18.00** Disneydags [78389]

18.55 Sportnytt [3989853]

19.00 Rapport [47056]

19.10 Regionala nyheter [9899037]

19.15 Go'kväll [278105] Middagsvärd är författaren och historikern Göran Hägg.

19.45 Julkalendern: Skägget i brevlådan (R) [555230]

20.00 Kulturnyheter [77211]

20.15 Regionala nyheter [5023292]

20.30 Rapport med A-ekonomi [143]

21.00 På spåret [28582] Geografisk frågesport från 2008. Del 2 av 13. I kväll tävlar Zinat Pirzadeh och Göran Greider mot Jessika Gedin och Hans Rosenfeldt. Veckans gäst-artist är Daniel Lemma

22.00 Robins [308] Pratshow. D Även 10/12, 6/12.

22.30 Alpint [16747] Direkt.

23.30 Zozo [4884230] **FILM** Svenskt drama från 2005. I rollerna: Imad Creidi, Antoinette Turk.

1.10 Morgonsoffan (R) [4650341]

1.40 Kulturnyheter (R) [5170167]

1.55 2010 [62113728] **FILM** Amerikansk science fiction från 1984. I rollerna: Roy Scheider, John Lithgow.

3.50–9.10 SVT24 [81414780]

10.30 24 direkt [92071308]

16.20 Himlen kan vänta (R) [4733105] Även 7/12.

16.50 Vetenskapsmagasinet (R) [4756056] Även 8/12.

17.20 Dr Åsa (R) [60230] Även 6/12.

17.50 123 saker (R) [55259] Även 6/12.

18.20 Nyhetstecken [8083650]

18.30 Oddasat [82132] Samiskspråkiga nyheter.

18.45 Uutiset [797389] Finskspråkiga nyheter.

19.00 Darwins laddade idé [84389] Vetenskapsserie från 2008. Del 2 av 3. Darwinismen och människan. Darwin har ofta utnyttjats av rasister för att rättfärdiga teorier om överlägsna raser och de starkares överlevnad på de svagas bekostnad.

19.55 Rapport [5311211]

20.00 Kunskap och vetande [3719] Dansk vetenskapsmagasin från 2007. Kampen mot gräshopporna. Gigantiska svärmar av gräshoppor som uppstår då och då, ödelägger afrikanska odlingsmarker.

20.30 Ramp [2230] Ungdomsmagasin. Äkta kärlek. Hur vet man att man har träffat den rätta? Kan äkta kärlek svalna och försvinna? Agnes är med och pratar om detta stora ämne.

21.00 Ragnar Östberg [82292] K special. En film om skönhet, guld och åtta miljoner tegelstenar. Även 7/12, 8/12.

22.00 Aktuellt [1595]

22.30 Beckman, Ohlson & Can [9766] Kultursamtal. Del 11 av 13.

23.00 Sportnytt [33495]

23.15 Regionala nyheter [1825360]

23.25 Rapport [2540921]

23.30 Brotherhood [80698] Del 7 av 10. Även 10/12.

0.25 Nobelpriset 2008 – medicin [58983] Även 11/12 och 13/12.

0.55 Annas eviga (R) [6037612] Samtalsprogram. Del 6 av 8.

1.20 Kobra (R) [7454780] Kulturmagasin. Del 8 av 9.

1.50–2.20 Zapp Europa (R) [8062896]

7.30 Nanny [879018]

8.00 Alla älskar Raymond [652698]

8.25 Just shoot me [7769853]

8.55–9.50 Montel Williams [4683563]

10.40–10.45 Top model 8 (R) [5738872]

11.40–11.40 Oprah (R) [7725281]

12.30 Rachael Ray [8864501]

13.25 Alla älskar Raymond (R) [4717230]

13.50–14.15 Våra bästa år [225698]

14.40–15.10 Oprah [662501]

15.35 How I met your mother (R) [4165969]

16.00 Project runway [509376]

17.00 Top model 8 [509196]

18.00 Extreme home makeover [909132] Amerikansk inredningsserie.

19.00 How I met your mother [442853]

19.30 Scrubs [441124]

20.00 Programstart: Are you smarter than a fifth grader? [448037] Amerikansk frågesport från 2007. Del 1 av 23. Programledare: Jeff Foxworthy.

20.30 Are you smarter than a fifth grader? [447308]

21.00 Sing a long (R) [435698] Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 12. Programledare: Renée Nyberg.

22.00 Extra extra! [451501] Svenskt humorprogram från 2008. Del 3. Tony Irving från "Let's Dance" får hjälp av Annika Andersson och Patrik Larsson för att ge designern Bea Szenfeld en riktig match.

22.30 The Fast and the Furious: Tokyo Drift [8998501] **FILM** Amerikansk action från 2006. I-rollerna: Lucas Black, Bow Wow, Zachery Bryan. Regi: Justin Lin.

0.40 In plain sight [5691761]

1.35 Barely legal [9708896] **FILM** Amerikansk komedi från 2003. I-rollerna: Erik von Detten, Tony Denman.

3.15 The new guy [2377099] **FILM** Amerikansk komedi från 2002. I-rollerna: DJ Qualls, Eliza Dushku.

4.45 Unanimous [3528631]

5.10–6.00 Girls behaving badly [6636780]

6.10 Hundjobb (R) [6699327] Även 11/12.

6.50 Nyhetsmorgon [28405124]

11.00 Nyheterna [951835]

11.05 Efter tio [3908476]

12.00 Nyheterna [480308]

12.05 Efter tio, forts [600766]

12.45 Hem till gården [815230]

13.10 Hem till gården [2627037]

13.45 Nyhetskanalen [5096389]

14.00 Trav: Dagens rätt [605495] Direkt.

14.30 Bingo: Full bricka [7241124]

15.25 Nyhetskanalen [7061230]

15.30 Doktorn kan komma (R) [470056]

16.25 Will & Grace (R) [1649853]

16.55 That '70s show (R) [1637018]

17.25 That '70s show (R) [494501]

17.55 Doctors [8852414]

18.50 Trav: Fredagsflex [7294308]

18.55 Det sociala spelet (R) [8285211] Gäster: Carina Berg, David Batra.

19.20 Keno [5989853]

19.25 Det sociala spelet, forts (R) [5971834]

19.30 Lokala nyheter [612230]

19.35 Lokalt väder [5970105]

19.40 Ekonominyheterna [9658476]

19.50 Vädret [9647360]

20.00 Nyheter [446679]

20.30 Postkodmiljönären [438650]

21.00 Idol 2008 [855563] Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 24 av 25.

22.30 Säsongsavslutning: Fredag hela veckan [458414] Svenskt humorprogram från 2008. Del 10 av 10.

23.00 Nyheter [450041]

23.25 Idol 2008 [8631281] Även 7/12.

23.40 Säsongsavslutning: Fredag hela veckan, forts [3647766]

0.10 Numbers [1931490]

1.10 Boston legal [5610896]

2.05 Säsongsavslutning: Rebus (R) [4022693]

3.35 De omutbara [50795032] **FILM** Amerikansk action från 1987. I-rollerna: Kevin Costner, Sean Connery.

5.40–7.00 Riot On (R) [6869490]

6.00 God morgon med A-laget **10.00–11.28 Veta**

15.55 Uteliv Uteliv besöker Niinisalo, där försvarsmaktens arméhundar utbildas.

16.25 Hill Street Blues (R) Del 2. Vårens riter.

17.14 Kortnytt

17.15 Station T: Mumier Tom träffar Bokstensmannen, den intressantaste mumien i Norden. Underhållning och sport av högsta klass, dessutom nyheter och en nypa dolda fakta, men det säger vi inte.

17.45 Julkalendern med BUU-klubben Cesar gör julkort. Atte och Lusse gör en annorlunda julgran, och i Valleby är alla misstänkta. Vad tror du Julgubben äter till middag?

18.15 TV-nytt

18.30 Obs Aktualiteter.

19.30 Vi på Langedrag Dramatik på Langedrag. Rådjursbocken Brutus har blivit sjuk och veterinären är bekymrad.

19.25 Norge runt

19.30 Killar är killar (R) Del 4 av 7. Nu smäller det!

19.56 Kom, så går vi! En holländsk animation.

20.00 TV-nytt

20.20 Sportnytt

20.25 5 minuter

20.30 Boktid Boktid tar upp den färske Nobelpristagaren J.M.G. Le Clézios senaste till svenska översatta bok Raga.

21.00 Nero Wolfe: De gyllene spindlarna (R) Amerikansk deckarserie.

22.30 Dok: Porkala tillbaka För 50 år sedan, den 26 januari 1956, återlämnade Sovjetunionen Porkala arrendområde.

23.30 Oddasat

23.45–0.30 Eftersnack Smart snack – och en och annan banalitet – om veckan som gått med Magnus Londen och Jeanette Björkqvist, plus sidekick.

ÅLANDSKANALEN

Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

Nyheter/ Debattprogrammet "Rakt på".

Veckans gäst: Niklas Lampi. Frågan är varför grålar vi så mycket?

Programledare: Nina Fellman.

ÅLANDSKANALEN

Kl 20.00. Den lyckliga kon. Regi: Per-Ove Högnäs. En film om en människas kärlek till djuren, Rune på Bergö.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz

6.45–10.00 Gomorron. Med Petronella Thorén. **6.50** Beträktelse. Av Tove Teir-Siltanen. Även c:a kl. 20:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikpaletten. Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till den sista delen av kapitlet De gamla åren och retstickan Tjattran ur sagan Dylan Plymsvans, skriven och uppläst av Ann-Christin Waller. Del 1-5 Även i dag kl. 12:30. **10.00–14.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Evenemangstips. Även kl. 18:15. **12.15** Kulturen. Även kl. 17:45 och i repris på söndag kl. 09:15. **12.30** Sagostunden. Kapitlet De gamla åren och retstickan Tjattran. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Veckans gäst. Sänds i repris på lördag kl. 13:00 Med Tom Wiklund. **14.00** Ålandsnytt. **14.03–16.00** Firarmix. Med Peo Svarvar. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Firarmix fortsätter. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Petra Dahlberg. **16.15** Nöjesfredag. Programmet tar pulsen på evenemangs-Åland och innehåller livemusik, intervjuer med artister och humorprogram. **17.00** Ålandsnytt med sportnyheter. Även kl. 19:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Även kl. 20:00. **18.06** Musik. **18.15** Evenemangstips. Repris. **18.20** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. Repris från Gomorron. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt med sportnyheter. Repris från kl. 17:00. **19.15** Åland i dag. Från kl. 16:15-17:00 **20.00** Ålandsnytt. Från kl. 18:03. **20.03** Åland i dag. Från kl. 17:10-17:45 **20.40–20.45** Beträktelse. Repris.

Debattprogrammet "Rakt på"

kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 Ettans morgon-tv [62703414]

9.15 Dalens härskare (R) [2722768]

10.08 Nöjesrävarna [306069308]

10.30 Kungskonsumenten [9698]

11.00 Tv-nyheter [14563]

11.05–11.54 Grannar och vänner (R) [1815056]

12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [17414]

13.00 Tv-nyheter [79921]

13.05 Inkorrekt, Tuomas Enbuske!: Pacifism är pyton [806037]

13.35 Tre årstider: Skogstyper [4492360]

13.45 A-talk [3806834]

14.30 Läkarna [8940]

15.00 Tv-nyheter [96501]

15.05 Fader Dowlings mysterier [2638650]

15.50 Luftresa till Europas kuster [7025673]

16.00 Mot: Närståendevårdarnas gatlopp [8835]

16.30 En sann historia: Jag älskar dig [2124]

17.00 Tv-nyheter [11872]

17.08 Grannar och vänner (R)

18.00 Tv-nyheter och väder [4969]

18.30 Jaakko och världserövarna [71476] Kostymarbetare Susanna Puisto känner Hollywoodstjärnornas mått och preferenser.

19.05 Walle reser runt: Ståltrådsmusik [9885834]

19.10 Tillbaka till Aidensfield

20.00 Svälj skrattet [940]

20.30 Tv-nyheter och väder [67834]

20.55 Sportrutan [4080476]

21.00 A-zoom [292]

21.30 Strada [563] Ett nytt och rivigt kulturprogram som inte skyr dagens samtalsämnen och tar kulturmänniskor på bar gärning. Programledare: Outi Popp och Ivan Puopolo.

22.00 Letan efter Kitty [9968650] **FILM** Amerikansk dramakomedi från 2004. Regi: Edward Burns.

23.15 Saddams klan [7119360]

0.43 Euronews [305551051]

0.53 Nyhetsfönster [348452525]

4.00–8.00 Nyhetsfönster [60227490]

6.00 Tellus-frågesport

6.50 Lilla tvåan [54700834]

9.00 Oddasat [34853]

9.15 Regionala nyheter

10.35 Hjulångaren Skibladner

11.25 Svängiga djur [2925143]

11.30 Gänget och jag [4351817]

11.55 Monsterstallet [9923196]

12.50 Emil i Lönneberga [86389]

13.15 Bean [7557650]

13.30 Gympa: för nack- och axelartiet [4327]

14.00 Finland är ett bra land-konsert [1312872]

14.50 En utlandsfinländare berättar: Sångare från Amerika [539853]

15.20 Pekko och främlingen (R) [8578679]

15.50 Derrick [9429747]

16.45 Norge runt [3993105]

16.50 Nyhetsåret [5913476]

17.00 Kim Måne [54940]

17.19 Lilla tvåan [400303360]

17.52 Julkalendern [208093037]

18.00 Familjen Metsola (R) [31360]

18.50 Tv-nyheter [4325785]

19.00 Regionala nyheter [91389]

19.10 Sportrutan [6288872]

19.15 Tvåans interväder

19.20 Inrikesprofilen

19.30 Vid lägerelden [6056]

20.00 Molnets bröder [8018]

21.00 Fatta micken [61476]

21.50 Tv-nyheter, väder och sport [1582766]

22.05 Sopranos [1860143] Drömmar och mardrömmar. Tony håller på att återhämta sig från ett mordförsök men blir bestört när han hör att hans mamma och farbror låg bakom det.

23.05 Den hårda lagen: Kriminella avsikter [458853] Basketkungar. En ung, begåvad basketspelare har försvunnit och en privatdetektiv som spanar efter honom dör.

23.50 Musik-tv: Klassiker [7526679] Klassiska musikvideor och arkivpärlor. Programledare Harri Hakanen.

0.35 Flabbdass [3230983]

0.55 Tellus-frågesport

2.00 Frågespel [7373970]

3.00 Dolt ord [9278506]

4.00 Sudoku [7278326]

5.00–6.00 Dolt ord [3678362]

5.50 Väder [82591056]

6.25 God morgon Finland [11960495]

9.10 Vad ska vi äta idag? [9951785]

9.15 Känslor och dofter [2638563] Det är härligt att vara en Abbott! En amerikansk underhållningsserie om livet i Genoa City.

10.05 Frågesport [5552650]

10.50 Emmerdale [4174766] En serie om livet i byn Emmerdale.

11.20 Köpkanalen [6365853]

12.40 Joulutervehdys [5855308]

13.55 Rappa tag [198476]

14.25 Frågesport [551921]

14.55 Samma släkt, men ändå så olika [2154327]

15.50 Nöjesnytt [4450495]

15.55 Frågesport [140969]

16.30 Nyheter [775308]

16.35 Fiksumpi kuin koululainen [6470308]

17.30 De vackra och de djärva [124650]

17.55 Vad ska vi äta idag? [1593259]

18.00 Emmerdale [354259] En serie om livet i byn Em-

merdale.

18.30 Bostadsmarknaden [322650]

19.00 Sjuans nyheter [335679]

19.15 Ekonomi nyheter [101650]

19.25 Dagens väder [8754143]

19.30 Dolda liv [714582]

20.00 Bondbruden [151124]

21.00 Inga ledtrådar [708056]

22.00 Tians nyheter [163414]

22.20 Resultatrutan [8122360]

22.35 Keno [3065747]

22.36 Man With the Golden Gun **FILM** [105989495] James Bond ställs mot de professionella mördarnas kung, Scaramanga. Regi: Guy Hamilton, England 1974. I-rollerna: Roger Moore, Christopher Lee, Britt Ekland, Maud Adams, Herve Villechaize, Clifton James.

1.00 Rally-VM [2825051]

1.30 Smallville [9442148] Offringen. Clark står inför ett svårt val när Martha får symptom av en märklig ljuseffekt.

2.20 Vinstpotten late night [2474438]

3.35–6.00 Den rätta [96669902]

”Ja, så ser den sorgsna sanningens blekpudrade ansikte ut.

LINNEA TILLEMA

Krönika / Linnea Tillema

Grattis! Du har vunnit ett par nya bröst

Det var tidigt på morgonen den sjunde november som jag tog en klunk nattsvart kaffe, läste en rad i Berliner Zeitung, drog efter andan och svalde ner drycken i fel hals. (Ja, jag hostade ett tag, eller tills jag nästan spydde.)

I **bladet** stod nämligen ungefär följande: Ett discotek i Niedersachsen utlyser en tävling, där den lyckliga första-pris-tagerskan (girls only) ska transporteras till en operationsbrits i Polen, och där förses med ett par sprillans nya, ja större och schysstare meloner/brön/lökar. För att få medverka i tävlingen (som för övrigt bär den smöriga rubriceringen ”Kämpa för din dröm”) räcker det med att tjejerna visar upp varsitt hälsointyg, samt att de kan ge ett ”vitsigt” svar på frågan varför just de vore de bäst lämpade kandidaterna. Efter att tävlingsgrenar såsom karaoke och dragkamp har avklarats, väntar en grand finale där kvinnorna minsann får visa vad de går för genom att bita sönder ”bröstballonger” på mycket kort tid. Deras insatser bedöms av en hård men rättvis jury, samt av en (förmodat uppjagad, svettig) publik.

Behöver jag säga mer? Allt tedde sig precis så tyskt, Lidl-billigt och plastigt vulgärt som det utan tvekan också var. Det var inte av förvåning jag hade satt kaffet i halset. Nej nej. Orsaken hette helt vanligt äckel. Det var så lätt den där morgonen, att tänka att världen hade blivit ett varigt sår. Det var så lätt att tänka ”Vartåt barkar det? Och vem kör egentligen? Medan husvagnen rullar ner för berget och vi sätter majsbornen i halsen? Är det Långben? Eller någon annan oansvarig, hickande galning?” Jag var åksjuk och spyfärdig. Det höll i sig hela dagen.

Och på kvällen var jag fortfarande illamående, men av en annan anledning. Jag tänkte: Det värsta är att jag inte kan skylla vår vådliga färd på en slirig disneyfigur. Det värsta är att också jag hade kunnat sätta mig vid ratten. Men istället sitter jag vid frukostbordet och dricker kaffe medan vi slår volter mot undergången. Vi sitter alla där, för vi tror att vi är på husvagnssemester. Och vi inbillar oss att fordonet för oss uppåt, men egentligen tumlar vi neråt...

Ja, så ser den sorgsna sanningens blekpudrade ansikte ut. Jag styr inte själv – snarare gör jag allt för att vara följsam. Jag står vid spegeln och drar i ett för otillräckligt hår. Det blir inte mer tillräckligt. Jag går till frisören och beställer allt plus lite till. I väntan på behandling möter jag lite skamset Spegel-Linneas skeptiska blick.

Hon frågar mig: ”Vari ligger egentligen skillnaden mellan en bröstförstoring och en hårblondering?” Jag kan inte leverera något spikrakt svar, så hon skriver det (irriterande nog) på min näsa: ”Principiellt så finns det ingen skillnad. Skulle den finnas, så ligger den enbart i handlingens grad av radikalitet - inte i dess upphov. Båda företeelser är ett symptom för samma sjukdom. En rastlös längtan bort.”

Den där strävan mot bergets topp. En vädjan: ”Släpp ut mig ur min kropp! Släpp in mig i något annat, något mer, mindre, ljusare, rundare, slätare, mjukare och bättre. Om jag bara hade... lite färre kluvna hårtoppar, inte så skitdålig syn, ett par ljusare ögonbryn.” Vi kämpar tappert för vår våta dröm. Drömmen om att bli lyckliga genom skönhet. Vi tror att den ska realiseras vid den högsta punkten över havet. I ett kallt operationsljus i Polen. Hos frisören.

Men den stannar kvar och förblir i överkligheten.

HÄLGE

debatt

Mise-styrelsen vill ändra systemet

I **det** rådande systemet har alla fritt kunnat välja renhållningstjänst utan begränsning. Detta har lett till ett renhållningssystem som inte är resursoptimerat och kostar onödigt mycket. Systemet med de obemannade stationerna för brännbart avfall har lett till att:

- Det är svårt att prissätta brännbart avfall då det inte blir mängdrelaterat.
- Kunder kan på olika sätt undgå att betala för sitt brännbara avfall.
- Kunder tenderar att elda sopor för att undgå avgifter.
- Dumpning av avfall förekommer ofta för att undgå avgifter.
- Kunder som överhuvudtaget inte betalat renhållningsavgift kan också lämna sopor.

När kommunerna bildade kommunalförbundet Ålands Miljöservice, (Mise) var den uttryckliga viljan från kommunerna att renhållning till 100% skulle finansieras med avgifter. Bildandet av Mise har inte föranlett några nya kostnader, Mise utför det samma som kommunerna gjorde förut.

Skillnaden är att kommunerna tidigare hade avgifter med väldigt varierande kostnadstäckning. Vissa kommuner fakturerade endast en del av kostnaderna. Många hushåll fick ingen räkning alls för sophanteringen innan Mise satte igång sin verksamhet. Förändringen är därför stor, men det är inte Mise som är problemet!

Styrelsen vill nu skapa ett system som motiverar hushållen till en bättre hantering

Avgifterna beräknas enligt tabellen nedan.				
Priser för normal avfallshantering för hushållen				
	1 person	2 personer	3 personer	4 eller fler personer
Grundavgift	369,34 €	434,48 €	499,62 €	564,76 €
Bioavfallsreduktion (komposteringsrabatt)	-180,00 €	-180,00 €	-180,00 €	-180,00 €
Summa om man för till bemannad central och komposterar	189,34 €	254,48 €	319,62 €	384,76 €
Brännbart reduktion	-65,14 €	-130,28 €	-195,42 €	-260,56 €
Summa om man komposterar och har hämtning av brännbart avfall från fastigheten	124,20 €	124,20 €	124,20 €	124,20 €
Hämningsavgifter för brännbart avfall från tomten	40,20 €	80,40 €	124,80 €	249,60 €
Summa renållningskostnad	164,40 €	204,60 €	249,00 €	373,80 €
	(140 kår som töms varannan månad)	140 l kår som töms en gång i månaden	240 l kår som töms en gång i månaden	240 l kår som töms 2 gånger i månaden
För de som väljer 8 facks hämtning Återvinningsrabatt	-37,80 €	-37,80 €	-37,80 €	-37,80 €
Hämningsavgift 8-fack (Tjänst från Ålands Renhållning)	Enligt entreprenörens prislista			
Anm 1. Detta tömningsintervall ehålls enbart efter anhhållen				

av allt avfall. Vi föreslår för förbundsstämman att alla hushåll skall ha hämtning av minst brännbart avfall från fastigheten. Fastighetsägaren kan fortfarande föra sitt brännbara avfall till en bemannad återvinningscentral, men betalar då lite mera för tjänsten.

För dem som bor på öar eller andra platser dit det är svårt att ta sig skall Mise erbjuda en tjänst att lämna sitt brännbara avfall till en obemannad station som man får tillträde till genom att betala sin avgift.

Den som har hämtning av brännbart avfall från tomten får en reducerad avgift. Brännbartreduktionen är beroende av hushållet storlek och speglas av de avfalls-mängder som hushållen i genomsnitt producerar.

Vi vill även slå ett slag för kompostering eller hämtning av bioavfall från tomten.

Därför föreslås en reducerad avgift för de hushåll som har egen kompost eller hämtning av bioavfall från fastigheten.

Avgifterna beräknas enligt tabellen här intill.

För att fritidshusägarna skall ha en fungerande infrastruktur med möjlighet att lämna brännbart avfall och återvinningsmaterial i närheten av fritidshuset betalar man en avgift. Avgiften är lägre om man betalar en fastställd avgift till Mise för sitt fasta boende.

De obemannade stationerna för brännbart avfall tas i huvudsak bort. Ett antal stationer byggs om så att enbart de som betalat avgift får tillträde. Dessa stationer skall i huvudsak betjäna dem som bor på öar och fritidsboende både för brännbart avfall och återvinningsmaterial.

Även antalet obemannade stationer för återvinningsmaterial kommer att minska

i antal. I huvudsak kommer dessa att finnas i närheten av butiker. Antalet anpassas till boende i regionen.

Styrelsen för Mise har ambitionen att minska på kostnaderna så att avgifterna kan sänkas. I dagsläget finns tyvärr inget utrymme för det med bibehållen service. Vi tvingas i stället föreslå för stämman att avgifterna höjs för att få balans i ekonomin. Om man har hämtning av brännbart avfall och komposterar stiger avgiften med ca 8%. Genom de föreslagna åtgärderna tror vi att vi på sikt kan få ner kostnaderna och därmed avgifterna.

Du kan läsa hela dokumentet om avgifter 2009 på www.mise.ax , där finns även budgetförslaget för 2009.

Kommunalförbundet Ålands Miljöservice Mise,

Jan Lindgrén
styrelseordförande

Lyssna på folket, Mise

I **Tisdagen** den 2 december 2008 skriver **Jan Lindgrén** att Mise inte bedriver några maffiametoder.

Är det demokrati då, att Mises verksamhet ställer en folkgrupp i EU i sämre ställning än invånare i ett annat land?

Varför betalar en familj i ett hyreshus 80 euro i avfallsavgift, medan samma familj i ett egnahemshus betalar cirka 200 euro? Betyder det att samma familj producerar mera sopor om de bor i ett egnahemshus?

Varför är Mises verksamhet mer än dubbelt dyrare än andra likartade organisationer inom samma EU-land?

Titta bland annat på www.ekorosk.fi och deras prislista den 2 december 2008. Hur kan deras sobolag fungera

med deras avgiftssystem?

Bolaget är dessutom mycket välskött och befolkningen är nöjda, belåtna och allt fungerar klanderfritt.

Mise-organisationen borde nog lära sig att ta sitt förnuft till fånga och inte missbruka sin makt. Man borde vara lyhörd och lyssna på folk. Det är endast på sådana grunder Mise kunde fås att fungera.

Mise borde enbart koncentrera sig på avfallsfrågor och hur avgifterna kunde fås till en rimlig nivå, som andra avfallsbolag med liknande verksamhet i Finland. Man borde inte ha dyra och orättvisa avgifter, för det kostar inte så mycket som de säger att sköta avfallshanteringen. Lär av andra!

I avfallet finns pengar magasinerade och dessa pengar borde Mise lära sig att återvinna för att hålla taxorna i styr.

Jag har också funderar på varför Mise vill tvinga på folk sina soptunnor bara för att få in pengar av alla, oberoende av om deras tunnor är tomma eller inte.

Hur ska det gå till exempel för pensionärer som inte har ordentliga inkomster? De har så små sopmängder att de kan föra sitt avfall tillbaka till butiken eller till Norrböle. Vad skall de göra med sin tomma tunna?

Det är ingen skam att ändra sig om har gått på fel väg.

Medborgaren

NYANS ROS

...till den **charmanta damen** vid Postens kassa 4 sen onsdag e.m. Vilken service! Kände mej varm inombords då jag gick ut. **UE.**

...till våra fina vikarier som har ställt upp i vått och torrt under det gångna året: **Rosita Jonsson, Margaretha Blomqvist, Angelica Renfors, Roger Himmelroos, Elisabeth Johansson, Lena Karlsson, Linda Johansson, Nina Axell, Maria Jensen, Kira Gustafsson, Tor-Erik Bonn, Anita Karlsson, Sofia Björklund, Ylva Källgren.** Tack för all hjälp! **Personalen** vid Butik Unik och Kometen.

Messa Nyan!
0457-323 4444

ZITS

” Inställningen är ofta att gamla skall vara nöjda med det de får och inte klaga. Vågar vi bli gamla?
STINA JÄDERHOLM, BORGÅBLADET

Inga Heller Kiki Alberius-Forsman

Direkt från pepparkakeland

Pepparkaksbak är min sju en kraftansträngning. Förre eller senare hamnar man i det stadium att man vill slänga sig raklång på köksgolvet med alla fönster öppna och bara pusta ut. I år var Inga Heller trött innan hon började. Och fick musarm på köpet. Passande inför av ”Möss-sens julnatt” kantänka.

I år var Tösabiten plötsligt inte längre den där lilla kicken som hon brukade vara, hon som måste stå på en pall och stoppade för mycket pepparkaksdeg i munnen, utan en tatuerad och piercad ung dam som pratar relationer och rädsla för närhet.

Nu sticker hon en liten pinne i cd-spelaren och så strömmar Him ut ur högtalarna under hela baket. Inga Heller anar att det är denna olåt som gör henne trött och vrider ner volymen i smyg varje gång hon kommer åt, men misstäncker att Tösabiten vrider upp den i smyg i samma takt.

Kring varje lillajul får denna Tösabit tillbaka femåringens dockröst när hon frågar:
–Maaammaaa... När ska vi baka pepparkakor och lussebullar?
Det är helt oemotståndligt.
Väl vid bakkbordet dyker andra frågor upp:
–Går det att charma en österbottnig med saffransbullar?
Det är just frågan det. Mitt i julstöket!

En gång bakade en Mariehamnsamma pepparkakor så det stod hej vilt till. Ugnen pustade ut pepparkaksånga och svetten lackade och plåt efter plåt stod och rykte på bänkar och bord. Mamman blir så varm så hon drar av sig kjolen, faktiskt, och fortsätter baket i bara strumpbyxorna. Då dyker pappan i familjen in och gör inte mer nytta än att han flyttar ett brännhett ugnsgaller från en bänk ner till en pall. Av helt oförklarlig anledning.
Så lämnar han köket.
Och hon slår sig ner på pallen.

Det blir färd till akuten. Hon såg ut som nyrökt kassler med sånt där trådgaller där bak. Det blev ett utplockande av nylon i långa banor ur bara skinnet och en inte så kul jul.
Den här historien kan berättas många gånger och den blir bara roligare för var gång.
I samma familj – tror Inga Heller det var. Hon vägrar naturligtvis nämna några namn i detta sammanhang – hände historien med vitlöksklyftan i chokladbollarna.

Det var så att på en skola i staden hade mellanstadieeleverna i uppdrag att turas om att baka kakor och sälja till lärarrummet.
En dag var det den här sonens tur att hjälpa till. Han stod hemma och rullade chokladbollar och stoppade en vitlöksklyfta i en boll. Bara på skoj.
Det lär ha sett roligt ut när en fröken tog en rejäl tugga på fredagseftermiddagen. Roligt låt det också.
Allra roligast var mammans försök till bortförklaring. Hon ville väl reda ut saken med sonen där hemma internt så att säga:
–Jo, det var så att Kalles pappa stod precis bredvid i köket och höll på med köttfärrssmet och då råkade en vitlöksklyfta hoppa över till Kalles bunke med chokladbollssmeten. Helt i misstag.
Jodå. Det tror vi. Det är ju snart jul.

Nya Åland
★★★★★
Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007: 7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 €+Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Hur många av oss har smugglat och sålt snus?

En snussmugglare har dömts till nästan 2,5 års fängelse och nu är det folkstorm i Österbotten. Hur har vi det här på Åland med snushandeln?

Två år och fyra månader fängelse ovillkorligt för smuggling och försäljning av snus – visst låter det som ett riktigt kännbart straff. Men så har smuglingen också pågått i 5 år och det handlar om över 400.000 burkar, som har sålts vidare till kiosker och servicestationer.

Handeln har varit satt i system och den stora allmänheten har inget haft att invända. Reaktionerna nu går mest ut på att man inte kan ha en lag som allmänheten uppfattar som felaktig och därför vägrar följa.

Många kräver att lagen ändras. Andra säger snusförnumstigt att staten inte kan kräva att få in skatt på försäljning av en vara som är förbjuden och vill med det få ner straffet. Det man inte säger, men kanske menar, är att smuglingen då kunde fortsätta med mindre hårda påföljder.

Hur många på Åland tycker att snusförbudet är motiverat?

De som snusar vill ha bort det, resten bryr sig kanske inte om hela saken, men skulle knappast protestera om förbudet upphävdes. Det man hela tiden hänvisar till är att cigaretter och annan tobak som skall rökas är tillåten, trots att snuset anses vara mindre hälsovådligt.

Men hur mycket smugglas det? Kan man gå ut på stan och köpa en burk? Eller begränsar sig handeln till att icke-snusande kompisar köper ut när de tar färjan över? Och hur tillåtet är det?

Det brukar heta att man får köpa för eget bruk. Men sälja vidare, även om man inte tar något för besväret?

Tidigare har vi mest diskuterat smuggling i den andra riktning, att folk åker över på färjan till Åland för att sedan tömma lagret ombord och sälja svart i land. I Sverige, där försäljning är tillåten. Men vi kanske har en hel brass smugglare i bekantskapskretsen, kompisar som ingen skulle komma på tanken att betrakta som lagbrytare.

Som följd av folkstormen i Österbotten försöker nu riksdagsledamoten **Ulla-Maj Wideroos** få Finland att arbeta för upphävt snusförbud. Men hon säger själv att det inte kommer att leda någon vart!

I Sverige vill handelsministern att EU upphäver det svenska exportförbudet av snus. Men inte heller det kommer att leda någon vart. Åtminstone inte om man får tro den svenska regeringens mångåriga ombud i EG-domstolen **Anders Kruse**.

Kruse säger att snusförbudet fanns långt innan Sverige gick med i EU och fick sitt undantag, där Sverige själv lovade att inte föra ut snuset på den europeiska marknaden.

Folk må alltså uppfatta snusförbudet som hur felaktigt och orättvist som helst, det kommer inte att ändras, verkar det som. Snus är inte bra för hälsan. Må så vara att det finns annat som är ännu sämre, men det motiverar inte att förbudet upphävs. Så resonerar man i

Farligt gods. Hur mycket snus har du burit i land och sålt, utan vinst, till snusande kompisar? Något att fundera på efter domen i Österbotten.
Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

de länder som vill ha förbudet kvar. För det är ju inte något ogripbart ”EU” som beslutar, det är medlemsländerna. Om medlemsländerna kräver att förbudet upphävs så får kommissionen svårt att säga nej.

Det enda någorlunda EU-mässiga argumentet för att häva förbudet är att det snedvrider handeln. Sådant brukar man inte tycka om i EU. Men den snedvridningen är så lokal, så det skulle räcka med att häva förbudet att sälja snus på åländska/finländska/estniska fartyg i trafik på Sverige.

Det verkar inte heller sannolikt att det blir så.

På något sätt borde man kanske vänja sig vid tanken att vi bor i en del av världen, där försäljning av snus är förbjudet medan det är tillåtet att snusa. Och där försäljning av cigaretter (och andra rökverk) är fullt lagligt men där det är förbjudet att röka i stort sett överallt.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

M:HAMN 02.45 L 1) → 07.00/08.15! → 13.35 13.45 → 19.15/20.15 → 00.45 L	ÅBO M:HAMN 13.35 → 19.15/20.15 → 00.45 L	M:HAMN 04.25 → 09.30/17.00 → 23.45 13.45 1) → 18.15/19.15! → 02.40 L 00.50 L → 06.10/07.10 → 13.35
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS M:HAMN 04.15 → 09.55/17.00 → 04.15	L = Långnäs

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck.,bilj.försäljn. ej kan garanteras

1) Reservation för charteravgång på Galaxy den 5.12.2008
Kontakta vår resebutik gällande jul- och nyårstrafiken

www.tallinksilja.fi

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00–21.00
(1,64€/besvarat samtal + alltid ins/msa)

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 – 00.50	01.00 – 10.00
10.00 – 05.00	04.50 – 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid ins/msa)	

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08			
MARIEHAMN-KAPELLSKÄR			
Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00 ➡	09.15	12.00 ➡	13.15
16.00 ➡	17.30	18.30 ➡	19.30
15.30 ➡	12.00	17.30 ➡	14.00
22.00 ➡	19.00	23.00 ➡	20.00
Buss Sto–Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje–Kapellskäer ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap–Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje. Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskäer kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar from 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.			
ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L ➡	06.30	03.30 L ➡	07.35
04.35 M ➡	09.40	14.25 M ➡	19.50
09.55 M 1) ➡	15.30	23.45 M ➡	10.00
14.25 M ➡	18.55	14.10 M ➡	08.45
14.10 M ➡	07.45	01.00 L ➡	21.00
23.35 M ➡	16.45	04.25 M ➡	17.30
07.45 M ➡	18.00 1)		
03.20 L ➡	20.10		
1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs			
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång. BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)–Långnäs 1h före avgång. Även Långnäs–Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.			
VIKING LINE		Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 11 www.vikingline.ax	

FREDAG 5 DECEMBER 2008

dagens ålänning ”Min son spelade fotboll i IFK ”

Dagens ålänning **Viivi Rajala** kommer egentligen från Estland men bor i Mariehamn Strandnäs sedan många år tillbaka.

Hur kom det sig att du flyttade hit?

–Min son spelade fotboll i IFK Mariehamn, **Lembit Rajala** heter han. Och han ville att jag skulle flytta efter till Åland, och då gjorde jag det.

Jaha fotboll, följer du fortfarande IFK?

–Jo, absolut. Jag tycker det är jätteroligt och jag går fortfarande på varje hemmamatch.

När Nya Åland träffar på Viivi ska hon just handla julkappspapper.

Betyder det att du redan har köpt alla julkappar?

–Ja, alla julkappar är köpta, nu ska jag bara slå in dem.

Skiljer sig julfirandet någonting mellan Estland och Åland?

–Vi äter ingen gröt och ingen lutfisk i Estland. Förresten äter vi ingen fisk alls. På vårt julbord är det bara en massa kött. An-

Inslagning. Viivi Rajala har alla julkappsinköp klara. Nu återstår det bara att slå in dem och därför är hon på jakt efter julkappspapper när Nyan träffar på henne.

nars är det samma med julkappar och gran.

Ska ni fira jul där eller här?

–Jag är ledig så vi firar jul i Estland sen kommer vi tillbaka till Åland för att fira nyår.

Ledig sa du, var jobbar du någonstans?

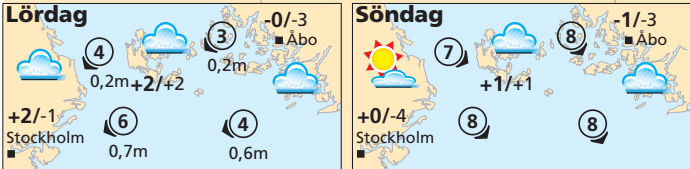
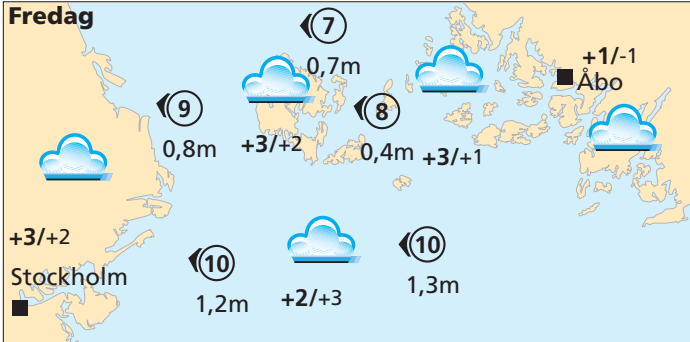
–Jag jobbar som städare på Högskolan på Åland. Jag trivs

jättebra med mitt jobb.

Till sist, vem går din hälsning till?

–Då vill jag hälsa till min son och hans fru och mina barnbarn **Silleriin**, 10, och **Stella**, 3. Och så vill jag gärna hälsa till mina arbetskamrater också.

Text & foto:
MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

I går kl 14			
	temp.	moln.	
Jomala	+1	☁	
Åbo	+0	☁	
Helsingfors	+3	☁	
Stockholm	+1	☁	
	temp.	vind	m/s
Nyhamn	+4	SV	10
Märket	+3	VSV	7
Kumlinge	+2	SSV	9
Vattenståndet i går kl 14			
Föglö +41 cm	Åbo	+46 cm	
Solen i dag	Upp	Ner	
Mariehamn	9:25	15:37	
Helsingfors	9:06	15:16	
Stockholm	8:27	14:52	

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

Citronkyckling

4 kycklingfiléer
2 vitlöksklyftor
smör
1 tsk salt
1 krm svartpeppar
2,5 dl matlagningsgrädde 15%
0,5 hönsbuljongtärning
1 tsk rosmarin
rivet skal och pressad saft av en halv citron
1 dl svarta oliver
0,5 dl grovhackad persilja

Skär varje kycklingfilé i 3 bitar på längden. Skala och hacka vitlöken. Bryn kycklingen i smör i en stekpanna, salta och peppra. Blanda grädde, buljongtärning, rosmarin och citronsaft i en gryta. Lägg i kyckling och vitlök. Låt koka under lock ca 5 min. Rör ner citronskal, oliver och persilja. Garnera med citron.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

Fingervantar
Spetsstickade
45,-
av Livija Kopitina
SALT
KONSTHANTVERK
Sjökvarteret Tel 21 505
Öppet 6.12 kl. 12-16

Caritas
FOTFIX
Presentkort
Carita Bonn
dipl. fotvårdsterapeut
utför medicinsk
fotvårdsbehandling
Tidsbeställning:
tel. 12 396 eller
040 542 5959
Folkhälsans allaktivitetshus

Årets julkapp

Miljövänlig och trendig!
Birgitta Ekblad
040 51 80 570
birgitta.ekblad@gmail.com

Gnistrande helger

Boka årets stora jul- och nyårsfest på HavsVidden. Njut av vårt ljuvliga julbord där traditionella rätter möter smagliga åländska specialiteter. Vårt julbord serveras 5-21 december. På nyårsafton serverar vi en femrätters supé innan dansen till orkester tar vid. Vid tolvslaget skålar vi i champagne och beundrar fyrverkeriet över havet innan festen fortsätter långt in på det nya året.

Nyårspaket 95 €/p
5-rätters supé med dans, fyrverkeri och champagne vid tolvslaget.

Julbord 47 €/p
Inkl. glögg och kaffe

Boka bord på tel 49 408.

HavsVidden
Hotel | Åland
www.havsvidden.com | 018 49 408

FYNDPRISER
5.950 €

AUDI A4 aut. -95
Mätarställning: 202.000 km.

NU 11.900 €

BMW 523i 4d Sedan -96
Mätarställning: 76.000 km.

NU 4.800 €

Toyota Land Cruiser LX 70 3d -90
Mätarställning: 277.900 km.

DAN'S BIL & solskydd
G. Godbyvägen 11, tfn 018-17 325

PÄRLA!

Mazda 323 1,5 GL 4 d Familia- 98
Medkörd : Endast 105000 km!
Kanonfin lite körd 323:a med många många mil kvar...
Sommar o vinterdäck (S-däcken på alu-fälgar)
Specialpris: 4.500,-
(inget byte)
ERbil
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vard 10-17

5.12. Moonlight i restaurangen.
DJ Totte i nattklubben.

ARKIPELAG
www.hotellarkipelag.com